

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

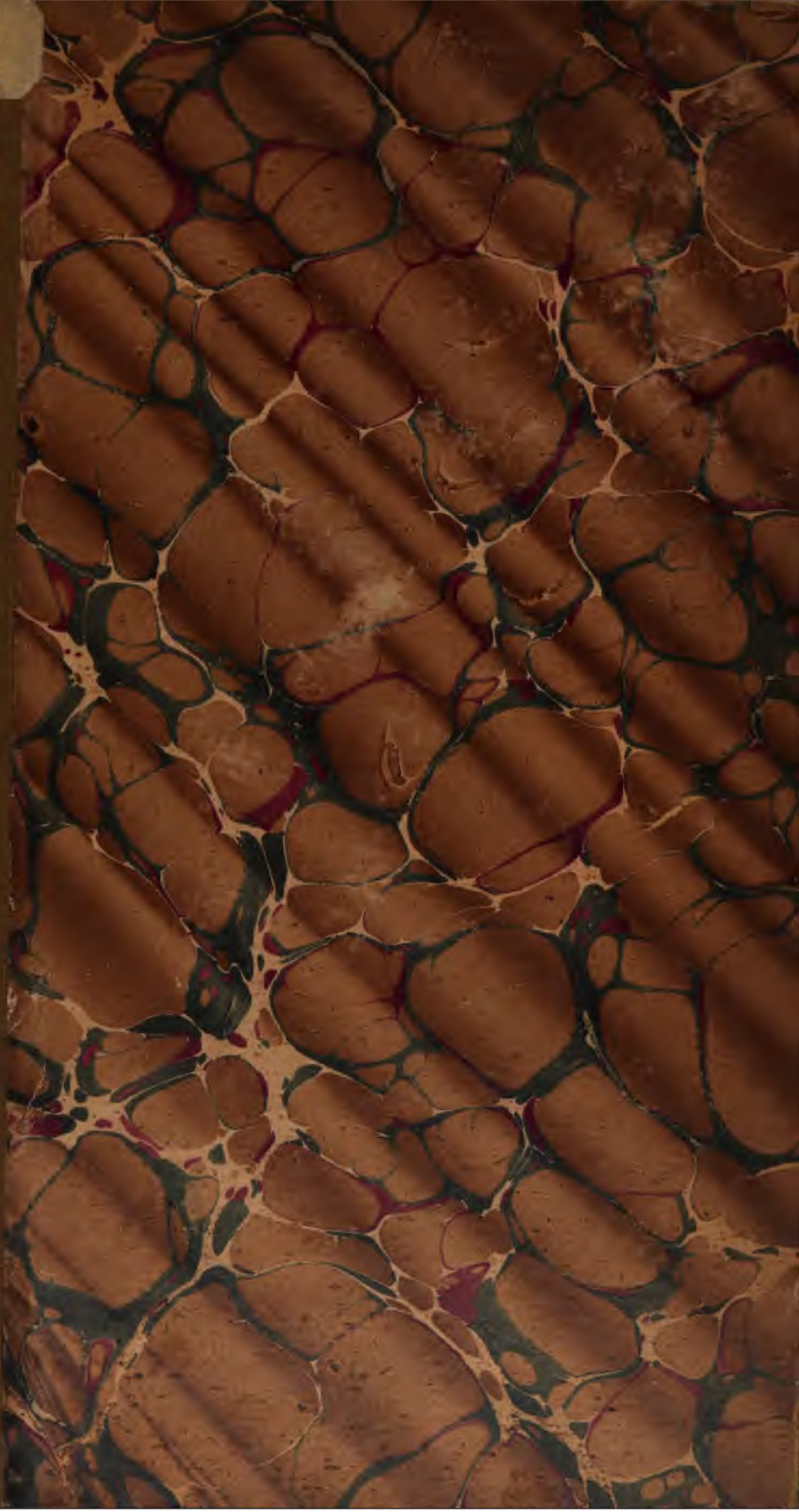
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Wenkebach . Quaestiones Dioneae . 1903

WNG
Nwa

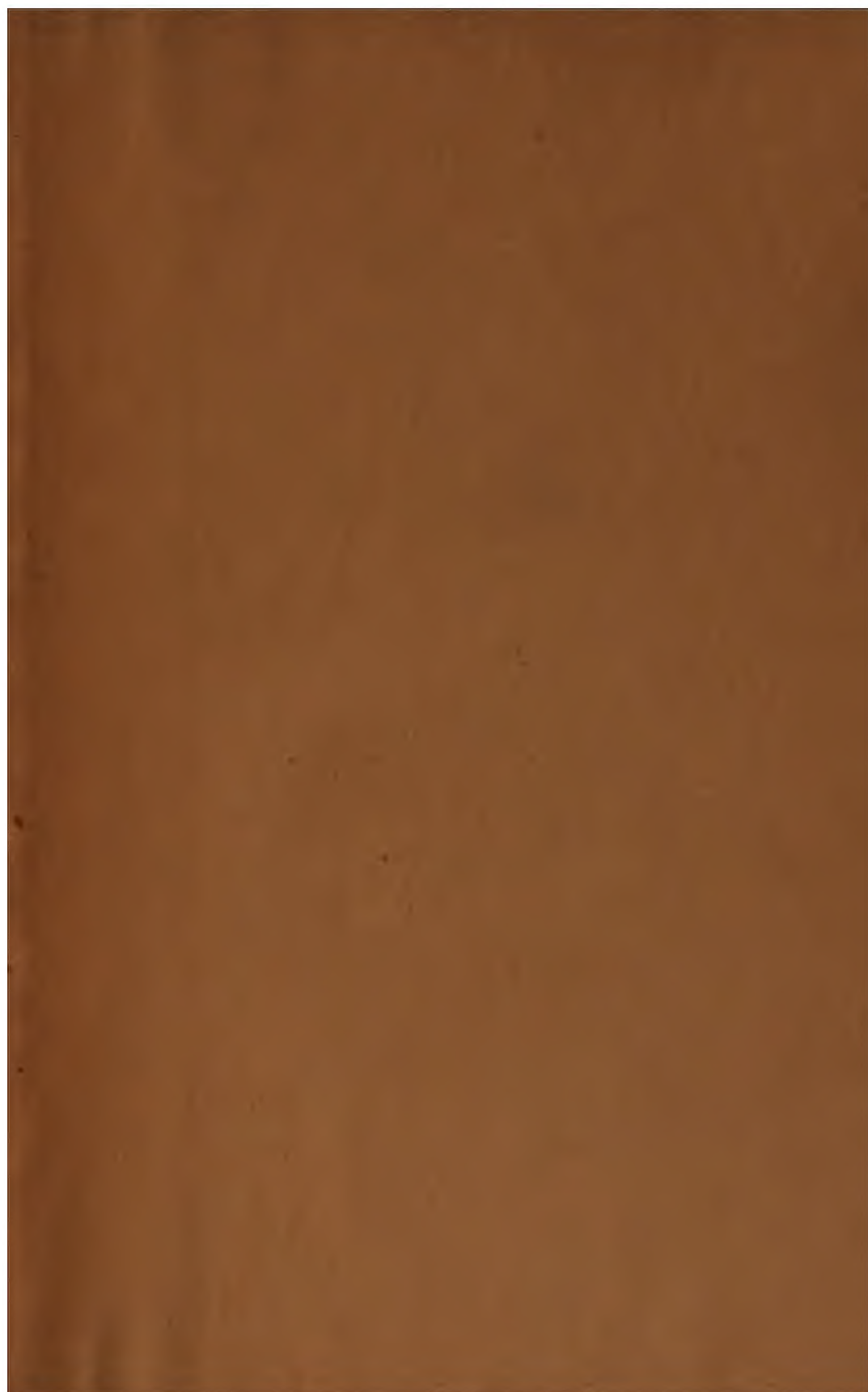
Gd 23.82

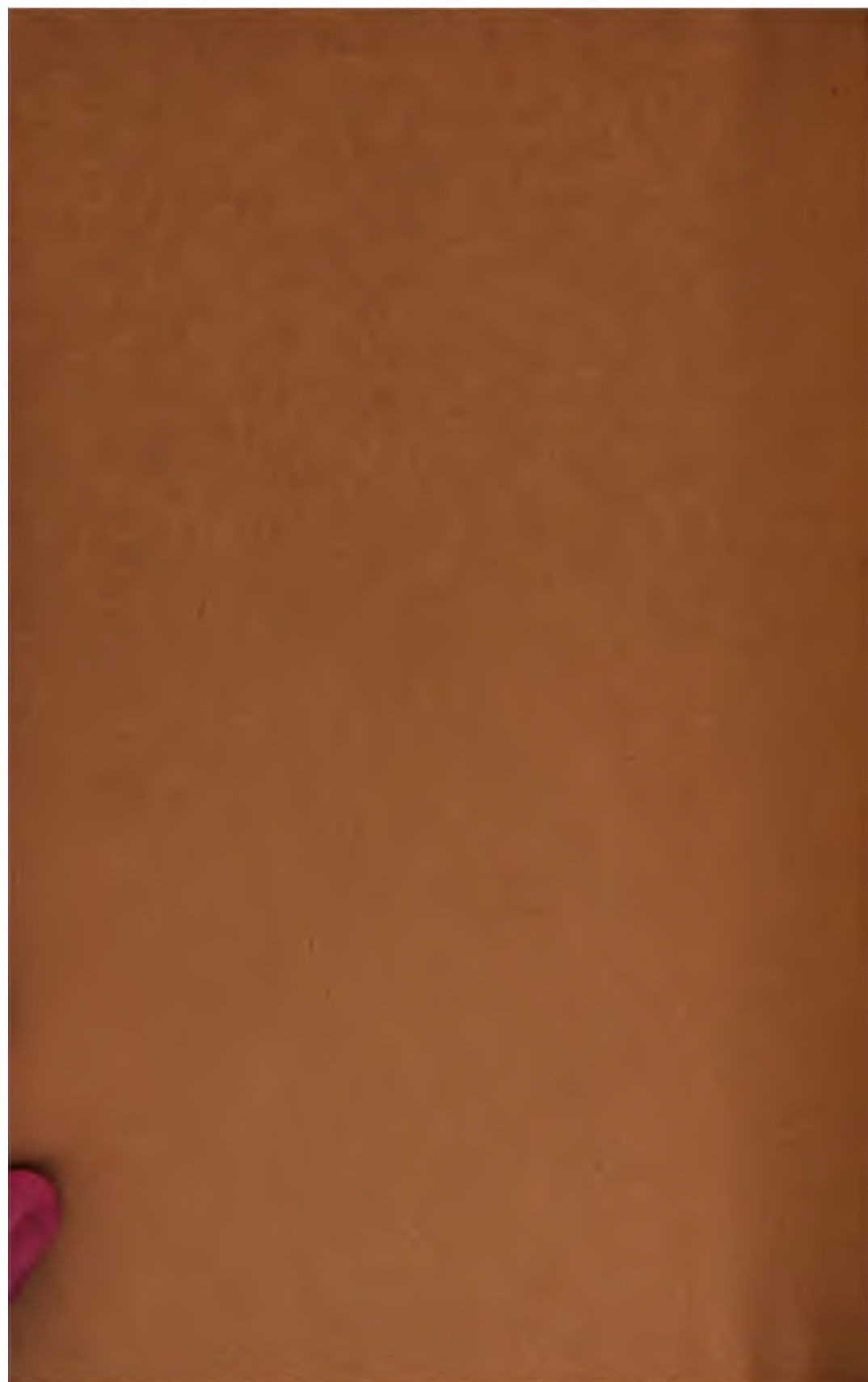
Harvard College
Library

By Exchange

5d 23 luv

0

QUAESTIONES DIONEAE.

DISSERTATIO INAUGURALIS PHILOLOGICA

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE

AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS

IN

ALMA LITTERARUM UNIVERSITATE

FRIDERICA GUILIELMA BEROLINENSI

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES RITE CAPESSENDOS

DIE X M. IUNII A. MDCCCIII

UNA CUM SENTENTIIS CONTROVERSIS PUBLICE DEFENDET

SCRIPTOR

ERNESTUS WENKEBACH

Saxo-Borussus.

ADVERSARII ERUNT

SIMION MANDRESCU, cand. phil.

GERHARDUS POSNER, adiunctus gymn. reform. Schoeneberg.

MAXIMILIANUS SCHULTZ, dr. phil.

1903.

TYPIS DESCRIPSIT M. SCHMERSOW (ZAHN ET BAENDEL)

KIRCHHAINII LUSATORUM

Gd 23.82
✓

Harvard College
By Ed
Office of the
C. C. 1905

Quaestiones Dioneae.

De Dionis Chrysostomi studiis rhetoricis capita selecta

scripsit

Ernestus Wenkebach.

ADOLPHO KIRCHHOFFIO

IOANNI VAHLENO

UDALRICO DE WILAMOWITZ-MOELLENDORFF

**PRAECEPTORIBUS DILECTISSIMIS
SACRUM.**

Argumentum.

Praefatio.

I. De eloquentiae Dioneae indole atque natura	p. 1
II. De periodorum structura	" 13
III. De hiatu	" 32
IV. De enthymematis	" 38
V. De tractatione oratoria	" 44
VI. De quibus sententiis cum Aeschine, Lycurgo, Lysia, Isaeo conveniat	" 49
VII. Oratio Rhodiaca cum Demosthenis Leptinea comparata	" 54
VIII. De ceteris Demosthenis lectitati vestigiis	" 78

Dio Prusaeus quem Chrysostomum vocant in numero erat scriptorum eius aetatis, qua cum ingeniorum fecunditas paulatim imminuta paene periisset, quo quisque in eruditione concilianda a melioribus auctoribus pendeat, eo maiore laude eum dignum haberent. Imitatorem se esse ipse Dio testis est. Cuius imitationis vestigia posteaquam cum alii homines docti tum E. Weber¹⁾, P. Hagen²⁾, I. Wegehaupt³⁾ e scriptis potissimum Cynicorum, Platonis, Xenophontis aperuerunt, hac commentatione mihi in animo est totum campum intentis oculis, id quod aiunt, contemplato, quia omnes lectionis meae fruges hic proferre nequeo, selectis capitibus accuratius disserere quid oratoribus Atticis, in quibus Demostheni praecipue, hic scriptor debere videatur, cum praesertim hanc quaestionem ea qua opus est diligentia quantum scio nemo adhuc pertractaverit. De Dionis sane studiis rhetoricis quaecumque ad figuras et verborum et sententiarum attinent a Guil. Schmidio in libro qui est de Atticismo⁴⁾ tam subtili iudicio adhibito exposita sunt, ut eodem fere tempore qui Graecus Graeco sermone in permultarum tritissimarumque locutionum usu Dioneo cum Demosthene atque Aeschine comparato sese continuit D. Pylarinos⁵⁾ non multum inde perciperet fructus. Sed quoniam hoc quoque nomine opus Schmidianum inchoatum magis quam absolutum est, equidem primum id egi ut quae Dionis ars oratoria

¹⁾ De Dione Chrys. Cynicorum sectatore, Leipz. Stud. X. 1887. p. 77—268.

²⁾ Quaestiones Dioneae, diss. inaug. Kil. a. 1887.

³⁾ De Dione Chrys. Xenophontis sectatore, diss. Gotting. a. 1896.

⁴⁾ Der Atticismus in seinen Hauptvertretern von Dionysius von Halikarnass bis auf den zweiten Philostratus, Stuttgart 1887 sqq. vol. I p. 72—191.

⁵⁾ Παραβολὴ Δίωνος τοῦ Χρυσόστομου πρὸς Πλάτωνα Ἐνοφῶντα Δημοσθένη καὶ Αἰσχίνην, diss. phil. Erlang. a. 1887.

et cum ceteris oratoribus Atticis et cum eorum principe Demosthene praebet comparabilia, pleraque collecta proponerem; deinde animum induco quanta auctoritate in ipsarum rerum argumentis Dioni fuerit Demosthenes quam possum diligentissime inquirere. Cum enim apud hunc scriptorem memorias Demosthenicas subesse Io. Ia. Reiskius in editione, in observationibus schedisque A. Emperius paucis locis obiter strinxissent pluraque id genus a I. Geelio, copiosissimo et doctissimo orationum Dioneorum interprete⁶⁾, essent adnotata atque hisce proximis annis, quibus imprimis Wilamowitzio auctore Dionem recollere coepimus, cum aliorum tum R. Hirzelii⁷⁾, A. Sonnyi⁸⁾, I. Wegehauptii (l. c. p. 36) animadversiones etiam ad Dionis studia Demosthenica perpendenda nonnihil utilitatis attulissent, operae pretium esse mihi visum est omnia eius lectionis vestigia per scripta Dionea persequi. In qua re ne id quidem cuiquam molestum aut ingratum fore speraverim, quod hic illic exemplorum nube effusa nonnullae stili Dionei proprietates declarabuntur et si qua critici non recte temptasse mihi videntur huic scriptori vindicabuntur. Nam cum vita aerumnosa acervos exemplorum construere non sisset Reiskium, qui praesertim in adnotationibus conscribendis parum sibi constans id opus ingloriosum et inutile putasset, Emperius quominus tramitem, quem praecesserat Geelius quemque ipse iuvenis⁹⁾ ingressus erat, in commentario editioni suae adiecto ad finem usque permetiretur praematura morte impeditus est. Itaque Schmidii de sermone Dioneo quaestiones multis nominibus correctionibus et additamentis carere facile intelliges. A quo pro virili parte iactis fundamentis cum alii tum professor Kioviensis scite superstruxit multaque tunc nondum satis explorata propria Dionea maxima cum doctrina indagavit. Sed cum eo ipso iudice hic labor unius hominis vires superare videatur, copias meas licet exiguas et quae cum istis contendere nequeant foras emittere non iam cunctabor. Illud alterum accedit. Plurimis sane et gravissimis librariorum vitiis inquinata Dionis scripta,

⁶⁾ Dionis Chrys. Ὀλυμπικός Lugd. Bat. 1840.

⁷⁾ Der Dialog, Leipz: 1896, II 96.

⁸⁾ Ad Dion. Chrys. Analecta in Commentationibus Universitatis St. Vladimiri Kioviensis a. 1896.

⁹⁾ Observationes in Dion. Chrys., Lips. a. 1830.

XI

quippe quae quamvis dignissima quae ab omnibus legantur
plerisque tamen in tenebris iaceant, eos quidem criticos deis
propitiis latuerunt qui emendandi occasionem venantes artem
criticam ludibrii aut hariolationis habent similem; sed vel
magni critici non infrequenter sensu quodam sermonis freti,
nulla moris Dionei accurata observatione nisi iudicarunt
atque ad inutilia conamina emendandi adduci se passi sunt,
quorum in sententiam ne pedibus eamus I. Vahleni nobis
gravissima auctoritas exstitit.

I.

De eloquentiae Dioneae indole atque natura.

Dionis Prusaensis indoles atque natura quod nunc tandem probius aestimari coepta est, cum aliorum hominum eruditorum opera tum maxime Ioannis Arnimii, viri nobilis, beneficio factum est, cui non solum novam editionem satis firmo diligenter excussorum codicum instrumento critico nixam praeclaraque emendatione exornatam, sed etiam librum de Dionis vita ac scriptis compositum debemus¹⁾; quod opus cum ille quidem conscriberet, hunc *φιλόσοφον ἤτορα* tanto amore amplexus deque eo noviciorum criticorum malignitati obnoxio iudicio tam viriliter est oblocutus, ut in eius philosophandi ratione explicanda doctrinam an sagacitatem magis admireris forsitan nescias. Is enim vir doctus, licet sint quae maiore cum fiducia quam cautione interpretatus sit multoque plura de temporibus scriptorum definiendis quae est inopia certorum indiciorum in ipsis huius generis libris latentium non temere semper addubitentur, universe tamen Hirzelio, utpote qui Dionis effigiem litterariam quasi distortis quibusdam vultibus descripsisset, longe probabilius quae inconstantiae multa et gravia haec scripta exhibent exempla declarare excusareque studuit.

Dio igitur, quem antea fortuna vel artis rhetoricae laus extulerat, cum a Domitiano relegatus oblata condicione uti eiusque se illi imperio subicere noluisset, in infimam plebem semet ipse demersit ac plus decem annos severissimis philosophiae cynicae praeceptis addictus exsul vagari vel manibus victum quaerere solitus est. Quo exilio Dionem

¹⁾ H. v. Arnim, Leben und Werke des Dio von Prusa, mit einer Einleitung: Sophistik, Rhetorik, Philosophie in ihrem Kampf um die Jugendbildung. Berl. 1898.

sophistam permotum esse, ut inanitatem et ostentationem artificiorum suorum argutiarumque respueret, Arnimius (Dio v. Prusa p. 204 sq.) eadem ratione opinatus, quemadmodum hunc exstitisse terminum quendam in lato Dioneae descriptionis campo iam antiquis criticis cognitum erat¹⁾, satis magnam partem ipsi eius cum plebe consuetudini cotidianae attribuit. Sed quanto diutius Cynicorum sectae sese applicuerat Dio, tanto longius eius philosophia ab illorum severissima doctrina recessisse ampliusque sententiis Platoni et Xenophonti sublectis lenita esse videtur. Omnino ut Atticismi Dionei vel ipse delectus verborum a Platone potissimum et Xenophonte pendet, ita stilus eius scriptorum Xenophontea ἀφαισία adeo insignitus est²⁾, ut si ex oratione XLVI, qua nullam satis firmis causis demonstrare possumus vetustiorē esse, conclusionem facere liceat, quod discrimen inter Dionis priora et posteriora scripta intercedere antiquitus critici intellexerunt in differentia Atticismi atque Asianismi qui dicitur positum esse nullo modo credibile fiat³⁾. Hanc autem tam tenuem tamque simplicem dicendi rationem sublatam videmus, ubi a diatribarum stilo vel a dialogis singulorum hominum docendorum causa institutis ad mores totarum civitatum corrigendos Dio progressus est, quo munere ut cum suo fructu fungeretur quodam modo ad grande illud genus orationum demonstratarum sibi redeundum putabat. Ac profecto non frustra triginta fere annos cum rhetoribus in id certamen descenderat Dio, quamquam eam ob causam non est necesse Hirzelii sententiae assentiamur, quippe qui cum op. cit. II p. 98 universe ita iudicaret hunc auctorem in scribendo splendorem formae materiae bonitate multo pluris aestimasse, longissime a recta via aberravisse videatur. Immo plurima saltem eorum quae ad hunc usque diem scripta propagata sunt, si rationes Arnimianas secutus eris, huic iudicio refragari videbuntur. Nec vero Dionis vere sophisticas declamationes, quales sunt κώνωπος vel ψιττακού ἐπαινος⁴⁾, compertashabemus, quarum tamen naturam forsā ex orationibus

¹⁾ Synes. Dio p. 15 R, 38 P = vol. II p. 316, 14 ed. Arn.

²⁾ W. Schmid Att. I 78. 190. Hirzel Dialog II 107, 3. v. Arnim Dio p. 141 sq.

³⁾ Hirzel l. c. II 87, 1.

⁴⁾ v. Arnim Dio p. 154 sq.

LXXV et LXXVI possumus agnoscere. Et ne Troianae quidem ipse sermo stilii sophistici proprietatibus ullo modo conspicuus est, ut vilem pravamque causam mera orationis forma exaggeratam atque exornatam cum ulla veri specie dicas. Ceterum equidem pervellem fieri potuisse ut haec oratio graviorum argumentorum vi quam quae inde a Casaubono docti attulerunt numero priorum operum Dioneorum adscriberetur. Sed eius temporum rationes numquam fortasse accurate exploratas habebimus. Vereor enim ne ad hanc quaestionem dirimendam non satisfaciat sophisticae declamationis argumentum, nedum quae de se ipse scriptor ibi pauca admodum testatur et ea subobscura¹⁾. In quibus id quidem quod sophista § 6 et § 14 sophistas conviciis insequitur, ex eodem Dione potest explicari, si quidem cum etiam post restitutionem Cynicorum more vestitus hominum mores corrigendi studiosissimus esse pergeret, ea re non est impeditus quominus non solum in rhetores sophistasque, verum etiam in ipsos Cynicos similiter inveheretur atque eisdem qui infensus et inimicus erat Lucianus ipse quoque Hirzelio l. c. II 331, 4 Vahlenum secuto *κῶων ῥητορικός* videtur fuisse. Nec secus cum Demosthenes vehementissimis vocibus in collegarum suorum oratione ipse se poneret²⁾, tum praecipue ab Isocrate sophista sophistae scriptis impugnati sunt. Non multo efficacior ansa ad tempus definiendum haud scio an repetatur a mentione visae Olympiae his verbis obvia or. XI 45 *εἶπον οὖν . . . ὡς αὐτὸς ἐορακῶς εἶην ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐν τῷ ὁπισθοδόμῳ τοῦ νῶ τῆς Ἡρας ὑπόμνημα τῆς ἀρπαγῆς ἐκείνης ἐν τῇ ξυλίνῃ κιβωτῷ τῇ ἀνατεθείσῃ ὑπὸ Κυβέλου κτλ.*, quibus qui ea comparaverit quae or. XII 20 de voto aliquando Iovi Olympio a se facto quo obstringeretur ut Olympiam veniret ludos Olympicos spectatum Dio pro conventu ad festos dies a. 105 p. Chr. n. celebrandos congregato narrat³⁾, ex his duobus locis ne praepropere conclusiones faciat valde cavebit. Neque enim quisquam propter solam arcam Cypseli a Dione Olympiae in Iunonis templo conspectam⁴⁾ orationem. Troianam nobi-

¹⁾ v. Arnim Dio p. 169.

²⁾ H. Weil ad or. in Mid. 189.

³⁾ v. Arnim Dio p. 405 sq., v. Wilamowitz, Reden u. Vorträge, Berl. 1901, p. 189.

⁴⁾ cf. P. Hagen l. c. p. 74.

lissima illa Olympica posteriorem esse credet, quoniam ex ineunte dialogo de pulchritudine (or. XXI) certe Domitiano imperatore¹⁾ a Dione profecto elucet iam tunc temporis illum quidem ad Olympiam aliquando venisse. Accedit quod quae in Olympica sic exstant § 20 *ἐχῆς τινος μνηθεῖς παλαιῶς δεῦρο ἀπεστράπην πρὸς ὑμᾶς* non opus est ad nescio quod Dionis iuvenis votum referre, quod si sophista Olympiae versatus esset pridem solvere potuit; sed potuit etiam fieri ut Dio a. 96 p. Chr. n. ex exilio domum reversus²⁾ ob eam ipsam restitutionem tum conceptum votum decem fere annis post *ἐχῆν παλαιὴν* bene significaret. Quae cum ita sint, patebit Hirzeli universae de Dionis sophisticis operibus sententiae non nimium fidei esse habendum. Sin autem Byzantini non philosophicis fere solis scriptis operam dedissent, de Dione sophista haud dubie rectius iudicium facturi eramus.

Iam vero ut Dionis studia rhetorica penitus inspiciantur, breviter de or. XVIII *περὶ λόγου ἀσκήσεως* dicendum mihi videtur. Quam veram epistulam utrum ad Romanum an alium barbarum³⁾ quamvis aetate maiorem atque ditissimum etiam tum ad rem publicam melius capessendam in studia rhetorica incumbentem illius quidem rogatu miserit Dio adulescens non facile disceptes. In hac igitur epistula quod ex numero oratorum Atticorum Demosthene ac Lysia magis ad imitandum proponuntur et commendantur Hyperides Aeschines Lycurgus (§ 11), Dio id ita praecepit, non quo huic quorundam criticorum iudicio vel rhetorum, velut auct. *περὶ ὕψους* c. 34 p. 52, 11 Vahlen aut Ps. Plut. Moral. p. 849 d, ipse sese obstrictum teneret, sed quia potius illius nobilis tironis instituendi rationem voluit habere. At Demosthenis Lysiaeque exemplaria incomparabilia, sed quae nisi veteratoribus aut doctissimis existimatoribus imitatione exprimi non possent, cum laudibus dissuasit. Quo autem iure praecepta institutionis oratoriae viro illi nobili data ipsi Dioni observata esse affirmes, cum laudata eloquentia Xenophontea tum Isocratis demonstrativum genus dicendi plane neglectum testimonio esse possunt. Solum enim Xenophontem oratori in-

¹⁾ v. Arnim l. c. p. 293 sqq.

²⁾ v. Arnim l. c. p. 312.

³⁾ v. Arnim l. c. p. 140 sq.

stituendo satisfacere omniumque utilissimum esse, quippe cuius vel Anabaseos commentarii civitatis consiliiue publici auctori optima exempla omnium orationum praebeant, Dio § 14—17 exponit. Ubi scriptor noster Arnimii correctione recepta haec reliquit (16) *ἐμοὶ γοῦν κινεῖται ἡ διάνοια καὶ ἐνίοτε δακρύω μεταξὺ (δια) τοσούτων ἐτῶν τοῖς λόγοις ἐκτυγχάνων*, Alcibiadi de vi orationis Socraticae Plat. Symp. p. 215 d haec confesso: *ἐγὼ γοῦν, ὦ ἄνδρες, εἰ μὴ ἔμελλον κομῶδῃ δόξειν μεθύειν, εἶπον ὁμόσας ἂν ὑμῖν, οἷα δὴ πέπονθα αὐτὸς ὑπὸ τῶν τούτου λόγων καὶ πάσχω ἔτι καὶ νυνί. ὅταν γὰρ ἀκούω, πολὺ μοι μᾶλλον ἢ τῶν κορυβαντιῶντων ἢ τε καρδία πηδᾷ καὶ δάκρυα ἐκχέεται ὑπὸ τῶν λόγων τῶν τούτου* contendatur¹⁾. Tanta igitur huic scriptori est auctoritate etiam in dicendi ratione Xenophon, ut tam in oratione XLVI paulo ante exilium Prusae habita²⁾ quam in multis et posterioribus contionibus Bithynicis ipsum illum quidem Atticum eloquentem te audire possis putare. Iam silentio a Dione praeterita epideixis Isocratea non plus miranda esse videtur quam quod novicii rhetores, quorum ex multitudine qui § 12 nominatim enumerantur Antipater Theodorus Plutio Conon excepto illo Theodoro Gadareo³⁾ albino an atri fuerint nescimus, non utique digni habentur qui respuantur. Etenim ipse Dio quemadmodum a severissimis Atticis existimatoribus eisdemque scriptoribus fastidiosissimis aliquantum distat, et ita quidem ut vel ad certamen cum rhetoribus prima Atticis exorti aetate florentibus adhortari non dubitaret sperans illos quidem non tanto labore superatum iri, sic ab Isocratis ingenio et genere dicendi quam alienissimus esse pluribus doctis iure visus est⁴⁾. Quodsi vero Hirzelius l. c. II 87,3 Dionem Isocratis similiorem esse asseveravit, equidem rursus illi viro erudito vereor adstipulari. Namque quam rationem inter hos duos scriptores intercedere sibi videtur Hirzelius animadvertisse, eam l. c. II 96 in universo genere paedagogicae

¹⁾ Cuius lectitati dialogi Platonici praeter fabulam or. I 49 similiter atque a Platone p. 201 d inductam nulla mihi occurrerunt fixa vestigia.

²⁾ v. Arnim l. c. p. 205 sqq.

³⁾ Vid. de eo testimonia antiqua a Iahnio et Vahleno ad lib. π. ἔνους 3, 5 p. 6, 11 collecta.

⁴⁾ B. Keil Herm. XXIII 365 sq

rhetorices positam ostendit, in qua quidem pro Isocratis oratione epideictica in Dioneis scriptis fere protrepticam inveniamus. Sic a Dione non modo or. XLII 2 et or. XXXII 10 hoc totum genus demonstrativum expressis verbis repudiatur reiciturque, verum etiam singula eiusmodi argumenta saepius in orationibus posterioris aetatis, veluti XII 21. XXXII 25. XXXIII 4 44, quaestionibus ad philosophiae partem moralem pertinentibus postponenda ducuntur. Quae restitutus auctor noster contionatus est, e civitatis perfectissimae studio quod his verbis or. XLIV 11 *καὶ δῆμον παιδεία καὶ πόλεως ἡθὺς φιλόσοφον καὶ ἐπαικὲς* designat pleraque promanarunt. Dei clementia ad mores civitatum corrigendos ut liberorum paedagogum (or. XXXII 51) se natum esse arbitratus, cuius muneris perfectam quandam formam animo comprehensam habet (or. LXXVIII 38), *παιδείαν καὶ λόγον* quasi medicinam quandam animae cupiditatem adhibere numquam desiit (or. XXXII 16. 17. XXXIII 44 al.). Vel hinc Dio in angusto illo inter philosophiam et artem rhetoricam confinio, in quo omnium temporum sophistae habitare consueverunt, per totam vitam versatus esse recte ab Arnimio negatur. Itaque eius scripta semiphilosophica si cuiquam veterum utique cum Xenophonte magis quam cum Isocrate de toto philosophiae habitu penitus insipienti universe comparari posse videntur. Accedit quod qui Dionem Xenophontis sectatorem esse luculenter demonstravit I. Wegehauptio l. c. p. 36 sqq. ne in elaboratis quidem de regno orationibus tot tantaque eius cum uno Isocrate similia invenire contigit, ut magna auctoritate illum quidem apud hunc scriptorem fuisse cum ulla probabilitate statuere liceat.

Omnibus autem adhuc a doctis allatis sententiis, quibus memoria Isocratea subesse possit videri, maioris momenti nobilissimum de Xerxe *ὀξύμωρος* dictum putaverim. Dio igitur posteaquam or. III 26 sqq. illud Socraticum *ταῦτ' ἀπερὶ τῶν αὐτῶν* non e Plat. Gorg. 490 e, sed e Xenoph. Memor. IV 4,5 sqq. adscitum tractavit, ad orationis initium rediens, quo est Polus sophista de vita beata regis Persarum e Socrate quaerens ut apud Platonem (Gorg. 470 d e), ibid. § 29 sqq. eundem qui illam fecerat quaestionem id quoque interrogantem induxit, num quis potentior factus esset Persarum rege, utpote qui quae fieri non posse viderentur ut

fierent effecisset. Quem totum locum in editione Arnimiana hoc modo constitutum legimus:

- 29 ὡς δὲ καὶ περὶ τούτων (scil. τῶν ἀρχόντων) ἐνόμιζε
 30 Σωκράτης πειράσσομαι εἰπεῖν. μετὰ γὰρ τὴν ἀπόκρισιν
 τὴν περὶ τῆς εὐδαιμονίας ἐπύθετο τοῦ Σωκράτους ὁ ἐκεῖνο
 τὸ ἐρώτημα ἐρωτήσας, Ὡς Σώκρατες, ἔφη, τοῦτο μὲν
 ἐπίστασαι παντὸς μᾶλλον, ὅτι τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀν-
 θρώπων ἐκεῖνός ἐστιν ἰσχυρότατος καὶ μηδὲ τῶν θεῶν
 αὐτῶν ἦτινα ἔχων δύναμιν, ᾧ γε ἐνεστί καὶ τὰ ἀδύνατα
 31 δοκοῦντα ποιῆσαι δυνατά, [εἰ βούλοιο πεζεύεσθαι μὲν τὴν
 θάλατταν, πλεῖσθαι δὲ τὰ ὄρη, τοὺς δὲ ποταμοὺς ἐκλεί-
 πειν ὑπὸ ἀνθρώπων πινομένους]. ἢ οὐκ ἀκήκοας ὅτι
 Ξέρξης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς τὴν μὲν γῆν ἐποίησε θά-
 λατταν, διελὼν τὸ μέγιστον τῶν ὄρων καὶ διαστήσας ἀπὸ
 τῆς ἡπείρου τὸν Ἄθω, διὰ δὲ τῆς θαλάττης τὸν πεζὸν
 στρατὸν ἄγων ἤλανεν ἐφ' ἄρματος;

Iam ad singula si accingimur interpretanda, plures nobis exoriuntur difficultates. Nam cum verba quae sunt codicibus U B V consentientibus *βούλοιο μὲν ποιῆσαι πεζεύεσθαι θάλατταν*, quamvis haec tertia oratio a codice M desit, iam in archetypo harum duarum classium sic exarata exstitisse videantur, quaeritur num quid lucri e tertia codicum classe afferatur. Emperius enim a Parisini C lectione *πεζεῦσαι μὲν θάλατταν* profectus verba coniectura a se nata *εἰ βούλοιο πεζεύεσθαι μὲν τὴν θάλατταν* in codice P e quo iste derivatus est¹⁾ tradita esse in additamentis vol. II p. 799 e Cobeti collatione adnotavit, quae quo iure hic quoque neglegentiae arguatur ex Arnimii adnotatione critica non liquet vel potius ibi non diserte indicatur²⁾. Quia autem certo Wilamowitzio auctore hic editor verba *εἰ βούλοιο πεζεύεσθαι μὲν τὴν θάλατταν, πλεῖσθαι δὲ τὰ ὄρη, τοὺς δὲ ποταμοὺς ἐκλείπειν ὑπὸ ἀνθρώπων πινομένους* in vincula coniecit, causas ea damnandi eo diligentius explorare debemus atque examinare. In qua re nulla quidem est dubitatio quin haec verba sicut in illis duabus codicum classibus sunt exarata labem traxerint. Sed rationes Emperii leniore medela ea sanantis forsitan non temere sunt qui sequi malint quam haec omnia manui alienae attribuere. Neque

¹⁾ vid. ed. Arnim. Proleg. p. XXIV.

²⁾ cf. Proleg. p. VII.

enim ipsius Dionis duplicis recensitionis vestigia in hac oratione latere videntur. Contra lectionem Emperianam a quodam libro manu scripto sive confirmatam sive non confirmatam obiecerit quispiam si verba τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀνθρώπων ἐκεῖνός ἐστιν ἰσχυρότατος καὶ μηδὲ τῶν θεῶν αὐτῶν ἡττονα ἔχων δύναμιν, ὃ γε ἔνεστι καὶ τὰ ἀδύνατα δοκοῦντα ποιῆσαι δυνατὰ generaliter dicta essent, cum iis Dionem quae solius Xerxis sunt uno tenore sententiae exempli causa non bene coniuncturum fuisse, praesertim cum quae adnexa sunt verba εἰ βούλοιο, in quibus a principio offendit Arnimius ipse, non modo laxam redderent inconditamque structuram, sed ad Xerxem relata locum omnino non haberent, cuius in Graeciam factae expeditionis ratione habita potius ὅτι ἐβούλετο scribendum esset. At vero neque ἐκεῖνος pronomen alium quemquam nisi Persarum regem spectat, qui idem nonne beate viveret ineunte oratione ab eodem Polo plane quaesitum est, et verba εἰ βούλοιο ad augendum certum factum non saepius a Xerxe expetitum et periclitatum non sine quodam consilio posita videntur et ea quidem in fine enuntiati relativi. Namque sic haec distinguenda censeo: ὃ γε ἔνεστι καὶ τὰ ἀδύνατα δοκοῦντα ποιῆσαι δυνατὰ εἰ βούλοιο, πεξεύεσθαι μὲν τὴν θάλατταν, πλεῖσθαι δὲ τὰ ὄρη, τοὺς δὲ ποταμοὺς ἐκλείπειν ὑπὸ ἀνθρώπων πινομένων, ita ut illa ἀδύνατα δοκοῦντα sententia tripartita appositionis loco nullo negotio addita explicentur vel ad explicandum praeparentur. Quae explicatio cum statim uberius elata insequatur, illud quidem concedendum est si a libris manu scriptis abessent quae breviter atque concisa proxime antecesserunt, neminem ea desideraturum fuisse. Sed cum adsint, duabus potissimum causis prohibemur, ne ea Dioni abiudicemus. Primum quidem quaerentibus deceatne stilum Dioneum ea dicendi amplitudo haec exempla quamvis non eiusdem plane farinae fortasse fidem facient:

or. XXI 3 Ἑλλήνων δὲ οὐδεὶς (ἐνίμειν) ἢ εἴ τις, ἐκ τῶν τριάκοντα. ἢ οὐκ οἶσθα Κριτίαν τὸν τῶν τριάκοντα, ὅτι κτλ.

or. XV 22 Τί δέ; ἐμμαντὸν οὐκ ἂν σοι δοκῶ ἐλευθερώσαι; Εἰ γε ἀργυρίον ποθεν καταβάλοις τῷ δεσπότη. Οὐ τοῦτόν φημι τὸν τρόπον, ἀλλὰ ὥνπερ Κύρος οὐ μόνον ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ Πέρσας ἅπαντας ἠλευθέρωσε, τοσοῦτον ὄχλον, οὔτε ἀργυρίον οὐδενὶ καταβαλὼν οὔτε ὑπὸ τοῦ δεσπότην ἀφεθείς. ἢ οὐκ οἶσθα ὅτι λυχνοποιὸς ἦν Κύρος Ἀστυάγου,

καὶ ὁπότε γ' ἐνεθυμήθη καὶ ἔδοξεν αὐτῷ, ἐλεύθερος ἄμα καὶ βασιλεὺς ἐγένετο τῆς Ἀσίας ἀπάσης¹⁾).

or. IV 62 τὸ δὲ ἐκ τῆς φύσεως (σημεῖον) αὐτῷ (τῷ βασιλεῖ) δεῖ προσεῖναι πάντων μάλιστα. Καὶ τί τοῦτό ἐστιν, ἔφη ὁ Ἀλεξάνδρος; Ὁ καὶ τῶν μελιτῶν, ἣ δ' ὅς (ὁ Διογένης), τῷ βασιλεῖ πρόσσεστιν. ἢ οὐκ ἀκήκοας ὅτι ἐστὶ βασιλεὺς ἐν ταῖς μελίταις φύσει γιγνόμενος, οὐκ ἐκ γένους τοῦτο ἔχων, ὥσπερ ὑμεῖς φατε, ἀφ' Ἑρακλέους ὄντες;

Deinde si causam investigaveris, qua causa permotus interpolator verba ut spuria seiuncta πεζεύεσθαι μὲν τὴν θάλατταν, κτλ. de suo adscripsisse statuatur, nullo alio consilio id factum esse intelliges quam quod esse eruditionis specimine edito orationem voluit illuminare et eo quidem ex eodem cum ipso Dione fonte petito. Quamvis enim rarissima lectionis Isocrateae vestigia a doctis adhuc agnita sint et omnino possint satis certe agnosci, de Xerxe tamen quae Dio § 31 enarravit ad Isocr. paneg. 89 ὅς (scil. Ξέρξης) εἰς τοσοῦτον ἤλθεν ὑπερηφανίας, ὥστε μικρὸν μὲν ἡγησάμενος ἔργον εἶναι τὴν Ἑλλάδα χειρώσασθαι, βουλευθεὶς δὲ τοιοῦτον μνημεῖον καταλιπεῖν ὃ μὴ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεώς ἐστιν, οὐ πρότερον ἐπαύσατο πρὶν ἐξεῖρε καὶ συνηγάγκασεν ὃ πάντες θρυλοῦσιν, ὥστε τῷ στρατοπέδῳ πλεῦσαι μὲν διὰ τῆς ἡπείρου, πεζεῦσαι δὲ διὰ τῆς θαλάττης, τὸν μὲν Ἑλλησποντον ζεύξας, τὸν δ' Ἄθω διορύξας tam prope accedunt, vix ut quisquam illius quidem dictum Dionis animo obversatum esse neget. An quod hoc dictum attribuitur Polo, quippe qui apud Platonem nihil eiusmodi proferat, inde non eam conclusionem facias qua Geelius, Hirzelius, alii usi Dionem hoc loco suum esse contenderunt, sed potius eum de auctore etiam vetustiore pendere malis hariolari? Namque a Gorgia hoc ὀξύμωρος dictum de Xerxe inventum esse non multo ante E. Scheelium, De Gorgianae disciplinae vestigiis (diss. Rostoch. 1890) p. 35 docuit P. Wendlandus Herm. XXV

¹⁾ Ubi vocem *λυγνοποιός* Arnimio suspectam iam a R. Herchero Hermae vol. VII (1873) p. 242 in *λυγνοφόρος* correctam invenimus. Nam etiamsi erat qui cum Hyperboli meminisset infimo loco nati et qui opibus lucernis fabricandis fraudulentis quaesitis Athenienses paene eo adduxisset ut expeditionibus incertissimi eventus implicarentur (cf. Aristoph. Eq. 1303—1315, Pac. 681—692 al.), hic illud nomen ferri posse existimaret, tamen mihi quidem coniectura Hercheriana a Nicolao Damasc. 66 stabilita valde arridet. Cf. A. Sonny Ad Dion. Chrys. Anal. p. 191.

(1890) p. 185. At enim praeterquam quod opinionem falli Ed. Nordeni¹⁾ ex imitatione posteriorum sophistarum, quibus si tanti est Themistius π. ἀρετῆς 34 (mus. Rhen. vol. XXVII p. 451 adn. 1) adiungatur, etiam tum antiquorum sophistarum libros viguisse conicientis iam Wilamowitzius Herm. XXXV (1900) p. 9,1 animadvertit, Dio hoc modo locutus or. LIV 4 ἀλλὰ δὴ τῶν μὲν θανατοζομένων ἐκείνων σοφιστῶν ἐκλειοίπασιν οἱ λόγοι καὶ οὐδὲν ἢ τὰ ὀνόματα μόνον ἔστιν· οἱ δὲ τοῦ Σωκράτους κτλ. eos se ipse testis est non iam cognitos habuisse²⁾. Iam vero eo quem in manibus habemus loco praeparandi causa praemissa verba πεζεύεσθαι μὲν τὴν θάλατταν, πλεῖσθαι δὲ τὰ ὄρη, quae Isocrateorum simillima sunt, iis quae insequuntur ita hic scriptor declaravit, ut ordine inverso postremis verbis πλεῖσθαι δὲ τὰ ὄρη ea vellet respondere quae de perfosso Atho dixit, verbis autem πεζεύεσθαι μὲν τὴν θάλατταν quae de ponte navibus iunctis in Hellesponto facto eadem qua Aesch. Pers. 69 et Herodot. VIII 103 sqq. significatione usus exadversum poneret. At ne quae restant quidem verba τοὺς δὲ ποταμούς ἐκλείπειν ὑπὸ ἀνθρώπων πινομένους explicatione carentia, quamquam ex Herodoti (VII 58. 196) descriptionibus accuratiora poterant afferri³⁾, ei si qui attenderit, qualia sibi concesserint vel diligentiores scriptores⁴⁾, propter hanc incuriam dicendi vix damnanda videbuntur. Item multo insignius negligentiae exemplum or. XXV 4 invenies, ubi quod Themistoclis ac Periclis nominibus nominatis ilico τὸν μὲν verbis illatis orationem imperfectam agnoscimus, non librarii peccavere, sed Dio ipse culpandus est. Praeterea totius tertiae orationis stilus mirum in modum amplificandi et exaggerandi studio notatus est⁵⁾, id quod ad nostrum locum probe aestimandum non parvi momenti putaverim. Quae si probabiliter disputata sunt, ea verba quae uncis seclusa dedit Arnimius a vera Dionis manu profecta esse fortasse credibile fit.

¹⁾ Die antike Kunstprosa, Leipz. 1898, I 385 sq.

²⁾ Cf. I. Wegehaupt l. l. p. 31.

³⁾ Dio generaliter locutus est ut Herodotus VII 21 ποῖον δὲ πινομένον μιν ὕδωρ οὐκ ἐπέλειπε πλὴν τῶν μεγάλων ποταμῶν; cf. v. Holzinger ad Lycophr. Alex. 1424 sq. comment. p. 374.

⁴⁾ conf. I. Vahlen ad Aristot. de art. poet. comment. p. 182 sq.

⁵⁾ v. Arnim Dio p. 431 sqq.

A puero procul dubio ut Demosthenis Ctesiphontea ita Isocratis panegyricus Dioni erat perfamiliaris. Constat enim has duas praecipue orationes aetate Dionea in scholis rhetoricis explicari numquam desitas esse. Sed etsi ab hac una omnium nobilissima Isocratis oratione et veterum et posteriorum scriptorum nonnulla stili artificia et propria initium ceperunt, hic quidem loci mentio non fiet nisi unius proprietatis loquendi, quae praesertim vel doctissimos homines male habuerit. Nam nisi Xenophontis (memor. I 2,59) auctoritatem Dio secutus est, eum statuere non dubitaverim Isocratis elocutioni acceptam rettulisse formulam dicendi *ἄλλως τε* omissa καί particula, de qua editores variis temporibus varie iudicaverunt. Reiskius posteaquam initio ubique καί voculam esse addendam censuit, errorem fassus, ut e notulis I 516 et II 56 a docta uxore integris editis elucet, hanc Dionei stili propriam consuetudinem familiaris cognitam non iam attemptare conatus est; deinde Geelio praegresso, qui criticus Batavus (Dion. Chrys. *Ὀλυμπ.* p. 109 sq.) paucis exemplis enotatis Godofredi Hermannii sententiam correxit continuavitque, nusquam sese passus est Emperius hoc nomine in errorem rapi. Sed hisce annis ne inconsiderantiae Arnimii non ubique eum usum ferentis nimium fidei habeatur, omnia ex priore quae sola tum prodierat parte eius editionis a Vahleno Herm. XXX (1895) p. 31 sqq. collecta exempla prohibebunt. Quibus de altero tomo haec adicere liceat:

- or. XLI 9 νόσημα ἐκ πολλοῦ συμπεφυκὸς οὐ ῥᾶδιον ἀπαλλάξαι τοῦ σώματος, ἄλλως τε εἴ τις ἐθέλοι ἀνωδύνως ἰᾶσθαι —
 or. LXI 2 καὶ οὐδέποτε φασιν ἀγαπᾶσθαι κατ' ἀξίαν ἐπὶ τῶν ἐρωμένων, ἄλλως τε ὅταν ὦσι κρείττους τοσοῦτον καὶ συνόντες μετ' ἐξουσίας —
 or. LXV 8 φασὶ πολλοὶ τὴν τύχην ἄκριτον εἶναι καὶ πονηροῖς ἀνθρώποις προσμένειν, τῶν χρηστῶν δὲ ἀμελεῖν, ὅταν ὀρῶσι τοὺς ἡξιωμένους τῶν παρ' ἐκείνης ἀγαθῶν βαρεῖς ὄντας καὶ δυσχρήστους καὶ ἀγενεῖς,

quo quidem loco Arethae codices UB *ἄλλως τε ὅταν* exarata tradunt.

Seorsum ea afferro quae istas particulas initio sententiae habent:

- or. XL 25 ὅτι γὰρ με οὐκ ἐνοχλήσετε . . . ἐπίσταμαι σαφῶς·

(ἄλλως τε οὐκ ἀσχολούμενος ἐγὼ νομίζω συμφέρειν ὑμῖν οὐδὲ τοῦτον ἀποδημεῖν τὸν τρόπον ·)

or. XXIII 9 ὅπως δὲ χρὴ δαιμόνιον τι πονηρὸν ἡγεῖσθαι καὶ ἄδικον καὶ ἀνόητον οὐκ ἔχω εἰπεῖν. ἄλλως τε οὐ πρὸς ὑμῶν τῶν φιλοσόφων ἐστίν, εἴπερ θεῖον τὸ δαιμόνιον ἡγεῖσθε, τοιοῦτον ὑπολαμβάνειν —

or. XI 139 ταῦτα δὲ οὐκ εἰκὸς ἦν πρᾶξαι φυγάδας . . . , ἀλλ' ἀγαπᾶν, εἴ τις αὐτοὺς εἶα κατοικεῖν · ἄλλως τε μετὰ ποίας ἀφορμῆς ἀφικομένους χρημάτων ἢ στρατιᾶς διὰ μέσων τῶν πολεμίων φεύγοντας . . . ;

Prorsus differunt verba or. XXXI 79 (I 242,21) iam a Vahleno allata. Serioribus in unam notionem coaluisse videbantur verba ἄλλως τε καὶ, in quibus καὶ vocolam omissam sermonis vulgaris fuisse non mihi est verisimile. Ceterum in vitae cotidianae documentis hanc formulam vix frequentatam expectabimus. Paucissima tamen mihi nota sunt exempla formae ἄλλως τε καὶ: Aegypt. Urkunden aus dem Kgl. Mus. zu Berlin II 530^{16, 36} (I s. p. Chr.). Omittitur copula in epistula quadam apologetica Pap. Par. 63 coll. 8 et 9¹) διὰ τὸ περιπεσόντα οὐκ εὐτυχοῦσι καιροῖς ἐξ ἀπάντων ἀποσφαλῆναι ἄλλως τε δὴ τῆς πατρικῆς οἰκίας. Sed apud Novi Testamenti scriptores atque in dissertationibus Epicteteis nil id genus inveni. Dioni autem quam familiaris fuerit hic dicendi modus ἄλλως τε vel inde intelligitur, quod haec duo tantummodo καὶ particulae positae certa exempla or. XXIX 10 (II 288,19) et or. XL 15 (II 50,7) praebet, sexies decies ea omissa a communi usu descivit. Quod quo auctore instituerit quaerenti imprimis apud Isocratem se mihi obtulerunt exempla. Nam ut mittamus hac ratione elata verba IV 66 δοκεῖ δέ μοι καὶ περὶ τῶν πρὸς τοὺς βαρβάρους τῇ πόλει πεπραγμένων προσήκειν εἰπεῖν, ἄλλως τ' ἐπειδὴ καὶ τὸν λόγον κατεστησάμην περὶ τῆς ἡγεμονίας τῆς ἐπ' ἐκείνους, quibus plura cum aliorum tum Platonis Xenophontisque comparari possint, ita ut E. Havetum²) forsitan mirere hanc consuetudinem in suspicionem vocasse, talia praecipue quae hic recenseantur digna sunt, qualia II 50 ταῦτα δὲ διήλθον ἡγούμενος σὲ δεῖν, . . . μηδὲ τοὺς εὖ φρο-

¹) Notices et extraits des manuscrits XVIII 2 p. 369 sqq. = G. A. Deissmann Bibelstudien, Marburg 1895, p. 211 sq.

²) Le discours d'Isocrate sur lui-même, Paris. 1862. p. 201.

νοῦντας τῶν ἀνθρώπων ταῖς ἡδοναῖς κρίνειν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν πράξεων τῶν χρησίμων αὐτοὺς δοκιμάζειν, ἄλλως τ' ἐπειδὴ περὶ μὲν τῶν γυμνασίων τῶν τῆς ψυχῆς ἀμφισβητοῦσιν οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν ὄντες uno librorum consensu tradita inveniuntur. Quamquam concedendum studio hiatus evitandi Dionem non commotum esse ut καὶ particulam omitteret, tamen e rhetorum officina haec consuetudo videtur deprompta esse.

II.

De periodorum structura.

De Dionis sermone hoc capite minutias colligere pergamus, sed quae cum periodorum structuram magnam partem attingant, non inutiliter videri possint adnecti; quam stili proprietatem haud ita magna cum diligentia — pace Schmidii hoc dixerim — docti adhuc tractaverunt¹⁾. Totum autem argumentum, quod praesertim ab huius disputationis rationibus alienum sit, nec volui nec potui amplecti, quamquam si quis solummodo ἀνακλούθως elata enuntiata per omnia scripta Dionea sicuti par est ad indagandum sibi proposuerit, eum nonnihil utilitatis esse nacturum Sonnyi eruditio pluribus et insignioribus eius generis exemplis passim in Analectis declaratis ostendit. Sed equidem ut haec aliis relinquam satis habeo cum de ellipsis usu quae a Schmidio collecta sunt numeris complere tum propria quaedam quae Dionem cum oratoribus Atticis mihi contendenti ultro in hac via de structura periodorum comparabilia se obviam dabant hic una proponere.

Demosthenis temporibus in quovis orationum genere λέξεις κατεστραμμένη requirebatur²⁾; Dio non solum iis adnumerandus est scriptoribus qui Xenophontis ἀφελεία dicendi studerent, sed etiam eius aetatis est qua verborum comprehensiones in singula commatia dissolvi atque distrahi coeptae sunt. Sed quod Favorinus, Aelianus, Philostratus, alii ratione ac consilio facere consuerunt³⁾, idem negligentiae in Dionis operibus attribuendum videtur Schmidio (Atticism. I p. 190).

¹⁾ Vid. etiam Sonnyi censuram Anal. p. 138.

²⁾ v. Wilamowitz Herm. XXXV p. 35 sqq.

³⁾ Norden Ant. Kunstprosa I 432 sq.

Etsi concedendum est ut non unaquaeque parataxis pro λέξι εἰρημένη accipi debet, ita non semper hypotaxin in κατεστραμμένη positam esse¹⁾, tamen quantum scriptor noster iam iuvenis sententiis coordinatis verborum continuationem relaxare studuerit ex oratiunculis LXXV et LXXVI intelligimus²⁾. Quae duae declamationes omnibus sophistarum lenociniis³⁾ exornatae una cum or. III tanto parisoseos studio luxuriantur, ut cum tricola insuper homoeoteleutorum vi aucta (e. c. LXXV 6, 9) tum isocola totidem quot praecesserant syllabarum (e. c. LXXV 2, 8) exhibeant. Consentaneum est Dionem quemadmodum isocoliae universe parcissimus est eadem ratione ab isorhythmica compositione prorsus abhorrere⁴⁾. Ac ne eae quidem orationes, in quibus plus minusve severe vocalium concursu vitandis operam dat, clausulis quas dicunt Asianis delectantur⁵⁾. Qua stili sophistici proprietate quomodo prae Dionis genuinis orationibus ei falso adscripta Corinthiaca insignita sit Nordenus (Ant. Kunstprosa I 424 sqq.) luculenter ostendit. Sed idem vir doctus quam recte op. cit. I 376 quae de Alexandrinorum rhetoribus et philosophis or. XXXII 68 (coll. § 10, § 20 sqq.) Dio scripsit ad Asianorum vel noviciorum rhetorum numeros referenda putaverit propterea nescio quod hic idem scriptor quamvis non semel vehementissime in orationum demonstratarum auctores sua aetate florentes invectus neque alibi idem vituperare solet et de Alexandrina pronuntiandi consuetudine testimonia mihi quidem plane ignota sunt.

Ex duobus stili generibus ab optimo quoque auctore, velut a Platone⁶⁾, commixtis quae antiqui rhetores praecepta repetierunt⁷⁾ hic illic etiam Dioni observata esse paucis declarare liceat exemplis. Sic igitur more Herodoteo in descriptionibus et narrationibus brevia admodum commata iuxta ponuntur or. I 53 sqq., IV 12 sqq., XXXII 44. 63. XLIII

¹⁾ Kaibel Stil und Text der πολ. Ἀθην. des Aristot. p. 64 sqq. Volkmann, Rhet.² p. 507 sqq.

²⁾ v. Arnim Dio p. 157.

³⁾ Norden Proem. Gryphiswald. a. 1897.

⁴⁾ v. Wilamowitz l. l. p. 32 sqq.

⁵⁾ v. Wilamowitz l. l. p. 37.

⁶⁾ Kaibel l. l. p. 69.

⁷⁾ Kaibel l. l. p. 67. Schmid Attic. II 299 sq. Volkmann l. l. p. 511.

4. XXXV 20, quem postremum locum a § 22 longa series participiorum adnexorum ut or. VII 134. 141, XII 28. 78 excipit¹⁾. Iam ex orationibus Borysthenitica et Euboica, in quibus quicumque Dionem cognoverunt ἀφελείαν sententiarum optime cum dicendi ἀφελεία coniunctam esse norunt, clarius etiam apparet quo pacto et pars descriptiva et deliberativa vel philosophica suo quaeque stilo notata sit. Omnino de periodorum structura artem Dioneam vix ulla melius ratione senties quam si orationis septimae duas partes inter se comparaveris²⁾.

Parataxis pro hypotaxi unum est e propriis sermonis popularis, cuius e papyris exempla enotarunt docti, velut Dieterich Fleckeis. Jahrb. f. Phil. Suppl. XVI p. 826, Schmid Attic. III 326, v. Wilamowitz Gött. gel. Nachr. 1900 I.

Missis sescentis locis quibus Dio verba οἶμαι, φασί, εἰ οἶδ' ὅτι, similia³⁾ orationi interposuit haec affero: or. VII 70 (I 202,28) δοκῶ μὲν, εἶπεν, οὐ μακρὰν εἶναι, ubi vel δοκῶ verbum eodem quo οἶμαι significatu sermonem vulgarem indicat, or. IV 18 (I 59,6) τόδε δέ μοι εἶπέ, οὐ ἐκείνος εἰ κτλ. Non dissimiliter verbi εἰδέναι formae cum sententia non structae inveniuntur or. XVIII 17 (II 255,28), or. XLVII 8 (II 82,23), 19 (85,28). Singulariter dicta or. XXXIII 48 ἀλλὰ Ἀθηνόδωρος . . . , ἄρα οἶσθε. εἵπερ ἔγνω . . . . προΐκρινεν ἂν κτλ.; itaque Arnimius verbum οἶσθε malit abesse; at merum illud ἄρα absque οἶσθε nullo modo sententia condicionali interposita segregari potest. Sed de veterum Atticorum quoque sermone cotidiano quamvis rara eiusmodi vestigia supersunt⁴⁾. Pronomen demonstrativum pro relativo adhibetur or. XLVIII 9 (II 90,22) ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ἐστὶ χρήματα δημόσια, καὶ ταῦτα ἔχουσιν ἔνιοι κτλ., or. LXXIV 3 (II 193,21). cf. XXXII 65 XXXV 22 sq. XXXIV 5. Talis parataxis qualis est or. XXXVIII 5 (II 30,32) χαρίσασθέ μοί καὶ ὑπομείνατε plura cum optimo quoque auctore⁵⁾ exempla sunt Dioni quam quisquam ab eo

¹⁾ De hac Dionis senescentis stili proprietate vid. v. Arnim Dio p. 459.

²⁾ Schmid p. 178. Norden l. c. I 297.

³⁾ Schmid Att. IV 546.

⁴⁾ Vahlen Comment. ad Aristot. Poet. p. 272. Kaibel ad Soph. Electr. v. 1171 p. 253 sq.

⁵⁾ Vahlen Comment. ad Aristot. Poet. p. 197 sqq.

ut linguae Graecae scriptore exspectet. Item or. IV 27 *εἴπερ ἀληθὴς ὁ τῆς Ὀλυμπιάδος λόγος καὶ γέγονας ἐκ τοῦ Διός*. E Cynicorum diatribis originem traxit dissecta periodus or. LXXIV 20 *τῷ μὲν ἐκ γυναικός τι συνέβη δεινόν· οὗτος δὲ κέκραγεν κτλ.* et ibid. 21 (II 199,18). Talia tam apud Horatium quam apud Philonem sermonum Bioneorum indolem prae se ferunt. Imitationis autem Demosthenicae¹⁾ suspicio mihi exorta est his locis: or. XXXVIII 41 *λέγειν τις δεινός ἐστι παρ' ὑμῖν· κακείνους ὠφελήσει. πλούσιός τις παρ' ἐκείνους ἐστί· χορηγήσει καὶ παρ' ὑμῖν*, 40 (II 40,23), 42 (41,8). Usus oratorum praecipue secutus etiam haec struxisse videtur or. VI 3 *τὴν δὲ αὐτὴ πόλιν ἐν τῷ χθαμαλῷ κεῖσθαι καὶ πρὸς μισημίαν. σημειὼν δὲ· τοὺς γὰρ ἀπὸ τοῦ Σουνίου καταίροντας κτλ.*, or. LXIX 9 (II 177,11), or. XV 30 (II 240,22); or. XXXVI 6 (II 2,18). Eademque ratione or. XI 78 *οὐδὲ γὰρ τῆς γῆς ἐπεκράτουν οἱ Ἀχαιοὶ ἀλλ' ἡ μόνον τοῦ στρατοπέδου. τεκμήριον δὲ· οὐ γὰρ ἂν ποτε Τρώϊλος ἔξω τοῦ τείχους ἐγυμνάσθαι* et or. XXIX 5 *τεκμήριον δὲ τῆς ὑπερβολῆς· οὐ γὰρ ἐν ιδιώταις ἐξεταζόμενος διέφερον*. Quamobrem equidem Arminium or. XXXII 70 (I 287,24) primae codicum classis testimonium iniuria sprevisse arbitror. Cum enim Dio verbis *σημειὼν δὲ* vel *τεκμήριον δὲ* antecedentibus semper enuntiatum per γὰρ particulam illatum addere consuesset, et hoc loco Emperius Arethae libros quam cod. M sequi maluit merittissimo. Oratores Attici hoc more loquendi variant²⁾.

Orationis conformationem, cuius exemplum ita legitur or. LXXII 3 *ὃ δὲ ἔτι τούτου παραδοξότερον· ἔνθα γὰρ ἐνίοτε βλέπουσιν ἀνθρώπους, τοὺς μὲν κτλ.*, Batavi critici ex oratoribus Atticis expulerunt. Nec tamen eius desunt firmissima exempla³⁾. Necnon or. XI 76 *πεποίηκεν ὕστερον Ἀπόλλωνα καὶ Ἥσσειδῶνα τοὺς ποταμούς· ἀφέντας ἐπ' αὐτὸ καὶ ἀφανίσαντας· ὃ πάντων πιθανώτατόν ἐστι, κατακλυσθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ τείχους* — or. XX 9 *ὃ δὲ πάντων σφοδρότατόν ἐστιν· οἱ γὰρ τῶν γραμμάτων διδάσκαλοι κτλ.* Sed Dioni fere magis

¹⁾ cf. de cor. 117. 198. 274. H. Sauppe ad Olynth. III 18.

²⁾ F. A. Wolf ad Demosth. Leptin. p. 225. Ph. Buttmann Demosth. Midian. ³⁾ p. 10, Frohberger-Gebauer ad Lys. XIII 20.

³⁾ Buttmann Dem. Mid. p. 9. Kvičala Symb. philol. Bonn. p. 657 sqq. Rehdantz ad Lycurg. 56 p. 141 sqq. Frohberger ad Lys. XXXII 24 et append. p. 169.

placuit appositionis loco ea toti enuntiationi praemittere, sive adiecta sive non est adiecta γάρ particula. Cf. Schmid p. 146. Absque particula or. VI 11 (I 86,6) τὸ δὲ πάντων ἀτοπώτατον, or. III 18 (I 36,28), VI 38 (I 90,28), X 10 (I 109,28), XII 71 (I 175,12), XXXII 42 (I 279,4); cum particula or. VI 45 (I 92,15) τὸ δὲ πάντων ἀτοπώτατον, οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι . . . , οἱ δὲ τύραννοι κτλ., III 107 (I 51,21), XIII 35 (I 188,29), LXVI 18 (II 166,3). In verbis magna admodum licentia impeditis or. XXII 3 (II 272,13) τὸ δὲ δὴ κεφάλαιον, καὶ πολλάκις πολλοῖς παρέπιπτε, περὶ τε εἰρήνης καὶ πολέμου, ὃ νῦν τυγχάνει ζητούμενον nihil tamen esse videtur cur cum Geelio παραπίπτον scribatur, vel ob eam causam quia eiusmodi additamenta non bimembri oratione efferrī solent ita, ut adiectivo vel substantivo alterum tamquam par adiungatur. Id quidem concedendum nequaquam magis usitatum esse quod traditur. Imprimis locutio τὸ (δὲ) μέγιστον frequentatur Dioni: or. III 73 (I 45,21) τὸ δὲ μέγιστον, ὁρᾷς τὸν ἥλιον, πόσῳ μὲν κτλ. vel. or. XXXIV 29 (I 324,9) τὸ δὲ μέγιστον, διὰ μὲν τὸ βέλτιστον . . . οὐ, λοιπὸν δὲ διὰ δόξας . . . πράττουσι καὶ λέγουσιν. Cf. or. XXXIX 1 (II 43,24), XL 22 (II 52,11), XLVIII 4 (II 88,29); ad singula verba pertinet or. XXXII 41 (I 278,29) et or. XIV 15 (II 230,15) nec secus αὐτὸ τοῦτο or. XX 23 (II 265, 12)¹⁾. Quae nostrae loquendi rationi convenientior est structura ὃ δὲ μέγιστόν ἐστι, τοῦτ' ἐστίν, ὅτι a scriptis Dioneis abest. At non desunt talia: ὃ δὲ μόνῳ τῆς εὐδαιμονίας ἀπολειπούμεθα, τοῦτό ἐστιν, ὅτι μὴ πάντες ὁμονοίας αἰσθανόμεθα or. XXXVIII 11 (II 32,26), ibid. 13 (p. 33,5), 46 (p. 42, 7), or. III 38 (I 40,8). Cf. e. c. Dem. XVIII 119. Tritissimae sunt hoc modo structae sententiae or. IV 56 οὗτός ἐστιν ἀνὴρ, ὃν σὺ ἀγνοεῖς, or. XXXVIII 11. 27. Graece subiectum et nomen praedicati genere grammatico congruunt. Neque praeparandi causa infinitivo praemissum neutrum τοῦτο temptandum or. I 41 Ξένιος δὲ (ἐπονομάζεται Ζεύς), ὅτι καὶ τοῦτο ἀρχὴ φιλίας, μηδὲ τῶν ξένων ἀμελεῖν κτλ. cf. or. XXXI 32 (I 228,12). Aliter generis congruentia tollitur or. VI 25 μεταδόσιν τοῦ πυρός, ὡς ἀρχὴν τοῦτο καὶ ἀφορμὴν κτλ., or. XL 2 (II 62, 5). Cum iis quae scribit or. XIII 8 οὐ πάντως

¹⁾ Cf. Frohberger ad Lys. XXX 35.

ἡ φυγή βλαβερόν αὐτ or. VII 125 ἥπερ δοκεῖ τοῖς πολλοῖς αὐτῇ τε (ἡ πενία) εἶναι φευκτόν καὶ κακόν, κτλ. fortasse Platonico exemplo elata verba or. VII 9 ἔστι πενία χρῆμα τῷ ὄντι ἱερὸν καὶ ἄσυνλον, ibid. 103 (p. 208,18), or. XII 64 (II 173, 10) comparari possunt. Ceteroquin in hoc generis neutrius usu¹⁾ multus est Dio: I 26 (I 5,15), III 69 (I 45,11), 70 (45,13), 101 (50,26), IV 15 (I 58,22), XI 124 (I 147,12), VII 1 (I 189,21), XXXII 94 (I 294,27), XXXIII 16 (I 302,5), XXXVIII 10 (II 32,13), XL 27 (II 53,22), XLIX 2 (II 94,1), XXI 6 (II 267,24). Quicumque vel primis labris grammaticam attigerunt, utriusque linguae antiquae hanc generis congruentiam propriam esse sciunt:

or. XXXIV 29 ταύτην ἐπιμέλειαν εἶναι νομίζοντες, ἂν ῥήματα συμφορῶσι —

or. XXXV 9 οὗτος μὲν οὖν ἴσως οὐ μέγας κίνδυνος, εἴ τις κτλ.

or. III 102 ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδ' εὐτυχίαν ἐκείνην νενόμικα, ἡ μὴ δένα ἔχει τὸν συνηθόμενον, ubi prioris classis libri εἰ praebent.

Cf. or. IV 30 (I 61,5), XXXI 110 (I 251,15), 127 (256,22), XXXV 6 (I 333,4), 18 (336,26), XXX 39 (II 304, 23). Apud vetustiores Atticos, veluti Lysiam²⁾, haec assimilatio sine ulla exceptione reperitur.

Porro or. XXXII 89 μὴ γὰρ τοῦτο μόνον ἡγεῖσθε ἄλλωσιν εἶναι πόλεως, ἂν τινες τὸ τεῖχος καταβαλόντες ἀποσφάττωσι τοὺς ἀνθρώπους . . . , παρ' οἷς δ' ἂν ἡ πάντων ἀμέλεια τῶν καλῶν, ἐνὸς δὲ πράγματος ἀγεννοῦς ἔρως, . . . τοῦτ' ἔστιν αἰσχρὰ πόλεως καὶ ἐπονείδιστος ἄλωσις. Scriptor cum pronomen neutrius generis feminino (ταύτην, αὐτή) praetulerit, tum maxime verbis τοῦτο ἄλλωσιν εἶναι, ἂν τινες ἀποσφάττωσι et παρ' οἷς δ' ἂν ἡ πάντων ἀμέλεια τῶν καλῶν καὶ (οἱ)³⁾ πρὸς μόνον τοῦτο ἀποβλέπωσι inter se oppositis notabile variatae orationis exemplum praebet. Namque extrema verba τοῦτ' ἔστιν αἰσχρὰ πόλεως καὶ ἐπονείδιστος ἄλωσις valde relaxata iunctura ad enuntiatum relativum structa sunt, quasi pro παρ' οἷς δ' ἂν κτλ. ut in priore antithesis parte εἰδὲν δὲ παρὰ τισι κτλ. dixisset. Inter exempla fuit Demosth. XXI 159 οὐδὲ τὴν φιλοτιμίαν

¹⁾ Frohberger ad Lys. XIX 5 et app. p. 188 sq.

²⁾ Frohberger ad XXV 13 et app. p. 246

³⁾ de qua ellipsi conf. Frohberger ad Lys. XXXII 27 et app. p. 170.

ἐκ τούτων κρίνειν, εἴ τις οἰκοδομεῖ λαμπρῶς . . . , ἀλλ' ὅς ἂν ἐν τούτοις λαμπρὸς καὶ φιλότιμος ᾖ, ὧν ἅπασι μέτεστι τοῖς πολλοῖς ὑμῶν. Audiendo quidem pronomine demonstrativo explicari possunt

or. XXI 7 προυτέθησαν μεγάλαι [καὶ] τιμαὶ καὶ χρήματα ἄπειρα τὸ πλήθος, ὅστις αὐτὸν γυναῖκα ποιήσειεν.

or. X 6 ἄρα οὖν οὐ μέγα κέρδος, ὅτῳ ἂν συμβῇ ἀπαλλαγῆναι κακοῦ ἀνδρός;

sed nescio an locis quoque modo descriptis Dio eadem vi qua verba ἐάν τις pronomen ὅστις (ἄν) praeditum esse voluerit aequae ac sine dubio his insequentibus locis:

or. XXVII 7 οὔτε τῶν τοιούτων λόγων ἀκούειν ἐθέλουσιν ὡς τὸ πολὺ, ὅτῳ ἂν μὴ λυπηρὸν τι ξυνεγενῆ, in quibus

Geelius verba ὅτῳ ἂν temere in ὅταν mutatum iit,

or. LV 3 ἀλλὰ τοῦτό γε οἶμαι πολλοὺς εἶναι σαφές, ὅστις ἐμπειρος ἀμφοῖν τοῖν ἀνδροῖν, ὅτι κτλ. Nam codicis H

lectio εἴ τις manum interpolatricem prae se fert. Eadem ratione critici a Dobreeo dubito an peccaverint in verbis [Lys.] XX 31 τοὺς δὲ ἄλλους προθυμοτέρους ποιήσετε, κατ' ἀξίαν χαρίζομενοι, ὅς ἂν τι (Frohberger, codd. τις) ὑμᾶς εὖ ποιῇ pro pronomine relativo ὅταν scribentes. Cf. Frohberger ad Lys. XIV 5 et app. p. 141. De plurali logice in ἐάν τις et ὅστις latente vid. e. c. Lys. XXXI 3, Xen. Hell. VII 1,14. Elmsley ad Eur. Med. 220. Weil ad Dem. XX 17. Kaibel ad Aristot. πολ. Ἀθην. 63,3 (Stil u. Text p. 254).

or. LXXX 1 παράδοξον ἡγεῖσθε καὶ οὐδαμῶς σωφρονοῦντος ἀνδρός, ὅστις ἀπάντων ἀποστάς, περὶ ᾧ οἱ πολλοὶ σπουδάζουσιν, . . . περίεισιν.

or. VII 130 ἴσως οὖν οὐδὲ ἐκεῖνο μεμπτόν, ὅστις . . . λέγειν ἀρξάμενος . . . πολλαπλάσιον λόγον ἀνάλωσεν tertiae codicum classis testimonio stabilita recte ἐκεῖνο pro reliquorum scriptura ἐκείνῳ servantis.

or. II 53 ὡς καὶ τοῦτο ἱκανὸν σημεῖον ἀρετῆς ἢ κακίας, οἵτινες ἂν ἐγκρατῶς τὰς εὐτυχίας ἢ τὸνναντίον μεθ' ὕβρεως φέρωσιν.

or. X 7 σὺ δὲ ἴσως οἶει μικρὸν ἀδίκημα εἶναι, ὅς ἄνθρωπον ποιεῖ πονηρόν.

Kaibelio τὸ ἄνθρωπον ποιεῖν concienti ob eam causam non accessisse videtur Arnimius quia pro ἀδίκημα εἶναι verbum ἀδικεῖν scriptum exspectavit. Equidem Sonnyo (Anal. p. 227) assentior, cui omnia sana esse persuasum est, nisi quod Dionis

mori accuratius observato aut id quod iam professor Kioviensis suspicatus est pro ὅς potius ὅστις aut ὅς <ἄν> ἀνθρώπον ποιῇ πονηρόν magis convenire crediderim¹⁾).

Deinde oratorum Atticorum vestigiis Dio insistit εἰκότως adverbio epicritice postposito or. XXXI 146 οὐθενὸς ἦττον ἤδεσθε ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν ἀνδριάντων, εἰκότως · οὐ γὰρ μόνον κόσμον φέρει τὸ τοιοῦτον, κτλ. Similiter or. XVII 21 (II 250,9), liberius εἰκός or. XXVIII 4 (II 292,26)²⁾.

Tum or. XL 20 ἂν συμβῇ τι πταίσμα (πολλὰ δέ, ὡς ἐν ἀνθρώποις, τὰ γιγνόμενα) χαίροντας κτλ. paene ad verbum e Dem. VIII 41 imitatione expressa sunt. Conf. etiam [Dem.] X 13; de sententia de cor. 308. Quomodo Dio locutus est or. XXXVIII 41 (II 40,28) καὶ τὰς φιλοτιμίας (δεῖ γὰρ τούτων πόλει) διπλάσιος τίθεσθε, eadem ratione ex. gr. Dem. XVIII 236 parenthesin adhibitam invenies. Item XLVI 12 (II 79,19), XXXI 9 (I 221,16), XXXII 8 (I 269,6) XXXIV 39 (I 327,3).

Aliud genus παρεμβολῆς huic oratori cum veteribus Atticis commune videmus or. XXXIV 43 πρὸς μὲν οὖν τούτους, λέγω δὲ Μαλλώτας, εἴ τι πεποιήκασιν ἀγνωμόνως, ὥσπερ πεποιήκασι, τὴν δογὴν καταβαλόντες καὶ τὴν τιμωρίαν, . . . περὶ τοῦ πράγματος διακρίθητε. Itaque ubi codd. B M haec exhibent or. XLIII 7 διὰ τοῦτο δυσκόλως ἐμὲ φέρει τις ἐπιδημοῦντα, καὶ γὰρ εἰ πλείονες ἦσαν, ὥσπερ εἰσὶν, οὐδεὶς ἐμοῦ φήσει μᾶλλον quod probante Emperio Geelius p. 381 ex Arethae codice U ἤπερ recipiendum ratus Meermanniani lectionem ὥσπερ nihili esse asseverat, prona interpolatoris suspicio illum quidem effugit. Utroque enim loco Dio enuntiato per ὥσπερ particulam inducto si qua condicionali forma incerta posuit ea statim reddit certiora. Ceterum hoc quoque loco efficitur, quae est Sonnyi recta sententia, ut cod. Parisinus B non ex U fluxerit. Dicendi autem consuetudo εἰ — ὥσπερ ut oratoribus Atticis ita Ciceroni perfamiliaris³⁾).

¹⁾ Cf. K. W. Krüger Gr. Spr. 51,13,11. Quod genus dicendi vetustioris praecipue Atthidos proprium cum alii tum Classenus ad Thuc. II 44,1 illustravit.

²⁾ Cf. Pylarinos l. l. p. 69. Rehdantz Lycurg. p. 138 sq., Gebauer Lys. p. 502.

³⁾ Vid. Rehdantz-Blass Ind. Dem. I p. 25 v. παρεμβολή, Gebauer Lys. p. 321 sq., Vahlen Ind. lect. Berol. 1899 p. 17 sqq.

Deinde cum iis quae sic exstant or. XXXII 45 *μή γάρ τοῦτό (με) οἴσθε λέγειν ὡς οὐ χρὴ καὶ τὰ τοιαῦτα γίνεσθαι ἐν ταῖς πόλεσι· χρὴ γάρ ἴσως καὶ ἀναγκαῖόν ἐστι κτλ.* eandem structuram Demosthenes XXII 51 = XXIV 162 habet Aut quomodo or. LI 4 *καὶ οὐχὶ τοῦτό φημι, ὡς οὐχὶ καὶ πεποίηκε πολλὰ καὶ μεγάλα· πεποίηκε γάρ ἄλλ' ὅτι κτλ.*, ita Dem. XXI 28 *μή δὴ τοῦτο λέγειν αὐτὸν ἔατε, ὅτι καὶ δίκας ἰδίας δίδωσιν ὁ νόμος μοι καὶ γραφὴν ὑβρεως· δίδωσι γάρ ἄλλ' ὡς κτλ.*, quorum utroque loco etiam occupationis usus notatu dignus est.

Iam vero ellipsis usum licet non tanta quanta apud Aristotelem aliosque peripateticos licentia, certe multo maiore quam quis paucis admodum a Schmidio p. 178 collectis exemplis credat per omnia Dionis scripta patere mihi exploratum est.

Non modo or. XI 135 *καὶ σημεῖά γε ἔστιν ἄλλα τε τῆς ἀφίξεως καὶ νόμος ἀπ' αὐτοῦ καλούμενος, οὐκ ἂν εἰ πεπλανημένος καὶ πρὸς ὀλίγον ἀφίκετο*, verum etiam ibid. 132 *οἳ τε Ἀργεῖοι καταλαβόντες τὸ πρᾶγμα καὶ τὸν Αἰγισθον βασιλέα ἀποδείξαντες, οὐκ ἂν εἰ μετὰ τῆς δόξης καὶ δυνάμεως ἀφικόμενον τὸν Ἀγαμέμνονα ἀπέκτεινε, κρατήσαντα τῆς Ἀσίας* e participio praes. vel aor. praecedente eiusdem verbi imperfectum vel aoristi indicativum ad apodosin enuntiationis conditionalis necesse est mente suppleamus, qua eadem ratione nonnumquam et in dialogorum scriptoribus et in oratoribus (e. c. Dem. XXIII 118).

Ad poetas tragicos imperfectam sententiam εἰ δ' οὖν Schmidius p. 150 rettulit. Dioni vero haec structura *μάλιστα μὲν . . . , εἰ δ' οὖν* quam adamata fuisset Sonnyo (Anal. p. 200) monente iam Wyttenbachius ostendit, qui doctus Batavus or. XXXI 120 (I 254,13) emendationem Pflugkianam praeoccupaverat. Praeter hunc locum etiam XI 71 (I 133,31), XXXIV 17 (I 320,23), XLV 8 (II 73,20), XVIII 6 (II 252,19). Paulo aliter or. XLVII 1 *ἴσως μὲν γάρ οὐδὲ ἄλλως ἤμεν ἱκανοὶ πρὸς τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ τύχη τινὶ τὸ πλῆθος καὶ τὰς πόλεις πάσας ἐξηπατήσαμεν· εἰ δ' οὖν, ἀλλὰ νῦν κτλ.* cf. Plat. Apol. 34d.

In simili genere verba εἴπερ ἄρα frequentantur: XXXI 70 (I 240,15), 75 (241,33), 135 (258,12), 151 (262,26), II 28 (I 22,5), VII 131 (I 214,18), XVIII 18 (II 256,8); *κἂν ἄρα* i. e. *καὶ ἐάν ἄρα* XXXII 7 (I 268,31). Ex Arnimii coniectura or. LXXX 5 (II 223,26) eadem nata verba quamvis a sententia non aliena non utique necessaria esse videntur. Nam

ibi quae leguntur: τοιγαροῦν ὥσπερ ἐν μεσημβρίᾳ λάμποντος ἡλίου δᾶδας ἱάσι καὶ θαλοὺς ἀράμενοι, τὸ μὲν θεῖον φῶς ἐάσαντες, καπνῷ δὲ ἐπόμενοι καὶ μικρὸν αἰθυσμα δεικνύντι πυρὸς voculae καὶ (vernacule *auch nur*) usui restringenti documento esse possunt, et ita quidem ut sententia a commento Reiskiano quod est παμμικρόν non multum distent¹⁾. Particulae αὖν²⁾ participio adiectae plena sunt omnia³⁾. Dionem inter et vetustioris Atthidos scriptores communio est αὖν particulae geminatae, ita tamen ut ne Aristoteli quidem Vahleno (Comment ad poet. p. 256) adstipulatus eum loquendi morem abiudicem, id quod vel Kaibelius fecit:

or. XXXIV 51 τὰ αἶτια τῆς ἀπεχθείας καὶ αἰσχυνθῆναι μοι δοκεῖ τις ἂν ἰδών

vel or. LXXIV 24 ἀλλὰ τάχ' ἂν ὀργῆς ἢ φιλοτιμίας καταλαβοῖσθης οὐκ ἂν ἐπιγνοίης κτλ.

Aliter or. XLIV 6 (II 68,20), VII 124 (I 213,11), XXXIII 47 (I 310,22,27). Schmid Att. IV 619. Atque καὶ particulae loco quem in manibus habemus is quem volumus usus huic scriptori familiarissimus:

or. XXX 14 (II 298,14) εἰ δὲ καὶ σμικρὸν παύσαντο κατεπάδων —

or. XXIX 10 (II 288,15) χαλεπὸν μὲν οὖν καὶ τοῦ ἐλαχίστου ἔργου ἐπ' ἄκρον ἐλθεῖν.

Cf. XLVIII 4 (II 89,1), VII 51 (I 199,20), IX 4 (I 103,24), XXXII 69 (I 287,23). Trita sunt: πρὶν ἢ καὶ λόγῳ φῆσαι or. LV 16 (II 118,22), or. XXXVIII 49 (II 42,30) vel χαλεπὸν γὰρ καὶ μίαν (τέχνην) ἀκριβῶς ἐργάσασθαι or. LXXI 5 (II 182,13). Sed cum καὶ etiam XXXI 21 (I 224,31), XXXII 71 (I 288,5), XIV 12 (II 229,23) absit, dubitandum est quam recte Reiskius Dioni praesertim sic scribenti or. VI 38 (I 91,7) οὐδὲ ὅποι τραπόμενος δυνήσεται ζῆσαι μίαν ἡμέραν ἀφόβως, ubi unus nec tamen audiendus testis καὶ μίαν exhibet, loco

¹⁾ Kaibel ad Soph. El. v. 1481 p. 298.

²⁾ Namque καὶ αὖν frequentius in libris Dioneis per crasin exarata invenies: XXXI 93 (I 246,21), XXXIII 18 (I 302,22), XXXIV 51 (I 330,15), XLVII 11 (II 83,18), LXXVII 4 (II 208,1), LXXVIII 18 (II 212,14), XXIX 7 (II 287,22).

³⁾ Non huc pertinent or. XVI 11 (II 244,7) τὸ γὰρ αὐτὸ ἕτερος λαβὼν αὖν ἰσχυρότερος ῥαδίως οἶσει, quia nihil restat dubitationis quin ab Atticis alienam structuram (Kuehner Gramm. II 1³ p. 209) fut. ind. cum αὖν ut alii Atticistae (W. Schmid Att. II 60, IV 90) sic Dio quoque interdum sibi concesserit. A. Sonny Anal. p. 178.

gemino omnibus libris invitis or. XLVI 12 (II 79,24) ὅστις ἐν τοιαύτῃ πόλει ζῆν αἰρήσεται μίαν ἡμέραν eam voculam obtulerit. Omnino saepenumero novicii in Graecis et Latinis aliquid desiderari arbitrati tales particulas inferciendo peccamus, quod vitium cum aliis notavit F. A. Wolfius Dem. Lept. p. 286. Eadem ratione qua loco modo laudato καὶ particulam hic illic ἐτι critici de suo addere pergunt. Sic Dio loco iam a Vahleno adscito (ind. lect. Berol. 1895 p. 8) de Alexandro eloquitur or. IV 49 οὐδὲ γὰρ ζῆν ἐβούλετο, εἰ μὴ βασιλεὺς εἴη τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας. Cf. or. XXXVIII 7 (II 31,24), Dem. XX 82. Ac ne Rhodiaca quidem locus temporis notione ab Arnimio nuper, olim a Reiskio iure locupletatus mihi videtur, sed Emperio haec sic e codicibus describenti § 141 τοῦτό φασι τὴν ἀρχὴν λαβεῖν ἀπὸ τῶν συντετριμμένων (scil. ἀνδριάντων) καὶ οὐδὲ ἐφεστῶτων ἐπὶ ταῖς βάσεσι equidem assentiri malim. Conf. or. VII 121 καὶ νῦν ἐπὶ μέσης τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς ἐν τοῦτο ἀγαλμα ἔστηκεν ἐν τοῖς ἐρειπίοις, XXXII 78 (I 290,7), XIV 24 (II 232,12), XIX 3 (II 258,5), LIV 4 (II 114,21)¹. Sed rem levidensem et quae non ad structuram enuntiatorum verbo finito carentium attineat nolumus amplius persequi.

Constanti usu ellipsis agnoscitur in verbis εἰ δὲ μὴ²). Si iis verbum cum negatione praegreditur, utrumque necesse est repeti, ita ut εἰ δὲ μὴ pro εἰ δὲ posita videantur, i. e. *quod si secus esset, sin minus pro alioquin, aliter, aut.* Legimus or. XI 100 (I 141,1) ἂν οὐδέποτε ἂν ἐποίησεν Ἀχιλλεὺς μὴ ἀπόπληκτος ὦν· εἰ δὲ μὴ, πάντως ἂν αὐτὸν ἐκώλυσε Φοῖνιξ, item 66 (p. 132,14), XIII 30 (I 187,14), VII 21 (I 193,25), XLIII 3 (II 63,23), XVI 6 (II 242,26). Quem usum vetustate rigidum (Heracl. Eph. fr. 121 Diels) aetate Dionea eodem modo quo Hippocratis et Aristophanis temporibus sermonis cotidiani fuisse vel inscriptiones docent: Lebas-Waddington As. min. 1651 μὴ ἀδικεῖν . . ., εἰ δὲ μὴ, κτλ. vel 1289 fin. μὴ ἐξέστω δὲ ἀνοίγειν μηθὲν (τοὺς τάφους) . . ., εἰ δὲ μὴ, κύριοι

¹) At crebrius καὶ νῦν ἐτι: VII 121 (II 212,12), XXI 10. 11, XXV 3. XXXII 93. XXXIII 48. XXXVI 9. XLVII 11. LXXII 15.

²) II 6 (I 17,16), IV 104 (I 73,9), XI 24 (I 122,5), XXXIX 6 (II 45,12), 7 (45,21), XLII 2 (II 61,25), XLIII 2 (II 63,13), XLVII 20 (II 86,5), XLVIII 14 (II 92,20), XLIX 1 (II 93,20), XV 18 (II 237,16), XVI 10 (II 244,2), XX 26 (II 266,10), XXIII 1 (II 273,14) al.

ibi quae leguntur: *τοιγαροῦν ἡλίον δᾶδας ἴασι καὶ δαλοῦς αἰ-
τες, καπνῷ δὲ ἐπόμενοι κἄν*
vocalae καὶ (vernacule auch) esse possunt, et ita quidem ut quod est *παμμικρόν* non multo participio adiectae plena sunt tustioris Aththidos scriptores ecclesiasticae, ita tamen ut ne Aristoteli ad poet. p. 256) adstipulatus est id quod vel Kaibelius fecit:
or. XXXIV 51 τὰ αἷτια τῆς ἐκδοκεῖ τις ἂν ἰδῶν
vel or. LXXIV 24 ἄλλα τάχ' ἐβόησας οὐκ ἂν ἐγγιγνοῖς καί.
Aliter or. XLIV 6 (II 68,20), 47 (I 310,22,27). Schmid Att. loco quem in manibus habemus scriptori familiarissimus:
or. XXX 14 (II 298,14) εἰ δὲ καὶ σὺ
or. XXIX 10 (II 288,15) χαλεπὸν ἔργον ἐπ' ἀκρον ἐλθεῖν.
Cf. XLVIII 4 (II 89,1), VII 51 (XXXII 69 (I 287,23). Trita su or. LV 16 (II 118,22), or. XXXV πὸν γὰρ καὶ μίαν (τέχνην) ἀκριβοῦς (II 182,13). Sed cum καὶ etiam XX 71 (II 288,5), XIV 12 (II 229,23) recte Reiskius Dioni praesertim sic οὐδὲ ὅποι τραπόμενος δυνήσεται ubi unus nec tamen audiendus tes.

¹⁾ Kaibel ad Soph. El. v. 1481 p. 2.

²⁾ Namque *xal av* frequentius in lib.
invenies: XXXI 93 (I 246,21), XXXIII
330,15), XLVII 11 (II 83,18), LXXVII 4
212,14), XXIX 7 (II 287,22).

⁹⁾ Non huc pertinens or. XVI 11 (λαβὼν ἂν ἰσχυρότερος ῥαδίως οἴσῃ, quia nihil Atticis alienam structuram (Kuehner Gramm. II 60) ἂν ut alii Atticistae (W. Schmid Att. II 60) concederet. A. Sonny Anal. p.

ἄν <ῆ> δυνατόν cum Emperio Arnimioque obtrudamus. Cf. Antiph. V 32, Lys. XXIV 4, Plat. rep. II 370 e. legg. II 655 d. Idque proprium esse Dionei sermonis pluribus ostendit exemplis A. Sonny Anal. p. 193, quibus unum addo or. II 26 (I 21,25) ὁπότεν κωρός ab Arnimio rursus addito ῆ, quod or. XLIV 10 (II 69,26) in eadem loquendi formula codices praebent. Differunt sane verba or. XXXIV 23 (I 322,17) βαφεὺς δὲ ῆ σκυτοτόμος ῆ τέκτων ἔάν, οὐδὲν προσήκει ταῦτα ὀνειδίζειν, ubi ῆ τέκτων ἔάν <ῆ> sufficere Herwerdeno auctore nunc idem editor (vol. II p. 339) affirmat. Iam Casauboni haec correctio Emperio comprobata et in textum recepta erat.

Nec secus in plurimis codicibus or. VII 114 (I 210,26) ἄν τινος ἔριθος ῆ μήτηρ ῆ τρυγήτρια ἐξελεθούσα ποτε ῆ μισθοῦ τιθεύση κτλ. scripta exstant. Nam lectio cod. P ἄν τινος ἔριθος ῆ μήτηρ ῆ τρυγήτρια interpolationem videtur redolere.

A Seldeno rationi grammaticae satisfactum est addendo or. LXVI 9 (II 163,9), a Iacobsio or. XV 24 (II 239,1), ubi aute Emperium iam Geelius coniunctivi formam post κεκτημένος inseri maluit, a L. Dindorfio ibid. 30 (p. 240,28) ὃς ἄν ἑμτερος <ῆ> κνωῶν eodem modo quo hic scriptor 31 (p. 241,1) ὃς ἄν ῆ πρὸς ἀρετὴν καλῶς γεγονώς reliquit.

Optimo cuique Attico usitata est ellipsis verbi εἰμί adiectivo ἔτοιμος praegresso or. XLVII 19 (II 86,2) et or. XII 33 (I 173,9), etiamsi saepius positum reperies, ut XLIII 6 (II 64,28); LII 17 (II 109,13), XLI 3 (II 58,20). Cum poetica licentia in paraphrasi Dio Philoctetem de se haec inducit dicentem or. LIX fin. τελαμῶνές τε * ἀνάπλεοι καὶ ἄλλα τρυφὰ τῆς νόσου· αὐτός τε οὐχ ἡδὺς ξυγγενέσθαι, ὅταν ῆ σπογγή προσπέσῃ. Platonis praecipue exemplum¹⁾ sequitur in quibus qualia or. VII 126 (I 213,20) τίνες αὐτῶν πρόπονσαι καὶ ἀβλαβεῖς τοῖς μὴ κάκιστα βιωσομένοις καὶ τίνες χεῖρους ἂν ἀνέχοιεν τοὺς ἐπ' αὐτῶν leguntur. Integra mihi quidem adduntur etiam verba or. XIX 2 (II 257,23) εὐθὺς καὶ σπουδῇ πρὸς καὶ πάντες ἐβάδιζον εἰς τὸ βουλευτήριον, in quibus εὐθὺς ῆν σπουδῇ poscit. Nescio an ne ea quidem addenda egeant quae sic or. XII 53 (I 170,18) εἰ τέ ποῦ

¹⁾ Athen. Ztschr. f. österr. Gymn. 1872 p. 522 et comment. ad or. 24. 1459 b 7 p. 244.

τινα μικρὰ καὶ ἄσημα τῶν ἔμπροσθεν εἰκάζματα τεχνιτῶν in duabus librorum classibus tradita cum Emperius pro sanis habuisset, una cum Wilamowitzio Arnimius tertiae classis lectioni ἄσημα συλλέγοντες τῶν κτλ. nullam fidem habendam ratus additamento quodam, ut ὑπῆρχε vel ἴδοιμεν, ditanda censuit. Cur non cogitando verbum εἴη addere sufficiat, cum § 66 (p. 174,2) εἴ ποῦ τι ῥῆμα ἐκλελοιπός idem auctor dicere non dubitarit? Infinitivum quoque nonnumquam vel ibi audiri melius quam addi ubi vix videatur abesse posse cum de hiatu verba faciam (p. 35) demonstrabo.

Enuntiata relativa verbo finito carent: or. XXIX 15 (II 289,27) καὶ εἰ γε τότε ἐγένετο, ἅπερ ἐκεῖνοι (sc. ἔπραξαν) ἔπραξεν ἄν vel ibid. 16 (290,8) ὅσα δὲ αὐτὸν περὶ ἀθλήσεως (sc. εἶρηκα) καὶ περὶ(τοῦ) ἀθλητοῦ εἶρηκα. Repetitur verbum e. c. XLVIII 9 vel LXVIII 1.

Aliud genus Dio effert haec or. XXXII 51 νῆ Δία, τὸ γὰρ πρῶμά ἐστι φύσει τοιοῦτον. οὐ γὰρ καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἄδουσι καὶ νῆ Δία αὐλοῦσι καὶ τρέχουσι καὶ πάνθ' ὅσα γίγνεται καὶ παρ' ὑμῖν, καὶ παρ' ἑτέροις τισίν; ἀλλ' οὐδαμοῦ τοιοῦτος ἔρως ἐστὶ τοῦ πράγματος οὐδὲ οἴστρος, in quibus Arnimium simul de duabus stili Dionei proprietatibus securum, cum et καὶ voculam vocibus παρ' ὑμῖν antecedentem secluderet et verbum γίγνεται post ea quae sunt παρ' ἑτέροις τισίν transponendum iuberet, vanas excitasse turbas mihi persuasi. Etenim nihil obscuritatis in sententia ipsa haeret, quam Reiskius (I 678 sq.) obiectionem esse ratus nescio cuius adversarii, cui statim occurrit Dio, breviter explicuit, etiamsi Arnimius refutationem his verbis τί δέ; οὐ καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσι κτλ. exordiri maluit. Missa praeparandi causa sescenties a Dione adiecta interrogatione τί δέ; sed hoc loco desiderata quod ille quidem γάρ particulam delevit, non dubito quin si haec ita scripta essent in libris καὶ γὰρ ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἄδουσι καὶ νῆ Δία αὐλοῦσι . . . ἀλλ' οὐδαμοῦ τοιοῦτος ἔρως ἐστὶ τοῦ πράγματος, nemo in ea particula offensurus fuerit. Cf. or. XXXII 31 (I 275,24). Nunc autem cum enuntiatum explicativum vividius interrogationis forma adhibita orator extulerit, eam putabimus non esse ferendam? Verum utut de Arnimiana orationis conformatione ad hypophoran vel maxime idonea τί δέ; οὐ καὶ κτλ. statuitur, in verbis statim insequentibus constituendis is vir doctus procul dubio a recta via aberravit.

Ac primum quidem quod Dio in verbis quae sunt πάνθ ὅσα γίνεται καὶ παρ' ὑμῖν, καὶ παρ' ἑτέροις τισὶν particulam καὶ bis posuit, tantum abest, ut priorem expellamus, ut Atticisum consilio ab hoc scriptore affectatum agnoscamus. Cum enim vetustiorum Atticorum¹⁾ documentis praetermissis hunc loquendi morem vel in titulis eorum temporum non raro observaverimus, quibus in Atthide quoque κοινῆς διαλέκτου rationes grammaticae et syntacticae vigere coeperunt, veluti CIA II 589₁₂ aut 316₁₄, humilioris κοινῆς auctoribus non tam valde eum placuisse ob eam causam coniecerim, quia non solum Novi Testamenti scripta dissertationesque Epicteteae, sed etiam satis magna posterioris aetatis multitudo papyrorum inscriptionumque mihi experta explorataque in universum paene eo carere videtur. At conf. Le Bas-Waddington As. min. t. v. n. 251, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς πρότερον χρόνοις . . ., καὶ νῦν (decret. Rhod. intra a. 188 et a. 168 a Chr. n.) et n. 1648, de quo admonuit Nordenus (Antike Kunstprosa I 348)

Dio igitur ipse quoque ubi duas res inter se componit in utraque enuntiati parte vel καὶ vel οὐδέ particula usurpata, ut Hauptii (opp. III 569) verbis utar, quantopere 'aequabilitatis magis sensui obsecutus sit quam cogitationis accurate conformandae studio' vel ex his intelligitur locis:

or. XXXII 88 φοβοῦμαι δὴ μὴ καὶ ὑμεῖς ἀπόλησθε ἐκείνοις παραπλησίως, εἰ καὶ ψυχρότερόν ἐστιν εἰπεῖν ὅτι κακείνην ὑπὸ ἥππου τινὸς φθαρῆναι λέγεται —

or. XXXIV 44 ὥσπερ γὰρ καὶ τῶν ἰδιωτῶν ἐπαινέετε τοὺς εὐγνώμονας καὶ βλαβῆναί [τινας] μᾶλλον αἰρουμένους ἢ διαφέρεσθαι πρὸς τινὰς, οὕτω καὶ κοινῇ συμβαίνει τὰς τοιαύτας πόλεις εὐδοκμεῖν —

or. XI 103 (I 141,20), 105 (p. 142,9), or. VII 34 (I 196,8). Item in negativis sententiis²⁾

or. XXXVI 20 ὥσπερ γὰρ οὐδὲ ἄνθρωπός ἐστιν ὃ μὴ πρόσσετι τὸ λογικόν, οὕτως οὐδὲ πόλις, ἢ μὴ συμβέβηκε νομίμῳ εἶναι
et or. XXXVIII 11 οὐκ ἂν ἦν οὐδὲ ἐν τοῖς ἀνθρωπίνους ἡ στάσις, ὥσπερ οὐδὲ ἐν τοῖς θείοις ἔνεστιν.

¹⁾ Vahlen Comment. ad Aristot. Poet. p. 168 sq., Frohberger ad Lys. XIV 24, Rehdantz-Blass Ind. Dem. II 91 s. v. καί.

²⁾ Cf. H. Sauppe Epist. crit. ad Godofr. Hermannum p. 17 sq. = Ausgew. Schr. p. 90, I. Vahlen l. c. p. 169. Addo Lys. XXVI 15. Dem. XXIII 24. XVIII 140.

Deinde altera quam stili Dionei proprietatem diximus in eo consistit quod in apodosi verbum *γίνεται* cogitatione e protasi necesse est suppleatur Quod genus dicendi licet vel doctissimis hominibus fraudem fecerit Dioni adamatum esse ut Emperius¹⁾ contra Reiskium, sic contra Arnimium ostendit Sonny Anal. p. 152 sq. Ad hunc modum, ut uno alterove exemplo fungar, e protasi verbum sumendum est, ubi leguntur or. III 65 *ἡμέρας δὲ εἰ πού τι βραχὺ κλέψει τοῦ ὕπνου, καὶ τοῦτο μετέωρον καὶ ἀμφίβολον*, in quibus ante *μετέωρον* ab Arnimio verbum *ἔσχε* vel simile quid nulla necessitate inserere iubemur,

vel or. I 58 *ὅσοι δὲ ἄνευ δαιμονίου κατοχῆς καὶ ἐπιπνοίας λόγους τινὰς ὡς ἀληθεῖς παρ' αὐτῶν ἐνόμισαν εἰς τὸν βίον, ἀτόπους καὶ πονηροὺς* (scil. *λόγους ἐνόμισαν*).

Quorum posterior locus mirum quantum prope accedit ad ea verba a quibus profectus sum *καὶ πάνθ' ὅσα γίνεται καὶ παρ' ὑμῖν, καὶ παρ' ἑτέροις τισίν*, ut quam Wilamowitzii offensionem Arnimio (vol. II p. 337) recte iudicante Herwerdenus ὅσοι pronomen vere relativum pro exclamatione interpretatus non sustulit, hic mos Dioneus quam diligentissime observatus tollere posse videatur, praesertim cum in ipsa sententia nihil obscuri insit²⁾. Videmus igitur Dionem quamvis alibi verborum prodigissimum hoc tamen usu eorum immodice parcum fuisse. Sed tamen ne hic quidem scriptor noster *αὐτοφνῆς* videtur, quoniam in structuris ab Emperio Sonnyoque explanatis³⁾ non sine exemplis Atticis locutus est. Saltem quae sic leguntur Aristot. poet. 2. 1448 a 1 *ἐπεὶ δὲ μιμῶνται οἱ μιμούμενοι πράττοντας . . ., ἥτοι βελτίονας ἢ καὶ ἡμᾶς ἢ χείρονας ἢ καὶ τοιούτους, ὥσπερ οἱ γραφεῖς, κτλ.* variis modis depravata ab editoribus atque criticis unus Vahlenus in codicibus recte tradita esse patefecit. Is enim vir doctissime in mantissa adnotationis grammaticae p. 94 sq. aliis quibusdam ex Aristotele enotatis exemplis post *ἢ καὶ τοιούτους*

¹⁾ Observat. in Dion. Chrys. Lips. 1830 p. 33.

²⁾ Numquam credam, qui audit, et audientibus haec scripta sunt, appositionem audit. sed tolerabile videtur ita, ut post *ἐπιπνοίας* apodosis incipiat. haec ellipsis haud durior est. v. Wilamowitz.

³⁾ Loci sunt hi: or. XXXIV 3 *ἐκείνο δὲ ἴσως ἀγνοοῦντας, ὅτι, εἴπερ κατηρᾶσθε, οὐ τοῖς φιλοσόφοις*, or. XI 26. XXI 2. XXXI 45. 80. LI 2.

verbum *μιμήσονται* vel *μιμοῦνται* e protasi sumendum edocuit¹⁾. Nec poetis non talia placuerunt, veluti Soph. Phil. 195.6.

Porro or. LXXIV 10 *μακάριον γὰρ ἂν ἦν, εἰ καθάπερ παῖδα καὶ μειράκιον καὶ νεανίσκον καὶ πρεσβύτην χρόνος ποιεῖ, καὶ φρόνιμον οὕτως (ἐποίει) καὶ δίκαιον καὶ πιστόν*. Sic haec Reiskium secutus adornata dedit Arnimius. Perperam. Namque addito verbo *ἐποίει* quod in libris manu scriptis desideratur minime opus est. Quae breviloquentia non durior videtur esse quam in iis quae quamvis non plane eiusdem farinae inveniuntur or. XII 33 *σχεδὸν οὖν ὅμοιον ὥσπερ εἴ τις ἄνδρα Ἑλληνα ἢ βάρβαρον μυοίη . . . , πολλῶν δὲ ἀκούοντα τοιούτων φωνῶν . . . , ἔτι δὲ εἰ καθάπερ εἰώθασιν ἐν τῷ καλουμένῳ θρονισμῷ καθίσαντες τοὺς μυουμένους οἱ τελούντες κύκλῳ περιχορεύειν*. Ubi in prioribus verbis cum verbum finitum a codicibus absit, num Casaubono assensus pro participio *παράδους* malis scribere *παραδοίη* an cum Arnimio hoc participio servato *μυεῖσθαι* infinitivum in *μυοίη* corrigere haud multum refert. Sed ad extremum enuntiaturum quod attinet, haesito an idem editor deleta *εἰ* particula ne eius quidem rationes satis perspexerit. Unde huc ea particula advolavit? An ullo modo credibile fit male sedulae manus interpolatricis operam hic esse agnoscendam? Aliam viam ingressus est Seldenus, cum *περιχορεύειν* infinitivum in verbum finitum *περιχορεύσειαν* mutatum iret. Quo docto Anglo non melius se expedivit Reiskius iuvenis, sed posteaquam Dionis morem familiaris cognovit, haec verba non iam vitii suspecta habuit. Verissima enim huius praeclari critici exstat explicatio (I 388), qua ex sententia comparativa assumendum esse censet verbum omissum, ita ut iis quae sunt *εἰ καθάπερ εἰώθασιν τοὺς μυουμένους περιχορεύειν* mente verba *περιχορεύοιεν αὐτόν* addantur²⁾. Non raro Graecos poetas scriptoresque Vahlenus (Ind. lect. Berol. hibern. 1895/96 p. 10) dicit priore parte sententiae nondum absoluta cum novum subiectum medium interponitur verbi formam ad hoc quod propius est applicare, ita ut ad superi-

¹⁾ *At Aristoteles in acroamaticis exemplo esse non potest, ubi de oratore agitur.* Wil.

²⁾ Item hunc locum non esse sollicitandum animadvertit P. Wendland (Berl. phil. Wschr. 1897, 102), cuius viri eruditi liberalitate ea de re quae me effugerat certior factus sum.

orem partem oratio non revertatur. Etsi verba Dionea ea sunt proprietate ut ubi de uno subiecto duo praedicata efferuntur a severiore enuntiati structura deflectatur, tamen iam Reiskius ad huic comparabile genus provocat, quo genere verbis οὐχ ὥσπερ vel μη κατάπερ praegressis negatio suo proprio verbo destitui videatur¹⁾. Sic de Diogene Cynico scribit Dio or. VI 10 πῦρι δὲ ἢ σκιᾷ ἢ σκέπη σπανίως ἐχρῆτο . . ., οὐδὲ ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι . . . εὐθύς ἀποδιδράσκουσι τὸν ἄερα κτλ. et Epicureos pungens or. XII 37 τάδε δὲ τὰ ξύμπαντα φάσκοντες ἀγνώμονα καὶ ἄφρονα καὶ ἀδέσποτα . . . πλανᾶσθαι εἰκῇ καὶ φέρεσθαι, μηδενὸς μήτε νῦν προνοοῦντος μήτε πρότερον ἐργασμένου τὸ πᾶν, μηδὲ ὥσπερ οἱ παῖδες τοῖς τροχοῦς αὐτοὶ κινήσαντες εἶτα ἐώσιν ἄφ' αὐτῶν φέρεσθαι, quorum posteriora eodem modo quo μηδὲ ἐώντες φέρεσθαι, ὥσπερ οἱ παῖδες ἐώσι . . . φέρεσθαι dicta esse iam a Reiskio (I 391) adnotatum est. Vid. autem or. IV 93 (I 71,6), XXXVI 12 (II 4,17), 41 (12,2).

Ceterum licet tanta multitudo similium Dioneorum vel de ipsa orationis forma accuratius perpensata suo fructu non possit carere, hoc tamen loco nisi paucissima eiusmodi exempla non iam afferre in animo est. Dio igitur ubicumque imaginibus usus verbum semel ponit, plerumque non ad enuntiatum comparativum, sed ad apodosin struere consuevit: or. XIII 21 (I 185,8) πρότερον οὐκ ἤδεσαν οὐδὲ καλῶς ἀριθμῆσαι τὸν ὄχλον, ὥσπερ οἱ ποιμένες τὰ πρόβατα (scil. καλῶς ἀριθμοῖσι) — or. LV 11 (II 117,14) οἷς ἐκεῖνος ἐκῆλει τοὺς ἀναισθήτους, ὥσπερ αἱ τίτται τὰ παιδία διηγούμεναι τὴν Λαμίαν (sc. κηλοῦσιν) —

cf. or. I 73 (I 13,26), XXXV 19 (I 336,29); XIII 35 (I 189,5), XXXIV 37 (I 326,8), LI 15 (II 108,27) et ubi non.

Sin autem in sententia comparativa verbum collocatur, eadem forma facile id ad alteram enuntiationis partem supplemus, uti in perpulechro simili or. XII 61. Durius ubi duo

¹⁾ Quorum enuntiatorum comparativorum naturam ac potestatem imprimis Vahlenus Comment. ad Aristot. poet. p. 274 sqq. et ind. lect. Berol. hibern. 1895/6 p. 12 sq. aperuit. Cf. Rehdantz-Blass Ind. Dem. II 69 v. ellipse.

inter se componuntur ea quam modo declarare studui ratione haec elata or. LI 2 ἐβουλόμην δ' ἄν, ὥσπερ ἐν ταῖς βουλαῖς καὶ ταῖς ἐκκλησίαις πολλῶν ἐγκωμίων ἀκοῦσαι ἔστιν, οὕτως καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ τοῖς ἄλλοις συλλόγοις (scil. ἀκοῦσαι εἶναι). Maxime vero notabili licentia de tauro tamquam boni regis imagine ita effert Dio or. II 68 τροφῇ τε γὰρ ἐτοίμῃ καὶ διαίτῃ χρῆται νεμόμενος, ὥστε μηδὲν δεῖν βιάζεσθαι μηδὲ πλεονεκτεῖν ταύτης ἕνεκεν, ἀλλ' ὥσπερ τοῖς ὀλβίοις βασιλεῦσιν ἀνελλιπῇ καὶ ἄφθονα ὑπάρχει τὰ τῆς ἀναγκαίου κτήσεως. Quae hunc in modum ex altera codicum classe suo iure imprimenda curavit Arnimius, nisi quod ὑπάρχειν scribendum non mihi comprobatur. Neque enim huic coniecturae favere videtur quae eadem ab Æmperio e codice quodam Parisino lectio enotata est, cum praesertim de eius codicis fonte P¹⁾ hoc loco Arnimius taceat. Verba autem de quibus agitur non ad taurum, sed ad reges spectare vel e postremis verbis τὰ τῆς ἀναγκαίου κτήσεως elucet, quippe quae proprie de nullo alio nisi de rege dici posse videantur. Quapropter equidem hanc sententiam ita intellego, ut e verbis ὥσπερ τοῖς ὀλβίοις βασιλεῦσιν ἀνελλιπῇ καὶ ἄφθονα ὑπάρχει τὰ τῆς ἀναγκαίου κτήσεως mente sumi velim τὰ αὐτὰ καὶ αὐτῷ (τῷ ταύρῳ) ὑπάρχειν novum ei de qua supra verba feci comparabilis peculiaritatis Dioneae exemplum dignoscendum arbitratus. Quasi non grata negligentia haec breviloquentia admissa, sed certo quodam consilio expetita sit, in Dionis scriptis et iis quidem plerumque sermonis quadam amplitudine atque ubertate gaudentibus nemo sane eius βραχυλογίας plura specimina exspectare audebit, sed tamen nobis cavendum est ne quae id genus secundum codicum fidem dicta invenimus librariis quam Dioni vitio vertere malimus.

Denique ne contrariae quidem notionis supplendae multa sunt exempla: or. XIII 15 οὐ μέντοι προσεποιούμην ἐμὸν εἶναι τὸν λόγον, ἀλλ' οὐπερ ἦν (scil. τοῦτον εἶναι ἀπλῶς ἐδήλουν vel τοῦτ' ἀπλῶς ἀπέδωκα, praesertim si οὐκ ἀντεποησάμην τοῦ λόγου antecessissent); or. VIII 26 τοῦτον δὲ τὸν ἄγῶνα ἐμοὶ κατεροῦντι . . . οὐδεὶς προσέχει . . . , ἀλλὰ τοῖς ἀνδραπόδοις τοῖς πηδῶσι (scil. ἕκαστος προσέχει) satis noto et

¹⁾ Cf. edit. Arnim. Prolegom. p. XXIV.

Romanis quoque¹⁾ familiari usu. Paulo aliter or. VI 56 (I 94,16) et or. XLIII 12 (II 66,26). Cf. Rehdantz-Blass Ind. Dem II 70 v. ellipse.

III.

De hiatu.

In signis quibusdam et notis ad Dionis stilum rhetoricum vel sophisticum agnoscendum idoneis praeter verborum sententiarumque figuras et studium hiatus vitandi et enthymemata habentur.

Ac primum quidem ex observationibus de vocalibus concurrentibus apud hunc scriptorem institutis quid mihi efficiendum videatur, etiamsi id est plenioris indaginis, strictim hic una componere liceat, cum praesertim Guil. Schmidii hac de re disputatio minus sit accurata quam ut satisfaciat. Nam quod is vir doctus (Atticismus I p. 168) illam *μέσσην ἀρμονίαν*, cui Dionysio Halicarnassensi iudice Demosthenes studere consuevit, Dioni quamvis nequaquam utique hiatum effugienti universe attribuere non est veritus, iam Arnimii animadversionibus operi laudato pp. 157, 213 insertis apertum erit maiore hic opus esse iudicii subtilitate.

Inter omnia igitur amplioris modi scripta Dionea hiatu vitato mirum quantum insignitam esse orationem Rhodiacam (XXXI) facile intelligitur, de qua legibus hiatus admittendi aut evitandi abstractis reliquis orationes ei comparare conducit. In qua oratione hiatus toleratur post voculas *ὅγ, εἰ, ἐπεὶ, ἦ, καί, μή, ὅτι, περὶ, τοί*, post articulum, *ὦ* interiectionem, pronomen relativum, *τί* pron. interrog., *τι* pron. indefin., admittitur etiam post *πάνν* vol. I p. 219,10, post *πολύ* I 226,16. 241,28. 254,19; pro una notione accipienda *εὖ ἵστε* I 251, 3. Bis (I 244,14. 28) elisam invenimus i suffixam dat. sing. III declin., ut saepius in aliis orationibus, perraro infinitivos in *αι* exeuntes: I 248,1. 10. 263,28; loco nondum expedito p. 263,4 ubi libri manu scripti discrepant in cod. M nullus est hiatus; ex Emperii coniectura Arnimio quoque probata effecta verba p. 251,7 *τὸ παρ' ὑμῖν κληθῆναι εἰς προεδρίαν*, in quibus fluctuant codices, sic malim

¹⁾ e. c. Hor. sat. I 1,8. Cic. de or. III 14,52; cf. Madvig ad Cic. de fin. II 8,25.

traici τὸ κληθῆναι παρ' ὑμῖν εἰς προσορίαν, nec p. 249,22 ἐστάναι <ἀσι> necesse est scribamus; ita ut Dio cum Demosthene hic maxime conveniat¹⁾. Verum alibi formae verborum in αἰ exeuntes frequentissime eodem modo eliduntur quo ᾱ, ε, ο. Etiam syllabae ὄξυτόνως enuntiatae elisionem vel aphaeresin recipiunt (p. 220,18. 222,5. 224,1. 225,16. 233,21. 244,27. 224,14. 227,10. 228,1. 230,4.5. 232,21. 233,23. 234,26. 248,28. 251,3. 257,10. 260,16. 262,10), quorum tamen nullo loco aphaeresis reperitur notata. Omnino quo quaeque oratio de hiatus severius est composita, eo maior videtur etiam in nostris codicibus numerus elisionum servatus esse²⁾. Praeter elisionem permultis locis in legendo facile remonentur hiatus per crasin, cuius quidem plura sunt exempla in libris non exarata quam exarata. Significatur crasis cum articulo (τάλλα, ταυτό, ταῦτά, τοῦναντίον, τάναντία, τάλληθές, semel τάνδρός I 240,22, οὗτος ἀνὴρ p. 240,19 sicut p. 65,22, item p. 245,29 τῶν δύο θάττερον), cum καί copula (κᾶν, κᾶνθάδε, κᾶνταῦθα, κᾶκείνος), cum προ- in verbis compositis (I 237,17 προῦθυμοῦντο secundum plurium codicum fidem, ut certe I 200,25. 206,15. 213,14. 18, II 78,8. 161,20. 238,11. 268,8; at vid. I 92,1. 129,25. 156,26. 212,10. 319,23. II 265,10), semel ὡς ἐγῶμαι II 106,1 scriptum invenitur. Deinde etiam conformatio verborum (ν ἐφελκυστικόν, ζ exiens, -περ syllaba pronomini relativo adverbis et coniunctionibus affixa, verba composita pro simplicibus), variati numeri vocum, quamvis etiam absque hac necessitate inde ab Isocrate substantivorum abstractorum multitudo interdum praeferatur singulari, voculae ἐνεκα (ἐνεκεν) et χάριν, ἄχρι et μέχρι, ἔπειτα et κᾶπειτα (ἐγὼ et κᾶγώ, δεινός et κᾶκείνος), ὅτι et διότι, ὥσπερ et καθάπερ inter se mutatae vocalium concursioni vitandae inserviunt. Item χωρίς vel δίχα pro ἄνευ praepositione ab Atticis magis adhibita et ἀναγκαῖον pro ἀνάγκη usurpatur. Propter pausam excusationem habent hiatus I 219,5. 237,24. 253,1. 257,30. 261,26, ubi in colo extremo aphaeresis non est notata, ut I 223,22. 226,2. 228,7. 237,18. 240,22. 244,4. 247,18. 248,5. 250,27. 253,8. 261,4.

¹⁾ Cf. Rehdantz-Blass Ind. Demosth. I⁴ p. 21 s. v. hiatus.

²⁾ De primarii Dionis archetypi elisione conf. A. Sonny Anal. p. 63 adn. 1.

Difficile ist disceptatu, quibus locis Dio verborum collocatione hiantem compositionem effugerit. Cum quadam probabilitate hic in censum veniunt orationis Rhodiacae hi loci: p. 237,7 *μη δυσχερὲς εἶπεν ἥ* — p. 241,3 *χαλεπώτερον δὲ ἄλλως εἶναι μοι δοκεῖ τὸ γινόμενον* — p. 242,9 *ἄλλως τε ἂν ὦσιν οὗτοι μὴ πονηροί*, cf. p. 266,22. 242,25. Eoque modo saepius in perfecti temporis formis verbum auxiliare positum invenies, veluti p. 223,10 *οὐκ ἂν εὐλόγως εἶεν ἀππλλαγμένοι*, p. 233,10. 238,1. 240,2. 256,20, quamquam etiam nulla necessitate idem ordo p. 236,25. 237,9. 259,7 Dioni placuit. Sed attendendum est nusquam verborum collocationem ipsi sententiae detrimento esse: p. 224,4. 226,30. 246,17. 249,11. 224,3. Quaeritur autem num quos graviores haec tam limata dicendi ratio exhibeat hiatus qui excusari nequeant. Quod genus scripsit Dio § 98 (p. 247,29 sqq.) *ἀλλ' ἀτιμάζετε ἐκείνους ὧν εἰσι (scil. οἱ ἀνδριάντες) καὶ ἀφαιρέσθε τοὺς ἔχοντας, ὅπερ καὶ τότε (δεινὸν) ἔδοξε τῷ θεῷ ἐπεὶ τοῦ χαλκοῦ οὐκ εἰκὸς ἦν φροντίσαι αὐτόν. μὴ τοίνυν τοῦ Θεοῦ μὲν ἡγείσθε ὑβρισθέντος οὕτως ἀγανακτῆσαι τὸ δαιμόνιον, τῶν δὲ παρ' ὑμῖν τετιμημένων μηδὲνα θεοφιλῆ εἶναι μηδὲ ἥρωα*, in quibus missis vocalium concursionibus quas Dio alibi quoque admisit imprimis verba *χαλκοῦ οὐκ* et *θεοφιλῆ εἶναι* animadversione digna sunt. Verum tantum abest ut sententia plana et aperta quidquam mutatum ferat, ut haec sicuti in libris tradita sunt hiantia Dionis hic quidem sibi indulgentis veram manum ipsa vicinia ostendant. Eiusdem negligentiae videntur esse quae sic in editione Arnimiana descripta videmus § 61 (p. 237,10 sq.) *μυριοὶ δ' εἰσὶν οἱ τὰς ψυχὰς προειμένοι [ἐαντῶν] ὑπὲρ τῆς πόλεως*, quia qua causa interpolator pronomen *ἐαντῶν* addiderit non intelligo. Accedit quod Lyeurgus c. Leocr. 46 *ἐπειδὴ κακῆνοι εἰς τὴν κοινὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἀνάλωσαν* similiter locutus est. Meliore iure idem criticus sic haec § 34 (p. 228,26 sqq.) *ἀλλ' ἐὰν μὲν οἰκέτην τις ἀλλότριον ἢ σκεῦος ἀποδῶται ψευδόμενος ὡς ἐαυτοῦ, σφόδρα ἐκαστος ἀγανακτεῖ τῶν ἡπατημένων, καὶ θανατοῖσιν αὐτῶν, εἰ μὴ [θανάτῳ] ἐζημιούτε τοῦτον ὑμεῖς* edidisse mihi videtur. An oratorem quamvis hic illic exaggerandi augendique studiosissimum hanc tam ineptam sententiam tulisse credere malis?

Quibus omnibus expositis elucet nihil fidei esse habendum iis doctorum conaminibus quae orationem efficiant hian-

tem. Itaque pro iis quae Cobetum secutus Arnimius explevit § 48 (p. 233,16 sqq.) οὕτω μὲν γὰρ ἐξέσται λέγειν καὶ τὰ ἐν μέσῳ τῆς ἀγορᾶς πιπρασκόμενα τοῦ δήμου (εἶναι), καὶ τὰ πλοῖα δῆπουθεν οὐχὶ τῶν κεκτημένων, ἀλλὰ τῆς πόλεως saltem hiatus ratione habita verbum εἶναι post participium πιπρασκόμενα inserere praestabit. Ac ne illud quidem utique necessarium erit, quoniam apud eundem scriptorem cum or. I 78 τὸν ἡμέτερον πρόγονον τὸν νομισθέντα τοῦ Διὸς διὰ τὴν ἀρετὴν Ἡρακλέα tum nostri loci plane gemella or. XXXVIII 45 τῷ μὴ νενεμῆσθαι μηδὲ ἐκάστω τὸ ἡμῖν γεγονέναι τῶν πάντων, ἀλλὰ τὸ ὅλον ἀμφοτέρων δοκεῖν invenimus. De genetivo possessivo conf. ex. gr. Soph. Phil. 222.852. Ant. 738.

Eadem cum oratione Rhodiaca hiatus evitandi severitate insignitas esse orationes LXXV et LXXVI Arnimius l. c. p. 157 plenius exposuit, et ita quidem ut vel hinc illi credibile fieret eas scriptorum sophisticorum numero adscribi debere. Cuius opinionis nisi efficaciora illi viro erudito suppeterent argumenta, eo fragiliore fundamento niteretur, quod inter parva philosophica alia quoque scripta exstant, quae si non eundem. attamen similem limae laborem prae se ferant. Ad hunc igitur modum si quid e prooemiis ad orationem LXV conglutinat, de quibus Arnimius l. c. p. 268 sqq. rectius iudicavisse mihi videtur quam E. Rohdus (Der griech. Roman p. 180,3), efficitur, Dio in his omnibus de Fortuna compositis declamationibus in universum id egit ut hiantem compositionem effugeret. Sed tamen haec fragmenta cum a clausulis quas dicunt technici Asianis quibus luxuriatur Dioni falso adscripta or. LXIV prorsus abhorreant, tum ad evitandum hiatum nusquam vocabula cum sententiae incommodo a suo loco remota habent.

Certo autem iudicio usi orationum LXVI et LXXIV, quibus inter omnia scripta Dionea nulla clarius diatribarum cynicarum indole sunt notata, studium hiatus vitandi intellegimus. Quod studium neque ab aliis posteriorum temporum libris philosophicis neque a Cynicorum scriptione alienum esse vel inde perspicitur, quod eiusmodi specimina Stob. Flor. IV 121 et VIII 20 vocalium concursione carent¹⁾. Eodem fere iure quo or. LXVI a Dione exsule conscripta esse creditur

¹⁾ Cf. O. Hense Stob. edit. vol. III p. 251,4. 345,10.

eidem aetati ab Arnimio l. c. pp. 268. 278 attributae orationes XVI et XVII de hiatu ita consentiunt, ut ubicumque concurrunt vocales quae non in legendo tolluntur, de genuina lectione dubitatio quaedam possit subnasci. Id saltem editoribus ac criticis cavendum est ne quae utpote corrupta corrigere student huius stili proprietatis securi insuper magis ea depravent. Sed quod miri aliquid habet, quod non in universis scriptis plus minusve doctrinam cynicam praestantibus eiusdem limae vestigia apparent, eius discriminis causae in mera orationis forma positae videntur. Quamvis enim homiliae cynicae speciem praebeant orr. XIII, XIV, XX, hiantem tamen orationem auctor paene neglexit. Eadem fere sunt indiligentia orationes LXVIII, LXIX, LXXI, LXXII, LXXIII, LXXIX, LXXX; accuratioris stili hoc quidem nomine orr. XIX et XXII. Aliter autem de dialogis iudicandum est. Nam sive a Dione antiquitatis studioso auctore enarrantur sive diatribarum cynicarum more e Dionis in exilio vagantis cum plebe consuetudine nati sunt, utriusque generis orationi sermo cotidianus Atticorum in dialogis Platonice Xenophonteisque perfectissimus imitationi erat. Isque Cicerone iudice (or. 44,151) cum hiulcas voces aut asperas ferre debere videretur Platoni¹⁾, Aristoteles dialogos suos verbis non incondite positos multo magis lege Isocratea adstrictos esse voluit²⁾. Platonis ergo praecipue exemplum secutus Dio eas litteras neque in ipsis verisque dialogis (orr. LV, LVI, LX, LXI, LXVII, LXX, LXXVII/LXXVIII, XXI, XXIII, XXV, XXVI) neque in narratis (orr. II, IV, VIII, IX, X, XIV, XV) perhorruit. Verum tamen ex operibus certe a Dione sene profectis non hae duae solum orationes II et IV in dialogi formam redactae, sed optimum quodque ac subtilissimum scriptum hiatu vitato nequaquam excellit. Hunc in modum longe pluribus locis orr. I, III, XII vocales concurrentes non effugisse, ne dicam de industria petiisse Dionem facile demonstraveris quam quibusdam auxiliis adhibitis hiantem orationem sustulisse. Dein cum Borystheniticae (XXXVI) et Euboicae (VII) genus de-

¹⁾ At conf. F. Blass Att. Bereds. II p. 426 sqq.

²⁾ Cf. Blass Rhein. Mus. XXX 481 sqq. Diels Gött. gel. Anz. 1894 p. 297. Kaibel Stil u. Text d. πολ. '1977. d. Aristot. p. 10 sqq. 114 sqq. Hirzel Dialog I 279 sq.

scribendi narrandique sententiarum ἀφελεία conspicuum hiulca minime dedeceat compositio¹⁾, oratio Celaenis habita (XXXV) quamvis simili simplicitate Herodoteum tamen colorem per paucis gravioribus hiatibus admissis cum artificii officinae rhetoricae coniunctum habet, quod ut institueret Dio fortasse ea causa commotus est, quia cum illos quidem Phryges studiorum seros eosdemque eam ipsam ob rem ludibrio habitos utpote unus omnium celeberrimus rhetor non aspernatus esset oratiuncula honorare, exordium Isocratea quadam modestia enuntiatum cum ipsius orationis elegantia dissentire voluit. Rursum ad ethicas partes orr. XXXVI et VII conscribendas maxime a Platone sermonis colores mutuatus vocalium concursiones haud ita dignas habebat quibus enixius operam navaret. At vero de λόγῳ πολιτικῷ Dioni quoque universe Isocratis legem comprobata fuisse consentaneum est. Plerique enim orationum Bithynicarum hiatus aut facile pronuntiando tolluntur aut ut minus graves imprimis diphthongis quarum altera est²⁾ praegressis oratori ferri posse videntur. In quo genere orationum inter or. XLVIII, quam contionem Dio cum de operibus Prusae cum aliis tum maxime se auctore constructis sui purgandi causa edidisset, etiam hiatu diligentissime vitato perpolivit, et or. XLIX, quippe quae maxima ex parte philosophici historicique sit argumenti, multi et varii limae gradus agnoscuntur. Quanto magis Dio tamquam φιλόσοφον ἤτορα sese praebet, tanto maiore neglegentia eum hanc quaestionem tractasse invenies, velut orr. XXXVIII, XXXIX, XL. Itaque non est mirandum quod magnae illae coram Alexandrinis ac Tarsensibus habitae orationes (XXXII, XXXIII), quamvis haud raro in iis studium hiatus evitandi intelligatur, non infrequenter praeceptum Isocrateum nullo dubio violatum ostendunt, ita ut hac stili forma non tam longe ab oratione Troiana (XI) distent. Quae si probabiliter Dioni sophistae vindicatur, nescio an eius quoque auctor simiis istis Atticismi, qui ut scriptis suis aliquid veteris coloris adspargerent etiam consulto vocales concurrentes quaesivere, haud iniuria possit adnumerari³⁾. At enim etiam alia iuvenis

¹⁾ W. Schmid Atticismus III 292 sqq. IV 471. 726.

²⁾ Kaibel Stil u. Text d. πολ. Ἀθην. p. 10 sqq.

³⁾ v. Wilamowitz Herm. XXXV (1900) p. 342.

Dionis scripta eadem sunt notata indiligentia, cuius rei non tam illa epistula (XVIII) vel dialogi et de Melancoma athleta (XXVIII) et ex fabulis antiquis compositi (LVIII, LIX) documento sunt quam quae in or. LII legitur *σύγκρισις*. Quapropter de verborum compositione cur orationem funebrem in honorem eiusdem athletae conscriptam (XXIX) a Dione abiudicemus eo minus mihi quidem persuasum est esse, quod vel in contione ante exilium Prusae habita (XLVI) etiam plures hiatus occurrunt. Sic ne vera quidem contio eiusdem fere cum Rhodiaca generis deliberativi (XXXIV) eandem limam redolet.

Subductis igitur rationibus videmus quam parum subtilis sit iudicii scriptori nostro Demosthenis *μέσσην ἀρμονίαν* attribueri, praesertim si haud ita eximia constantia eum hac in re usum esse attenderis. Immo Dionis nobis quae supersunt omnia sive *αὐτοσχέδιοι λόγοι* sive *φροντισματα* secundum Philostrateam distribuendi rationem videntur esse¹⁾, de hiatu quidem non unam eandemque sententiam recipiunt.

IV.

De enthymematis.

Deinde alterum stili rhetorici signum in quibusdam Dionis scriptis manifestum praebent enthymemata²⁾. Eoque ipso quoque orationem Rhodiacam, quippe cuius tota natura plane agonistico stilo notata sit, inter cunctas orationes solam mirum in modum esse illuminatam cum ab aliis tum ab Arnimio l. c. p. 213 animadversum est. Ad hunc igitur modum e contrariis conclusa effert Dio or. XXXI 56 (I 236, 1) *ἃ γὰρ μηδὲ τοῖς λαβοῦσιν ἔξεστιν ἀνελεῖν, ἥπου γε τοῖς δεδωκόσιν ἐξεῖναι προσήκει*; cf. 68 (p. 239,27) — 30 (p. 227, 21) *ὁ γὰρ τῶν πρότερόν τις οὐκ ἂν εἴλετο λαβεῖν, εἰδὼς τοῦτο ἐσόμενον, πῶς εἰκός ἐστι τῶν νῦν τίνα ἡδέως λαμβάνειν ὀρῶντα τὸ γινόμενον*; Imprimis haec syllogismi forma ad satietatem usque rhetori frequentatur, qua sic scribit 88 (p. 245,10) *ἀλλ'*

¹⁾ v. Arnim Dio p. 180 sq.

²⁾ De huius syllogismi formis ac definitionibus conf. R. Volkmann Rhetor. der Griech. u. Röm., ² Leipz. 1886, p. 191 sqq. Rehdantz-Blass Ind. Dem. I p. 11 sq. s. v. *ἐνθ.* G. Gebauer, de hypotacticis et paratacticis argumenti ex contrario formis, Zwickau 1877.

ἐὰν μὲν θυμιατήριόν τις ἀλλάξῃ τῶν ἐνδον κειμένων ἢ φιάλην, ἱερόσυλος οὐχ ἦντιον νομισθήσεται τῶν ὑφαιρουμένων· ἐὰν δὲ εἰκόνα ἀλλάξῃ καὶ τιμὴν, οὐδὲν ἄτοπον ποιεῖ; Item 33 (p. 228, 23), 34 (p. 228, 26), 37 bis (p. 229, 23. 28), 42 bis (p. 231, 15. 22), 81 (p. 243, 14), 82 (p. 243, 18), 89 (p. 245, 16) Reiskio supplente, 150 (p. 262, 10). Maiore etiam cum vi ac pondere hoc schema adhibetur, si per εἴτα particulam infertur, quod genus in oratione Rhodiaca duodecim locis reperies¹⁾. Indignatione affectus quod talis locum habet inconstantia logica, quae acumine antitheseos enthymematicae clarius exprimitur, hac ratione elocutus est 52 (p. 234, 19) πρὸς τοῦ Λιός. εἰθ' ὧν μὲν ἂν τις παρ' ἰδιώτου τύχῃ διὰ τῆς πόλεως, οὐκ ἔστιν ὅπως ἀφαιρεθήσεται τούτων· ἃ δὲ τις εἴληφεν οὐ δημοσίᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ δήμου δεδωκότος, οὐκ ἔσται βέβαια; 53 (p. 234, 30), 58 (p. 236, 11), 68 (p. 239, 20), 112 (p. 251, 25), 145 (p. 261, 5), 150 (p. 262, 9), 154 (p. 263, 20). Absque formae antithesi particulis μὲν—δὲ illata aliter inter se opponuntur sententiae: 28 (p. 227, 2), 44 (p. 232, 14), 139 (p. 259, 16), denique 88 (p. 245, 6) εἰθ' ὅποι μηδὲ τοὺς κακὸν δράσαντας ἐάνπερ καταγύγωσιν ἔθος ἔστιν ἀδικεῖν, τοὺς εὐεργέτας οὐ δεινὸν ἐὰν φαινώμεθα ἀδικοῦντες; Singularis est in Rhodiaca enthymematis forma sic tradita 3 (p. 219, 18) οὐκοῦν ἄτοπον, εἰ μὲν ἀργύριόν τις ἐχάριζετο ἀφ' ἑαυτοῦ, . . . τοῦτον μὲν οὐκ ἂν ἡγεῖσθε περιεργον . . ., συμβουλευόντος δὲ τι τῶν χρησίμων δυσχερέστερον ἀκούσεσθε κτλ., in qua quo iure Arnimius vocem ἄτοπον Cobetum secutus tamquam glossema secluserit a Sonnyo Anal. p. 198 refutatur. Equidem unum locum addo et conclamatum illum quidem qui in omnibus libris manu scriptis ita exhibetur or. XXXIV 23 (I 322, 16) καὶ δεινὸν μὲν, εἴ τις ἐργάζεται, χείρων ἔστιν ἑτέρου καὶ δεῖ τοῦτο προφέρειν αὐτῷ καὶ λοιδορεῖσθαι, βαφεὺς δὲ ἡ σκντοτόμος ἢ τέτων ἐὰν (ἢ add. Casaubonus), οὐδὲν προσήκει αὐτὰ (Casaub. recte ταῦτα) ὀνειδίζειν. Ubi pro δεινὸν adiectivo coniecturam suam quamvis ingeniosissimam et speciosissimam λίον in textum recipere non dubitavit Arnimius, utpote cuius iudicium cum verbis non multo spatio interiecto sic traditis 21 (p. 321, 23) ἐστὶ πλῆθος οὐκ ὀλίγον ὥσπερ ἔξωθεν τῆς πολιτείας· τούτους

¹⁾ W. Schmid Atticismus I 184 sq. Frohberger ad Lys. XXX 21. Rehdantz-Blass Ind. Dem. II 65 v εἴτα.

δὲ εἰώθασιν ἔνιοι λινοῦργοὺς καλεῖν κτλ. artissime cohaereret. In quibus nomen *λινοῦργοί* de contempta civitatis Tarsensium parte illi critico recto talo stare videtur. Sed opinor eum non sententiae modo, verum etiam Dionis sermoni melius consulturum fuisse, si lacunam, quae praesertim in primario archetypo facillime posset exoriri, statutam hoc modo explevisset: καὶ δεινόν· (λίον) μὲν εἴτις ἐργάζεται, κτλ. At ne haec quidem satisfaciunt. Cum enim verba quae sunt εἰώθασιν ἔνιοι καλεῖν indicent opificum a λίνῳ denominatorum significationem omnibus usitatam hic locum habere non posse, sed potius nomen aliquod probrosum desiderari, inde a Morelli editione princeps non sine causa obstupefacti haesere docti, quorum plerisque comprobata lectionem *λιμουργούς* non ego ausim pro vera venditare, si quidem ut de aliis multis rebus Tarsensibus ita hac quoque de re nihil compertum habemus. Id certe cavendum est ne Arnimiana correctione recepta stili Dionei proprium quoddam tollatur. Namque eadem fere ratione hoc enthymema infertur or. LXV 6 (II 157,16) ἐστὶ δὲ ἀτοπον, εἴ τις αὐτὸς μὲν ἕκαστος οὐ δύναται φέρειν ἐνίους τῶν εὐτυχούντων, ἀλλὰ μικρὸν χρόνον ὁμιλήσας ἀφίσταται . . ., τὴν δὲ τύχην, θεὸν οὖσαν, ἀξιοῖ τοῖς αὐτοῖς τοῖς συζῆν ἄχρι παντός κτλ. Quid? quod etiam μὲν particula paulum a sua sede remota Dionis manum eodem modo prodit quo similis est prioris enthymematis conformatio οὐ μὲν γάρ, ἂν τις καταβάλλῃ . . ., δύναται . . ., εἰ δέ τις κτλ., ubi non est audiendus Cobetus. Cf. or. XXVII 46 (I 280, 11)¹⁾. Commodius sane sic extulisset hic scriptor: καὶ δεινόν· ἐργάτης μὲν εἴ τις ἐστὶ, βαφεὺς δὲ κτλ. Verbum autem ἐργάζεσθαι vix est quod addam de agricultura adhibitum et illis tribus βαφεῖς, σκνυτοτόμοι, τέκτονες bene oppositum esse; qua in re id quidem attendendum ne de agrariis quidem Tarsensium rebus quidquam illustrandi causa e titulis huius aetatis proferri posse. Denique de hoc adiectivi δεινόν usu rhetorico ab Arnimio alibi quoque pro suspecto habito infra paucis exemplis defungar.

Extra Rhodiacam raro sunt per cetera Dionis scripta dispersa enthymemata ex repugnantibus: or. LXXIV 26

¹⁾ Rehdantz-Blass Ind. Dem. II⁴ p. 104 v. μὲν. Kaibel Stil u. Text d. πολ. Ἀθην. d. Aristot. p. 199 sq. eiusd. Soph. Electr. p. 142.

(II 201,4), LXV 6 (II 157,16). or. XXX 46 (II 306,11) *καὶ γὰρ ἄτοπον, εἰ τὴν μὲν οὐσίαν αὐτοῦ τὴν μὲν ἤδη παρείληφας . . . , τὴν δὲ αὖθις λήψῃ . . . , τὴν δὲ σωφροσύνην . . . ἀφήσεις.*

Cf. e. c. Demosth. XIX 337. XL 31.

or. XXVI 8 (II 283,8) *ἄτοπον γὰρ τοὺς μὲν ἀρτιάζοντας σύνεσιν ἐπιδείκνυσθαι . . . , τοὺς δὲ περὶ πραγμάτων βουλευομένους μήτε ξύνεσιν μήτε ἐπιστήμην μήτε ἐμπειρίαν ἐπιδείκνυσθαι.* Cf. Dem. XX 111.

or. II 6 (I 17,18) *ἢ πῶς οὐκ ἄτοτον ἵππῳ μὲν μὴ ἐθέλειν ἢ τῷ ἀρίστῳ χρῆσθαι τὸν βασιλέα, τῶν δὲ ποιητῶν καὶ τοῖς ἥττοσιν ἐντυγχάνειν.* Cf. e. c. Isocr. paneg. 127. Schmid Atticism II 281. In Dioneis sane codd. UB V *εἰ δὲ μὴ* pro *ἢ* exhibent, sed ceterorum constructio nihil habet offensionis¹⁾.

or. I 20 (I 4,9) *πῶς οὖν εἰκὸς τὰ μὲν ἄφρονα καὶ ἀγνώμονα εἰδέναι καὶ φιλεῖν τοὺς ἐπιμελουμένους, τὸ δὲ πάντων συντάτατον καὶ μάλιστα ἀποδοῦναι χάριν ἐπιστάμενον ἀγνοεῖν καὶ ἐπιβουλεύειν.* Cf. etiam or. XLI 11 (II 60,16), or. XXXVIII 49 (II 42,30), et 50 (p. 43,2).

Etiam *εἶτα* particulae is quem declaravi usus a reliquis Dionis orationibus fere abest. Multo enim rarius eam positam inveni, ut or. XLVIII 5 (II 89,6), or. XXXIII 51 (I 312,2), 55 (p. 313,2), quam evitatam ubi mera antithesi se continuit orator (e. c. IV 23. 98. VII 60. XII 34. XXXII 22, quo loco ab Arnimio coniectura in textum invecta est, 31. 46. XXXIII 29. 46).

¹⁾ Alibi quoque adi. ἄλλος omissum huic scriptori non insolitum: or. VII 8 *οὐδὲν ἔχον ἢ φαῦλον ἰμάτιον* — cum notabili abundantia or. LIV 4 *οὐδὲν ἢ τὰ ὀνόματα μόνον ἔστιν* — or. XXI 17 *περὶ δὲ τοῦ Ἀχιλλέως εἶδους οὐδὲν λέγει καθ' ἕκαστον ἢ τῆς κόμης*, in quibus Arnimius Reiskio praegresso sermonis Attici idioma <ἄλλ'> ἢ flagitavit, ut scripsit Dio ibid. *1 οἷον ἐγὼ οὐχ ἐώρακα τῶν νῦν, ἀλλ' ἢ τῶν Ὀλυμπίασιν ἀνακειμένων* aut or. XXXVI 19 *οὐκ ἂν ἔχοι εἰπεῖν, ἀλλ' ἢ δεῖξαι.* Cf. VII 84. XI 78. XII 15. XVIII 18. XXXIII 19. XLV 4. XLIX 3 — or. XLIII 6 *οἱ δὲ εἶπον ὑπὲρ οὐδενὸς ἢ ἐνὸς ἀνθρώπου δυνατοῦς* — or. III 105 *καὶ διὰ μὲν τῶν ὠτῶν οὐκ ἂν τις ἀκοῖσαι ἢ τῶν σφόδρα ἐγγύθεν*, ad quae verba Reiskius (I 134) nonnulla verborum ἄλλο τι sequente ἢ omissorum exempla attulit. Idem criticus praeclarus pro codicum lectione I 18 *τίνα δὲ εἰκὸς οὕτως εἶναι φιλάνθρωπον ἢ ἴσους κτλ.* aut οὕτω φιλάνθρωπον ὥς aut μᾶλλον φιλάνθρωπον ἢ nulla probabilitate scribi maluit. Vid. I. Geel l. c. p. 128. — or. XX 22 *προκρίνεσθαι κατὰ τοῦτο τίνας ἂν ποτε ἀξιώσειεν ἢ θεῶν*, quibus ἄλλον an μᾶλλον mente addendum sit vix diiudicetur.

Eodem fere quo *εἶτα* sensu semel *ἔπειτα* Dio ad contrarium vehementius efferendum sic usus or. X 10 (I 108,10) *ἔπειτα ἐκεῖνος μὲν, ἔφη, σὲ πονηρὸν ἡγούμενος ἔφηνεν, ἵνα μὴ βλάπτεται ὑπὸ σοῦ, σὺ δὲ ἐκεῖνον πονηρὸν εἶναι λέγων ζητεῖς κτλ.* ab oratorum quidem Atticorum more dicendi recessisse videtur. Totius vero Graecitatis propria est huius voculae significatio qua in interrogatione mirandi causa atque etiam improbandi vel increpandi adhibetur or. X 2 (I 108,3), 7 (p. 109,4), 13 (p. 110,29), XI 71 (I 133,28), XLVIII 11 (II 91,12).

Forsitan non sine ratione mirare qua causa commotus in hac sic secundum omnium librorum fidem expressa syllogismi conformatione or. XI 74 (I 134,15) *καὶ γὰρ ἦν δεινόν, εἰ Νέστωρ μὲν μῆτε πρότερον μῆτε ὕστερον ἐλθὼν ἀπ' Ἰλίου παρεχώρησε τοῖς νίοις τῆς βασιλείας καὶ τῆς ἀρχῆς διὰ γῆρας, Τυνδάρεως δὲ Μενελάω ἐξέστη* Arnimius δεινόν vocem non ferendam censuerit, in qua tamen prorsus eodem modo usurpata 12 (p. 118,9) *δεινὸν γὰρ τὴν μὲν τῷ Διὶ συνοῦσαν μὴ νομίσαι κριτὴν ἱκανὸν τοῦ αὐτῆς εἶδους (scil. αὐτὸν) . . ., τὴν δὲ ἀρχὴν ὑπὲρ κάλλους ἐρίζειν τῇ Ἀφροδίτῃ* idem vir doctus non offendit. Cf. etiam or. XXXIII 46 (I 310,17), or. XXXI 124 (I 255,17), 57 (p. 236,7), 88 (p. 245,7), or. I 18 (I 4,3). Accedit quod iam Wilamowitzius oratorum usu locum defendit. Atque ita, ut satis habeam *σικερά* ἀπὸ πολλῶν proferre, locutus est Lysias XII 36 *οὐκοῦν δεινόν, εἰ . . . μὲν . . ., . . δέ, XIV 31, XXI 4. 11, XXXIV 11¹⁾*.

Restat ut unum e Rhodiaca describatur exemplum quo contrarium cum argumento a minori ad maius coniunctum videmus:

98 (p. 248,1) *μὴ τοίνυν τοῦ Θεσίου μὲν ἡγεῖσθε ὑβρισθέντος οὕτως ἀγανακτῆσαι τὸ δαιμόνιον, τῶν δὲ παρ' ὑμῖν τετιμημένων μηδένα Θεοφιλῆ εἶναι μηδὲ ἥρωα.* Neque animadversione indignum est eius generis enthymematis praecipue orationes Tarsicas Alexandrinamque paene insignitas esse. In hunc modum enuntiata legimus or. XXXII 12 *μὴ οὖν οἴεσθε κοιμωμένων μόνον ἐπιμελεῖσθαι τὸν Θεόν, [καὶ] κατ' ἰδίαν ἐκάστω μνηύοντα τὸ συμφέρον, ἐργηγορύτων δὲ ἀμελεῖν κτλ.* et

¹⁾ Vid. G. Gebauer, de arg. ex contr. p. XXVII sq. et p. 85.

or. XXXIV 4 *μή γάρ οἴεσθε ἀετοὺς μὲν καὶ ἰέρακας προσημαίνειν ἀνθρώποις τὸ δέον, καὶ τὴν παρὰ τῶν τοιούτων συμβουλὴν πιστὴν εἶναι διὰ τὸ αὐτόματον καὶ τὸ θεῖον, ἀνδρα δὲ ἀφιγμένον οὕτως καὶ μηδαμῶθεν ὑμῖν προσήκοντα μὴ κατὰ τὸ δαιμόνιον ἤκειν ἐροῦντα καὶ συμβουλευσόντα*, quibus ipsis quoque comparatis artissimas inter has orationes intercedere vicissitudines ab Arnimio (Dio p. 461 sq) perspectum est. Quibus omnibus locis haec est communis structurae ratio, ut 'ex praecedente negatione', ut ait C. G. Cobetus Coll. crit. p. 79 sq., 'bipartita oratio particulis *μὲν — δέ* ligata suspendatur, cuius prior pars affirmet, altera neget'¹⁾. Praeter exemplum Tarsicae posterioris modo allatum nobilissimus ille quidem criticus hos locos eadem orationis conformatione e scriptis Dioneis collegit: or. XXXII 96 (I 295,20), or. XXXIII 18 (I 302,16), 52 (p. 312,12). Similiter or. XLV 16 *οἷχ ὁ μὲν δῆμος ὑμεῖς ἐπεθυμήσατε τῶν ἔργων, τῶν δὲ ἐν τέλει τις ἀντεῖπεν* et or. LI 8 *οὐχὶ τοῖς μὲν ἐφήβοις ἐστὶ παιδείας καὶ ἀρετῆς χρεία, τοῖς δὲ προβεβηκόσιν οὐ καὶ πάσῃ τῇ πόλει κτλ.*²⁾. Octies scriptor noster enthymema verbis *οὐ γάρ . . . μὲν . . . δέ . . .* illatum adhibuit. Sex enim exemplis quae a Cobeto l. l. p. 80 enotata sunt³⁾ duo habeo quae addam: or. LXXIX 5 *οὐ γάρ, ἂν μὲν τοῖς ὅπλοις κρατήσαντές τινες ἀναγκάσωσιν αὐτοῖς ἀργύριον ὑποτελεῖν τοὺς ἡττημένους, τοῦτο ὀνομάζεται φόρος, . . . δι' εὐθυσίαν δὲ καὶ τρυφὴν . . . ἀργύριον πέμπωσιν ἐκόντες . . . οὐ τῷ παντὶ κάκιόν τε καὶ αἰσχίον τὸ γιγνόμενον;* or. XIII 9 *οὐ γάρ περὶ νόσον μὲν καὶ ἀπαιδίας, εἴ τῳ μὴ γίγνοιτο παῖδες, καὶ περὶ καρπῶν ἱκανῶς συμβουλευεῖν αὐτόν, περὶ δὲ τοιούτου πράγματος ἥττον δυνήσεσθαι.* Cf. ex. gr. Lys. X 8. XXXI 28. XIV 36⁴⁾.

Dioni quamvis argumentis e contrariis abundanti διλήμματος σχῆμα quod vocant technici⁵⁾ non placuit. Nam cum or. XXXI 91 formula *λοιπὸν οὖν τῶν δύο θάττερον, ἢ . . .*

¹⁾ Cf. Rehdantz ad Lyc. 65 p. 145. Gebauer de arg. ex contr. p. 130.

²⁾ Cf. F. Blass ad Demosth. de cor. 288.

³⁾ XI 72. XLV 11. XXXII 31. 90. XXXIV 23. VII 60.

⁴⁾ Non ubique hunc usum satis curiose critici perpenderunt. Sic a variis conaminibus sententias quasdam de sublimitate interpretis Vahlenus Ind. lect. Berol. 1880/81 p. 4 sq. defendit.

⁵⁾ R. Volkmann Rhet. p. 228.

ἤ apud oratores Atticos in dilemmatis obvia nihil aliud nisi divisio quaedam inferatur, unum eiusmodi relinquitur exemplum et ne illud quidem admodum insigne or. XLV 6 (II 73,2), quippe quod *εἴτε* — *εἴτε* particulis adhibitis formatum sit¹⁾.

V.

De tractatione oratoria.

Quoniam Dionis compositionem verborum et argumentandi quasdam rationes sub examen vocavi quam potui diligentissimum, si ad illam de dicendi exercitatione conscriptam epistulam (or. XVIII) redeamus, vel hinc non potest non intelligi qui factum sit ut nescio quis homo nobilis ab hoc ipso rhetore de veterum imitatione praecepta peteret: tantopere eloquentiae laude Dionis iam iuvenis nomen celebratum erat. In quibus studiis rhetoricis non adeo severissimis Atticismi legibus sese ipse adstrinxit, ut in imitatione nullum esse locum noviciorum rhetorum putaret, immo certamini proponendo vel maxime eos idoneos haberet. Quodsi ex Theodori Gadarei mera mentione or. XVIII 12 Arnimio (Dio p. 131) consecrarium fieri videtur, ut Dio eius nobilissimi rhetoris discipulis adnumerandus sit, ipse vir eruditus quanta opus sit cautione hac de re iudicanti adnotat. Id certe ab Arnimio bene observatum est, si modo alteri utri scholae rhetoricae Dionem iuvenem vindicare liceat, eum ex Theodori potius quam Apollodori schola prodiisse. Nam quamquam imprimis in *λόγῳ δικανικῷ*, cuius quidem generis licet Dio etiam in causis versatus sit (or. XLIII 6) nullae in eius scriptione ad hunc usque diem propagata supersunt reliquiae, quae inter has duas erant contraria valebant, tamen eius opinionis non desunt quaedam indicia; qua in re semper id attendendum, cum de Dionis nisi posterioribus scriptis fere iudicium fieri nequeat, quomodo praeceptis quibus adulescens erat institutus aetate proventus constiterit multo etiam minus sciri.

Theodoreum igitur hunc oratorem praecipue propterea appellaveris, quia a severa orationis structura eius indoles

¹⁾ Cf. Gebauer Lys. p. 433.

quam longissime abest. Artem materiam suo ordine disponendi Dionem parvi aestimasse vel inde perspicitur quod inter omnes amplioris modi orationes duas tantum esse, in quibus ordo argumenti tractandi auditoribus a primo declaratus cum quadam severitate ab oratore servetur: or. XXXIV 6 (coll. § 13) et or. XXXVIII 8. In aliis orationibus ipsa sententiarum vi ac potestate, dummodo iis nonnihil utilitatis audientibus afferatur, plus minusve ita se ferri patitur¹⁾, ut ex ea stili proprietate quam orator ipse dictione metaphorica *πλανᾶσθαι ἐν λόγοις* designare consuevit ad quorundam scriptorum tempora definienda ansam petere posse Arnimii sagacitas (Dio p. 439 sqq.) sibi videatur. Atque quantopere ne in contione quidem Dio *ἐκτροπᾶς τοῦ λόγου* voluerit effugere una or. XLIX propter magistratus recusationem habita, sed quae sub finem demum eam de qua agitur rem attingat, pro multis documento esse potest. Contra in generis deliberativi orationibus rhetorum praecepta secutus²⁾ a suis ipsius rebus dicendi initium capit. Attamen aliter in ceteris suasoriis, veluti Tarsica altera (or. XXXIV), aliter in oratione Rhodiaca Arnimius subtilissimo iudicio l. c. p. 210 sq. Dionem causas exposuisse animadvertit, quibus causis adductus in contionem prodiisset. Quarum utramque cum in numero *λόγων γεγραμμένων* habere non dubitem, qua quaeque ratione habita esse credenda sit in medio relinquam, etiamsi rationes suas mihi quoque valde comprobavit Arnimius. Nam eodem fere iure quo Rhodiaca vel ob hiatum severissime vitatum, quo tamen stili proprio et aliae Dionis orationes insignitae sint, ad legendum tantum composita cuidam possit videri, alteram Tarsicam hac tam insolita dispositionis diligentia excellentem non re vera sic in contione oratorem propter extemporalem fortunam facilitatemque summis laudibus sublatum habuisse facile suspicere. Sed hanc unam omnium difficillimam intricatissimamque quaestionem e perpaucis et maxime exiguis indiciis, quae vir doctus in ipsis traditis verbis indagasse sibi visus est, non nos disceptaverimus. Illud autem cum Arnimio pro certo affirmari potest Dionem, quo magis nihil antiquius ha-

¹⁾ H. v. Arnim Dio p. 473 sq.

²⁾ Volkmann Rhet. p. 296 sq.

beret quam ne falsis commentariis notariorum¹⁾ eae quas semel habuerat orationes propagarentur, eo maiore diligentia si qua in illis minus placerent ipsum emendata edidisse. Imprimis orationes XXXI, XXXIV, XXXVIII cum aliis de rebus tum de tractatione oratoria Dionem oratorum Atticorum sectatorem praebent, non quo aliarum orationum, in quibus Bithynicarum, argumenta, praesertim quae et ipsa rem publicam administrandam spectent, ab illis toto genere distent, sed quia cum illas meditaretur vel potius describeret, oratores Atticos eorumque principem Demosthenem dedita opera imitandos sibi proposuit. Cuius rei prioribus capitibus satis multa quidem congesta sunt indicia; hoc loco selecta quaedam addantur.

Transitum facit Dio more Demosthenico or. XXXI ὅταντι μὲν οὖν ἦν ἀναγκαῖον προειπεῖν, ὥστε τὴν ἀρχὴν ὑμᾶς ἐπὶ τοῦ πράγματος γενέσθαι· νυνὶ δὲ ἐπ' αὐτὸ βαδισοῦμαι κτλ. Conf. de cor. 58. 263. In prooemio antiquitus erant qui verbi βαδισοῦμαι usum metaphoricum reprehenderent²⁾. Ionismum esse nec tamen a Xenophontis atque Platonis sermone abhorreere intelligimus quae leguntur or. XXXVIII 6 ὑπὲρ γὰρ ὁμόνοιας ἐρῶν ἐρχομαι³⁾. Usus exemplorum in nullo orationum genere maioris momenti esse quam in deliberatione inde ab Aristotele docuerunt⁴⁾. Iis inducendis plerumque inserviunt verba βούλομαι τοῖνυν εἰπεῖν: or. XXXI 66 (I 238,28), 84 (p. 244,2), XXXII 67 (I 286,29), XXXIV 5 (I 317,13), quomodo e. c. Dem. XX 84, Lyc. c. Leocr. 83 al. Plena sunt nec supplemento egent quae sic scripsit Dio or. XXXI 95 ὅτι τοῖνυν καὶ θείας τινὸς δυνάμεως καὶ προνοίας . . . οἱ τοιοῦτοι μετέχουσιν, ἐπ' ἀνδριάντος τι βούλομαι γεγονὸς εἰπεῖν, de cuius loci praegnantia iam admonuerunt P. Wendland (Berl. phil. Wschr. 1894, 325) et A. Sonny Anal. p. 199. Neque absimilia sunt Philostr. v. Apoll. p. 242,5 K. καὶ ὅτι μὴ ψεύδεται ὁ λόγος, ἴωμεν παρὰ τὸν κωμάρχην. Qui usus ad

¹⁾ Horum tachygraphorum vestigia eximia cum doctrina detecta per aetatem Dioneam Arnimius (Dio p. 171 sqq.) persecutus est. Vid. etiam E. Norden, Ant. Kunstprosa II 536,1. 564 et P. Wendland Gött. gel. Anz. 1901 p. 780 sqq.

²⁾ Volkmann Rhet. p. 141. Blass ad or. de cor. 4.

³⁾ Vid. Stein ad Herod. I 5.

⁴⁾ Volkmann Rhet. p. 298.

oratorum phrases quae sunt ὅτι (ὡς) ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε vel ἀναγνώσεται vel ἀνάγνωθι (λαβέ, λέγε) redire videtur¹⁾. In oratione Rhodiaca adamata est formula πρὸς τοῦτο δὲ καί κενό ἐστιν ὅτι: 23 (I 225,15), 142 (p. 260,10), 147 (p. 261,20). Oratores veteres in talibus non infrequenter praedicatum subaudiri voluerunt²⁾. Aliae transeundi formulae exstant § 64 (p. 238,7); 76 (p. 241,34) et 136 (p. 258,18); 87 (p. 244,27).

Ex usu oratorio etiam haec cognita or. XXXVIII 41 *ἐτι τοίνυν καί κενό λογίσασθε*³⁾. Locutionum quae sunt *σκόπει, σκοπεῖτε, σκέψασθε* quamvis non semper transitionis loco adhibitarum non discreta congeries est structa a Pyllarino l. l. p. 44. Vere Demosthenica consuetudine effert Dio or. XXXVIII 44 *λογίσασθε δὲ οὕτως. εἴ τις ὅμην, ἄνδρες Νικομηδεῖς, κτλ*⁴⁾. Similiter or. XXXI 38 (I 230,6), XXXIV 15 (I 320,4), XXXIII 37 (I 307,23), XXXIV 48 (I 329,23), XXXI 90 (I 245,26), or. XXXIII 9 *σκοπεῖτε δὲ τὸ πρᾶγμα οἷόν ἐστιν. Ἀθηναῖοι γὰρ κτλ.*, conf. e. c. Dem. XIX 53. 256. Extremam partem orationis his verbis nuntiat or. XXXIV 43 *ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῶν πρὸς τοὺς Μαλλώτας καὶ τὰς ἄλλας πόλεις εἰπὼν ἐτι παύσομαι*, quemadmodum Aesch. II 118. Dem. XX 163. Ps. Dem. XXV 98⁵⁾. Liberius or. XLVIII 15 (II 92,22).

De prooemiis imperitiam dicendi excusantibus in universum sane rectissime Nordenus (Ant. Kunstprosa II 595,1) ita sententiam tulit, ut ea ad unum paene omnia exuberantis eloquentiae documento esse affirmaret⁶⁾. Sed tamen Dionea eiusmodi prooemia non omnia una ut aiunt pertica tractari debent. Aliter pro Celaenensium contione, aliter Prusae eandem rem confiteri putandus est. Phryges enim illos nobilissimus orator cum ironia honorat declamatione; civibus autem suis propter opera erigenda, quorum imprimis ipse oratione sua auctor exstiterat, paulatim tamquam tyrannus molestus atque invisus factus hac confessione invidia eos liberare studet

¹⁾ Rehdantz Lycurg. p. 129 sqq., Gebauer Lys. p. 242 sq.

²⁾ Rehdantz-Blass Ind. Dem. II 69 s. v. ellipse.

³⁾ Gebauer Lys. p. 485.

⁴⁾ Rehdantz ad Lyc. 32, Frohberger-Gebauer ad Lys. XXV 19. I 37.

⁵⁾ Rehdantz Lyc. p. 161, Gebauer Lys. p. 291 sqq.

⁶⁾ Volkmann Rhet. p. 130).

(or. XLVII). De or. XLII collatis quae inveniuntur or. XIX 4 conf. v. Arnim Dio p. 173; Schmid Att. I 188. Omnium clarissimum simulatae modestiae exemplum or. XII 16 exstat.

Demosthenis pro Ctesiphonte vel potius pro se dicentis gravissimae preces (XVIII 1. 324) tam aliis quam Dionii admirationi fuerunt. Qui antequam de simultatibus Nicomediensium cum Nicaeensibus deponendis verba facere institueret, omnes deos precatus est ut ne adversis auribus quae Nicomediensibus suasurus esset acciperentur (or. XXXVIII 9); post benigne ab iis qui aderant auditus rursus precatione facta (§ 51) clausulam adnectit, qua civitatem sospitem esse et florere cupit. Vox fausta non solum in hac peroratione occurrit, sed etiam venatorem Euboicum or. VII 53 Dio in fine oratiunculae prospera ominantem facit¹⁾.

Ceterum in politicis quoque orationibus Dio erga deos pium se praestare numquam desiit. Ad hunc modum in extrema oratione XXXIX eadem de concordia coram Nicaeensibus habita preces mittuntur ad deos huius urbis, in quibus quod *Ὀμόνοια* quoque enumeratur vix est cur Dionem eadem qua Aeschinem (III 260) ratione peccavisse statuamus. Nam si quis attenderit orationum Bithynicarum quasi tesseram quandam esse *ὀμονοίας* nomen²⁾, quidquid miri huius deae cultus habet fortasse evanescet, quamquam inscriptionum testimonia deesse videntur³⁾.

Ut erga deos ita erga patriam testantur pietatem quae dicit or. XL 19 (II 51,17), XLIV 4 (II 68,1), XXXI 93 (I 246,18), sicuti Isocr. XV 165. Sollemnis est locutio *πάσας εὐχὰς εὐχέσθαι* or. XXXVIII 44 (II 41,22); conf. e. c. [Dem.] XXV 101. Formulam ex Isocrate potissimum cognitam or. XXXI 9 *πρᾶγμα εὐχῆς ἄξιον* iam Geelius p. 271 enotavit. Addas or. XXXIV 19 *μεγάλης τινὸς τοῦτο δεῖται θεραπείας, μᾶλλον δὲ εὐχῆς*. Eodem pertinent voces abominosae⁴⁾ or. XLVIII 4 (II 89,2), 5 (89,11); item ibid. 16 (p. 93,8) *στάσιν δὲ οὐτε* (Emperius, *οὐδὲ* codd.) *ὀνομάζειν ἄξιον παρ' ἡμῖν*

¹⁾ H. Sauppe ad Dem. IV 51, Rehdantz ad Olynth. I 28.

²⁾ v. Arnim Dio p. 364 sqq.

³⁾ Nec magis liquet iudicium de magistratu quodam Bithynico cui nomen erat *οἱ τῆς ὀμονοίας φύλαρχοι* apud Le Bas-Waddington *As. min.* n. 1177 fin. Cf. E. Norden *Ant. Kunstprosa* I 447.

⁴⁾ Frohberger ad Lys. XXXI 14.

μήτε λεγέτω μηδεῖς, ut Dem. VIII 51. Opponuntur voces faustae praecipue in perorando adhibitae, de quibus modo dictum est. Apud oratores Atticos saepenumero sola ἀνακρε-
λαΐωσις vel rerum repetitio epilogi locum obtinet¹⁾. Similiter Dio extremae orationis parti or. XXXVIII 48 enumerationem praemisit; licet idem consilium quae prae se ferunt or. XII 84 sententiarum conexui officiant tamen ab huius scriptoris manu profecta sunt.

VI.

Dio quibus sententis cum Aeschine, Lycurgo, Lysia, Isaeo conveniat.

Cum Dio in epistula de institutione oratoria conscripta oratorum Atticorum, quos e canone Alexandrino quem dicunt Atticistarum regulis addictus²⁾ viro illi nobili studiis rhetoricis operam navanti ad imitandum commendat, non artis modo, verum etiam mentis rationem habeat, num quae ipsarum eorum rerum et sententiarum vestigia in huius auctoris scriptis appareant sub examen vocare in animo est.

Ac primum quidem Aeschinis memoria haud scio an lateat his locis:

Dionem in Alexandrinos ἱππομανεῖς invectum ubi proverbialem historiolum de Limona, quae Hippomeni patri laesae virginitatis crudelissimas poenas dependit³⁾, suae orationi mirum in modum accommodatam dedit his verbis or. XXXII 78 Ἀθήνησι δὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ ζῆλον ἀγαπηθῆναι τὸ καὶ παρ' ὧν εὐδοκιμοῦν· καὶ νῦν ἐστὶν ἐν τῇ πόλει τόπος οὕτω καλούμενος Ἴππου καὶ κόρης ἄβατον. ὁ γὰρ πατήρ συγκαθεύξε τὴν παῖδα τῷ Ἴππῳ, καὶ φασὶν οὕτω διαφθαρῆναι τὴν κόρην, Aeschin. I 182 respicere voluisse non satis certe demonstratur. Nec tamen dubito quin Dio, si proverbium cognitum habuisset,

¹⁾ Volkmann Rhet. p. 264 sq., Frohberger ad Lys. XV 11, Rehdantz-Blass Ind. Dem. I 13 v. ἐπιλογος.

²⁾ H. Usener Dionysii Halic. de imitatione libri rel. 1889 p. 126. v. Wilamowitz Herm. XXXV p. 43, eiusd. Textgesch. d. griech. Lyriker, Exkurs (in Abh. d. Gött. Ges. d. Wiss. 1900).

³⁾ Cuius crudelitatis quae in proverbii consuetudinem abiit antiqua testimonia ad Heraclid. epitom. ex Aristot. πολ. Ἀθην. frag. 3 p. 85, 14 attulerunt Kaibelius et Wilamowitzius.

nomina propria inde allaturus fuerit. Nunc autem ea eodem quo apud Aeschinem modo desiderantur. Ipsa vero variata fabella nimirum nulla fide digna est¹⁾).

Etiam Pataecionis et Eurybati mentionem quo ex fonte hauserit hic scriptor or. LII 9 καὶ μὲν ἡ ἀπάτη ἡ τοῦ Ὀδυσσεύος πρὸς τὸν Φιλοκλήτην καὶ οἱ λόγοι, δι' ὧν προσηγάγετο αὐτόν, οἱ μόνον εὐσχημονέστεροι, [καὶ] ἤρωι πρόποντες, ἀλλ' οὐκ Εὐρυβάτου ἢ Παταικίωνος, ἀλλ', ὥς ἐμοὶ δοκοῦσι, καὶ πιθανώτεροι potest dubitari. Haec nomina antiquitus inter fraudationis ac pravitatis paradigmata in ore hominum versabantur, de quibus quia dictum erat Diogenis Cynici Diog. Laert. VI 39, hic quoque Dio a scriptione cynica pendere videtur O. Crusio²⁾. Sed si cui Arnimius (Dio p. 161 sqq.) rationes suas persuaserit Philoctetarum σύγκρισιν compositam esse a Dione sophista, fortasse praestabit hoc loco Aeschinis (Ctesiph. 137. 207) memoriam agnoscere. Saltem de Demosthene (de cor. 24) ab Aretha (in Sonnyi Anal. p. 121) ad haec verba illustranda adsoito ob eam causam cogitare vetamur quod ibi solius Eurybati nomen invenitur; quam interpretis indiligentiam iam editor eruditus notavit³⁾).

Hoc Arethae scholion a Sonnyo (Anal. p. 120) editum ad or. XLVII § 9,5 Δισχίνειον τὸ τῆς μεταχειρίσεως, quod quo spectet editor non adnotat. Fortasse pro temporibus suis docto Byzantino celeberrima Demosthenis *τειχοποιία* (Aesch. III 236, Dem. XVIII 299) obversabatur, nisi forte nihil aliud voluit declarare quam quod Dio contionatus epistulam quandam Aristotelis eadem ratione qua Aeschines III 238 regis Persarum attulit. In quibus litteris quae Aeschine III 132 testante Persarum rex de se ausus est ita scribere δεσπότης ἀπάντων ἀνθρώπων ἀφ' ἡλίου ἀνιόντος μέχρι δυομένου, eadem ad Herculem or. I 60 ἐκεῖνος δὲ οὐ μόνον τῆς Ἑλλάδος ἢ βασιλεὺς, ἀλλ' ἀπ' ἀνίσχοντος ἡλίου μέχρι δυομένου πάσης ἡγε γῆς καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπάντων a scriptore nostro translata sunt. Neque hic omiserim subscribere quae in Themistoclis

¹⁾ Vid. Geel l. c. p. 300, v. Wilamowitz Aristot. u. Athen II 132.

²⁾ Untersuch. zu Herondas, Leipzig 1892, p. 93.

³⁾ Eurybati nomen simul omen esse furtorum animadvertit Crusius (Märchen - Reminiscenzen im ant. Sprichw. p. 41 in Verhandl. d. 40 Philol. Versamml. in Görlitz 1889). De Pataecione conf. eiusd. Unters. z. Herod. p. 93.

laudibus ab Aristide libro suo de Quatuorviris insertis (t. II p. 292 sqq. ed. Dind.) sic leguntur: *Τίς ἄν οὖν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ δικαίως αἰτίαν ἔχοι μέγιστον δύνασθαι ἄλλος ἢ Θεμιστοκλῆς, ὃς τὸν τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνίσχοντος μέχρι ἡλίου δυσμένον βασιλεύοντα στρατηγήσας τῶν Ἑλλήνων κατεστρέψατο;* Has laudes illum quidem rhetorem ex Aeschinis Socratici dialogo Alcibiade deprompsisse scholiastae Aristidis p. 663 Dind. adnotationem amplexus C. F. Hermannus, de Aesch. Socrat. reliquiis (Progr. univers. Gotting. a. 1850) p. 21 sq., coniecit. At quod haec scripsit idem Aristides or. XXVI 10 p. 94,10 Keil *ὅπερ γάρ τις ἔφη τῶν λογοποιῶν περὶ τῆς Ἀσίας, λέγων ὅσῃν ὁ ἥλιος πορεύεται, ταύτης πάσης ἄρχειν ἄνδρα ἓνα κτλ.* neque Hecataei historici neque Aeschinis dialogorum Socraticorum scriptoris memoria, sed nescio an Aeschinis Atrometi f., qui alterius sophisticae quae dicitur parens fuisse putabatur¹⁾, sub voce *λογοποιῶν* lateat. Certe ex eius Ctesiphontea communem locutionis fontem cognoscimus.

Or. LXXVIII 20 οἱ (scil. *ἄνθρωποι οὐδὲν ἐπαίοντες*), *ἂν οὕτω τέχῃ, πεποιημένον ὁρῶντες αὐτὸν ὑπὸ νόσου καὶ οἰδοῦντα καὶ ὑποῦλον, μακαρίζουσιν ὡς Πονυδάμαντα τὸν Θετταλὸν καὶ Γλαῦκον τὸν Καρύστιον ἡγούμενοι διαφέρειν ἐνδεξία;* Reiskio (II 421) iam admonente Polydamas Scotussaeus Olympionica fuit Ol. 93; de quo vid. S. Iulii Africani *Ὀλυμπιάδων ἀναγραφὴν* p. 55 Rutgers. Commemoratur a Platone Rep. I 338 c²⁾. Item in nobilissimis athleticis fuit Glaucus: Aesch. III 189. Dem. XVIII 319³⁾.

Dein quae exempli gratia sic affert Dio or. XX 1 εἰ τις *Ἀθηναῖος ὢν, δέον αὐτὸν στρατεύεσθαι ὑπὲρ τῆς πατρίδος Λακεδαιμονίων εἰσβεβληκότων εἰς τὴν Ἀττικὴν ἢ Φιλίππου ἐπιόντος ἢ ἄλλων πολεμίων, ὃ δὲ ἀναχωρήσειεν εἰς Μέγαρα ἢ Αἰγίναν ἐνεκα τοῦ μὴ στρατεύεσθαι μηδὲ κινδυνεύειν, οὗτος (ἂν) ἀναχωρηκέναι λέγοιτο;* et cum aliis et cum Lycurgi contra Leocratem oratione (§ 21 sqq, 85) comparari possunt. Cuius eiusdem orationis (§ 48) fortasse subest memoria simili ita expresso or. XLI 4 οὐκοῦν ἔξεστιν ὑμῖν ἔχειν καμὲ πολίτην

¹⁾ v. Arnim Dio p. 129, v. Wilamowitz Herm XXXV p. 9.

²⁾ Cf. G. H. Förster die olymp. Sieger (Gymn. Progr. Zwickau 1891) p. 21 n. 279.

³⁾ Cf. I. Rutgers l. c. p. 25. G. H. Förster l. c. p. 10 n. 137.

ἀνυπόπτως καὶ τῶν ἄλλων τοὺς βελτίστους. καὶ τοίνυν δι' αὐτό μοι τοῦτο πιστεύετε ἂν δικαιότερον. ὅστις μὲν γὰρ ἀγνώμων περὶ τοὺς φύσει γονέας, οὐκ ἂν γένοιτο ὅσιος οὐδὲ πρὸς τοὺς θεμένους αὐτόν. ὁ δὲ τοὺς γεννήσαντας ἀγαπῶν οὐδέποτε ἂν ἀμελήσειε τῶν χάριτι γονέων γενομένων, quamquam non nego Dionem praesertim imaginum studiosissimum et hoc loco omnibus oratoribus adamato¹⁾ suum esse posse.

Tum Lysiacae quoque orationes pauca praebent quae cum Dioneis contenduntur.

Or. XX 3 πολλά ἂν εἴη τὰ ἐμποδῶν αὐτῷ γιγνόμενα καὶ οὐκ ἔῶντα τὰ προσήκοντα ποιεῖν. καὶ γὰρ τὸ ἐπὶ πολὺ τῷ ξυνεῖναι καὶ τὸ πίνοντα ἢ κυβεύοντα ἢ ἄλλο τι τῶν βλαβερῶν καὶ ἀσυμφόρων πράττοντα διατελεῖν πανταχοῦ τοιαῦτά ἐστιν comparabilia sunt iis quae Lys. XVI 11 vel Isocr. XV 286 sq. invenies²⁾. Sed haec sunt levidensia; gravior quaestio de ipsis Dionis verbis constituendis nascitur. Cum enim codd. UB verba καὶ γὰρ τὸ ἐπὶ πότῳ ξυνεῖναι exhibeant, Reiskio Geelioque praegressis Emperius καὶ γὰρ τὸ ἐπὶ πολὺ πότῳ ξυνεῖναι scribi maluit, qua recepta lectione πίνοντα participium aut deleri aut commutari debet. Sed neutra harum ratio mihi comprobatur propterea quia quae in cod. M exstant καὶ γὰρ τὸ ἐπὶ πολὺ τῷ ξυνεῖναι, si modo cum Arnimio pronomen indefinitum intellexeris, de garrulitate bene dici atque apte cum computatione aleaeque coniungi videntur, sicuti Isocrates loco supra laudato ἐν πότοις καὶ συνουσίαις καὶ ῥαθυμίαις καὶ παιδίατς τὴν ἡλικίαν διάγειν coniunxit. Nec vero Dionea quamvis per se planissima omni dubitatione maiora sunt, quandoquidem ea excipientia verba καὶ τὸ συνδιατρίβειν ἀσὶ τῷ ἐν-τυχόντι ἀδολεσχούντα κτλ. eodem fere spectant. Itaque in priore sententia Dionem καὶ γὰρ τὸ ἐπὶ πορνείᾳ ξυνεῖναι reliquisse suspicatus est E. Bethius, qua ratione or. LXX 1 ἐν ἀστεί τὰ πολλά διατρίβοντα περὶ τὴν ἀγορὰν καὶ τὸ γυμνάσιον καὶ περὶ πότους ὄντα καὶ ἐταίρας καὶ τὴν τοιαύτην ῥαθυμίαν scripta videmus.

Or. XL 33 ἐγὼ μὲν γὰρ καὶ τοῖς πρότερον διαφορομένοις πρὸς τοὺς ἀστιγγέιτονας ταῦτα ἡγοῦμαι χαλεπώτερα καὶ βαρύτερα

¹⁾ H. Frohberger ad Lys. XIII 91.

²⁾ Frohberger ad Lys. XIV 27. Kaibel Stil u. Text der πολ. ᾿Αθην. d. Aristot. p. 109 sq.

τοῦ λαβόντας ὄπλα βαδίζειν εἰς τὴν χώραν ἢ προσβάλλειν τοῖς τείχεσι ἢ τὰ δένδρα κόπτειν ἢ τῷ καρπῷ πῦρ ἐνιέναι, cuius loci colores simillimi Lys. XIV 32sq., Thuc IV 115,2 conspiciuntur.

Dio posteaquam or. VII 107 Pisistratum ex urbe remotos Athenienses reddidisse agricultores similiter atque or. XXV 3 commemoravit, quorum utrumque locum ad Aristot. πολ. Ἀθην. 16,3 redire haud iniuria negavit G. Kaibelius (Stil u. Text d. π. Ἀθ. p 158), ita pergit § 108 οὐκ οὐκ οὐδὲ ἐκείνοις ἀξύνφορος ἢ τοιαύτη διάτα ἐγένετο, οὐδὲ ἀγεννεῖς ἤνεγκε φύσει πολιτῶν, ἀλλὰ τῷ παντὶ βελτίους καὶ σωφρονεστέρους τῶν ἐν ἄστει τρεφομένων ὕστερον ἐκκλησιαστῶν καὶ δικαστῶν καὶ γραμματέων, ἀργῶν ἅμα καὶ βαναύσων. Praeter ἀρχεῖν καὶ βουλευεῖν gravissima civium iura enumerantur. Cf. Lys. XIII 73, XXVI 2, Plat. Gorg. 452e. Quodsi hic scriptor ut Lys. XIII 76 (τιμωρεῖσθε αὐτὸν ὅτι καὶ ἐδίκας καὶ ἡκκλησίαζε καὶ ἐσσυοφάντει πολλοὺς ὡς Ἀθηναῖος τοῦνομα ἐπιγραφόμενος) duobus illis muneribus etiam γραμματέων cum contemptu addidit, forsā Aeschinis simillimos iudice Demosthene (LVII 34) verissimi singularisque sycophantae memor notari voluit. Cf. Dem. XIX 95 πανοῦργος οὗτος καὶ θεοῖς ἐχθρὸς καὶ γραμματέως, 200. 314. XVIII 127. 261. Lys. XXX 27.

Non inficete dictum est or. XII 15 ὅμως δὲ προλέγω ὑμῖν ὅτι ἐσπονδάκατε ἀνδρὸς ἀκούσαι τοσοῦτον πλήθος οὔτε καλοῦ τὸ εἶδος οὔτε ἰσχυροῦ, τῇ τε ἡλικίᾳ παρηκμακότες ἤδη, μαθητὴν δὲ οὐδένα ἔχοντος, τέχνην δὲ ἢ ἐπιστήμην οὐδεμίαν ἐπισχνομένον . . . , ἀλλ' ἢ μόνον κομῶντος, cuius ethos quidem comparabile sententiae cuiusdam laconistae Lys. XVI 18 sq. capillos promissos facere malum civem negantis. Coma barbaque promissa philosophorum vel ex unius Epicteti disertationibus est nota res. Geelius l. c. p. 56 etiam ad ipsius Dionis or. XXXV 3 (I 331,22) et or. LXXII 2 (II 184,16) scite provocat.

Denique Isaei ope licet a Dione nullo loco adsciti aut nominati haec possunt illustrari: or. LXXIV 9 τοῖς νεωτέροις τοσοῦτων ἐτῶν νόμος οὐκ ἐᾷ συμβάλλειν ὡς ἀπίστοις οὖσιν, οὐδὲ γυναικὶ παρ' Ἀθηναίους συναλλάσσειν πλὴν ἄχρι μεδίμνου κριθῶν διὰ τὸ τῆς γνώμης ἀσθενές. Facile sane hunc de diffidentia locum esse diatribarum cynicarum coniecero, sed neque ex Antisthenis fragmentis neque Bionis Borysthenitae tale quid

mihi praesto est. Quamobrem quoniam tot tantisque doctae lectionis flosculis e variis et poetis et scriptoribus decerptis referta est haec oratio, ut propter solam exemplorum molem Geelio (p. 434) praegresso P. Hagen quaest. Dion. thes. III et I. Wegehaupt l. c. p. 40,1 eam pro spuria habeant, id quod non mihi illi quidem persuaserunt¹⁾, hunc scriptorem Isae. X 10 παιδὸς γὰρ οὐκ ἔξεστι διαθήκην γενέσθαι· ὁ γὰρ νόμος διαρρήδην κωλύει παιδὶ μὴ ἔξεῖναι συμβάλλειν μηδὲ γυναικὶ πέρα μεδύμνον κριδῶν exscripsisse non nimia audacia mihi videor statuere.

Haec tam pauca collata loca quasi παρέργον ὁδοῦ dedi. Longe autem latiore longeque fertiliore agrum et qui partim fere incultus iaceret in orationibus Demosthenicis invenire eumque eo enixius colendum putavi.

VII.

Oratio Rhodiaca cum Demosthenis Leptinea comparata.

Inter cunctas Dionis orationes ex officina rhetorica sumptorum armorum usu atque exercitatione nullam Rhodiaca esse notabiliorem exemplis inde adhuc prolatis neminem iam effugerit; quam quod hoc loco seorsum tractare animum induco, non sine ratione fieri videbitur, si quidem hanc orationem non forma solum, sed etiam causae tractatione prae ceteris orationibus urbicis unicam esse Arnimius (Dio p. 212 sqq.) demonstrare studuit. Eius enim sensus ille quidem optime animadvertit hic omnia esse plena ad eumque quidquid profertur revolve, quem Achillis progeniem poeta noster his verbis praedicantem facit: *von des lebens gütern allen ist der ruhm das höchste doch; wenn der leib in staub zerfallen, lebt der grosse name noch.* A qua communi sententia quantum differat Dionea philosophandi ratio, diatribe scriptorem *κυνικώτατον* prodens (or. LXVI) vel or. XLIV 2 testimonio esse possunt. Itaque Arnimio consequens esse videtur ut oratio Rhodiaca a Dione sophista Tito imperatore profecta sit, quamquam quae inde exoritur aporia chronologica ab illo non solvitur neque omnino quae nunc quidem est nostra

¹⁾ A. Sonny Anal. p. 225.

rerum Rhodiacarum scientia solvi potest. Etenim quis infitiabitur facile fieri potuisse ut Dio praesertim Nervae ac Traiani patrocínio praesidioque tectus et ob hanc tam praeclaram honorificamque restitutionem ab omnibus celebratus ad suadendum Rhodiis accingeretur? Quidnam impedit quominus etiam tum oratori, quippe cuius ne senescentis quidem natura atque indoles, ut oratio tertia testatur, ab effuso quodam eloquentiae sophisticae stilo utique abhorreret, periodicis antitheticis luxuriari lubuisse existimemus, cum praesertim hac delectatione aures populi mulcens vituperationis acerbitatem leniret? Neque enim in charta lusisse oratorem cum Wilamowitzio tenendum est (cf. § 86 p. 244,20); immo Dio numquam eadem qua Plutarchus ratione Romanis blanditus cum cives urbis ex omnibus Graecis potentissimae et quae quodam modo sui arbitrii esse posset ne barbaros adulando se abicerent iterum atque iterum adhortaretur, verbo quidem populi sui honoris vindex exstitit gravissimus. Ipsa consilia sua a turpissima Rhodiorum consuetudine qua statuas inscriptione tantum mutata ad alios homines, imprimis Romanos¹⁾ transferre solebant ansa petita ita protulit, ut doceret cum essent quae nequirent mutari, iis quidem quemquam offendi non esse necesse, Rhodios autem rebus quamvis facillime eae evitarentur offendi noluisse. Sed etsi hic animus erectus liberalisque Dionem philosophum omnino non dedecet, Arnimianae tamen sententiae me innuere confiteor, quia et de argumentandi ratione et de doctrina huius cum ceteris orationibus urbicis differentiae graviores sunt quam ut in eiusdem aetatis scriptis ferri possint.

Primum quidem argumentatio vi logica praevalet, nisi quod in extrema oratione (inde a § 157) argutias enthymematicas animi iudicium ex imo pectore exortum excipit²⁾. Atque dogmaticam quandam rationem alibi Dionis ut morum praeceptoris vel maxime propriam esse iis si qui non aspernantur in huius scriptoris indolem penitus se insinuare non potest non intelligi. Equidem Arnimii hac de re sententiae

---

¹⁾ L. Friedlaender Sittengesch. Roms III ⁵ Leipz. 1881. p. 221 sq.

²⁾ H. v. Arnim Dio p. 219 sq.

prorsus subscribo¹⁾. Verum Rhodiaca clarissimum documentum eius est rhetorices quam Dio ipse ineunte Tarsica priore (or. XXXIII 1) his verbis definit: *δύναμιν ἔχειν ἐν τε ὀνόμασιν καὶ διανοήμασι δριμυτέρας τινὸς πειθοῦς καὶ τῷ ὄντι δεινῆς*. Quod genus eloquentiae ne Aretham quidem latuisse videtur, cum in priore orationis argumento (apud Sonnyum Anal. p. 114) *μεγάλην τῆς ἀνασκευαστικῆς ἰσχύος ἀρετὴν* notatu dignam haberet. Hic igitur solis fere logicis ratiocinationibus totam civitatem a pravis moribus revocare studet; in Alexandrina et Tarsica priore nulla adhibita demonstratione quasi medicus quidam animae malis medetur (or. XXXII 10. 16 sq., or. XXXIII 44).

Deinde alterum quo diximus discrimine Rhodiacam a ceteris Dionis orationibus distare in eo positum est, quod doctrinam vulgari opinioni accomodatam praebet. Quae qualis sit quo diligentius inspicatur Demosthenis cum alias orationes tum maxime Leptineam comparandi causa adscire in animo est. Caveamus sane oportet Hirzelio (Der Dialog II 102 sq.) iure adhortante ne Dionis opera a suo quodque auctore et eo quidem uno eodemque et antiquo pendere arbitremur. Sed tamen quae ut de aliis ad aliquem antiquorum qui omnium consensu ingenii ac doctrinae principatum tenerent exprimendum imitandumque deditis ita de ipso nostro scriptore universe sic iudicavit Ruhnkenius Tim. lex. Plat. p. XXI: *‘Quemcumque . . . sibi delegisset, eius non solum voces, formulas, complexionemque verborum, sed sententias etiam et bene dicta acerrimo consecrabatur studio, in succumque quod aiunt et sanguinem vertebat,’* ea optime ad Rhodiacam mihi videntur quadrare. Principem igitur oratorum Atticorum Dio cum

¹⁾ In adnotatione pono eius docti verissima verba in libro praeclaro sic exstantia p. 464: *Er (Dio) wollte auf die gesinnung und das aus der gesinnung entspringende handeln der menschen einwirken. darum verfährt er nicht wissenschaftlich, sondern dogmatisch. nicht durch logisches beweisverfahren, sondern durch den wichtigen ausdruck eigener überzeugung sucht er die hörer zu seinen ansichten zu bekehren. diesem zweck ist auch sein stil angepasst. er zeigt verschiedene spielarten, aber alle sind aus der lebendigen, natürlichen beredsamkeit entwickelt, die der stegreifrede im gegensatz zur schriftlich ausgearbeiteten rede eigentümlich ist. es ist ein der wirkung auf grosse massen angepasstes dialýtesothai, das sich manchmal zu einer grossartigen und erhabenen beredsamkeit erhebt. die vorbilder dieser δεινότης hat Dio nicht bei Demosthenes, sondern bei Plato gefunden.*

orationem suam conscriberet imprimis secutus est, atque e praeclaris eius causis publicis vetustissimam quam contra Leptinem dixit ad imitandum sibi proposuit, non quo huius orationis lectione commotus esset ut calamo ludens Rhodiaca eam aemularetur, sed quia oratori ad Rhodiorum pravam in statutis consuetudinem reprehendendam semel aggresso ista a Leptine rogata lex de immunitate quippe quae eiusdem fere generis cum ea consuetudine esset ultro se obtulit.

Summam totius orationis sententiam qua Dio optimum quemque gloriae studio maxime se duci pati exponit cum aliis oratoribus Atticis Demosthenes communem habet, et ita quidem ut propter eandem omnium bonorum mentem sanctitatem fidei atque honorem rei publicae ceteris rationibus anteponendum Leptinea doceat. Quamobrem non est mirandum, ut adnotat F. A. Wolfius Comment. in Lept. p. XXXXIII, orationem eximie placuisse Panaetio stoico, scilicet qui ad honestatem ex praeceptis disciplinae suae omnia rettulisset, illam in omni actione etiam repugnante utilitate sequendam putasset. Statim verbis in quibus quasi nervus quidam Rhodiacae inest § 20 ἡ γὰρ στήλη καὶ τὸ ἐπίγραμμα καὶ τὸ χαλκοῦν ἐστάναι μέγα δοκεῖ τοῖς γενναίοις ἀνδράσι, καὶ μισθὸς οὗτος ἄξιός τῃς ἀρετῆς τὸ μὴ μετὰ τοῦ σώματος ἀνηροῦσθαι τὸ ὄνομα μηδ' εἰς ἴσον καταστῆναι τοῖς μὴ γενομένοις, ἀλλὰ ἔχνος τι λιπέσθαι καὶ σημεῖον, ὥς ἂν εἴποι τις, τῆς ἀνδραγαθίας contendantur Demosthenis XX 64 τούτων δ' ἴσως ἐνιοὶ τῶν ἀνδρῶν οὐκέτ' εἰσὶν. ἀλλὰ τὰ ἔργα τὰ πραχθέντ' ἐστίν, ἐπειδὴ περ ἅπαξ ἐπράχθη. προσήκει τοίνυν τὰς στήλας ταύτας κυρίας ἔαν τὸν πάντα χρόνον. ἔν' ἕως μὲν ἂν τινες ζῶσι, μηδὲν ὑφ' ὑμῶν ἀδικῶνται, ἐπειδὴ δὲ τελευτήσωσιν, ἐκείναι τοῦ τῆς πόλεως ἡθους μνημεῖον ὦσι. Cf. Aeschin. III 245 sq., Lyc. c. Leocr. 46. Cic. pro Arch. 11, 26. Ex eodem sensu profluxit haec sententia § 16 οἱ δὲ ἀνθρώποι δέονται καὶ στεφάνον καὶ εἰκόνας καὶ προεδρίας καὶ τοῦ μνημονεύεσθαι κτλ. cf. Dem. XXIII 136. Quapropter ita iudicat signa meritorum etiam reges magni aestimare (§ 21 sq.). Cf. Dem. XX 40. XVIII 297. 299. Uterque orator admonet nisi cives de patria bene meriti honoribus afficerentur, fieri non posse quin urbs aliis beneficia in se collaturis orbaretur: Dio § 22 ~ Dem. XX 7. 17. 22 fin. 50 fin. 155. Deinde apud quos singuli quidam honores labefactarentur, universos deinceps labare atque incertos esse: Dio § 23 ~ Dem. XX 120. 124.

Utrique melius videtur minus severitatis constantiaeque peccatis castigandis adhibere quam nullam praemiorum fidem praestare: Dio § 25 ~ Dem. XX 5 sq. 39; at suam cuique facto debitam mercedem flagitat Demosthenes XX 154. XXIV 215. Dio § 25 εἰ γε τοῦτο μὲν (scil. τὸ τὰς τιμωρίας ἀσθενῶς ἔχειν) ἔστιν ἀνευγεῖν εἰς φιλανθρωπίαν, εἰς ἔλεον, εἰς ἄλλα τοιαῦτα. ἅπερ ἐστὶν οἰκεία τοῖς χρηστοῖς· τὸ δὲ τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν ἐπιλανθάνεσθαι καὶ τὰ τῆς ἀρετῆς ἄθλα ἀποστερεῖν οὐκ ἐνι τυγχάνειν οὐδεμιᾶς εὐπρεποῦς προφάσεως, ἀλλ' ἀχαριστία, φθόνη, μικρολογία, πᾶσι τοῖς αἰσχίστοις ἀνάγκη προσήκειν — Demosth. XX 6 οἱ μὲν ἀνάξιόν τινα τιμήσαντες εὐθειας τινὰ δόξαν ἔχουσαν ἄν. οἱ δὲ τοὺς ἀγαθὸν τι ποιοῦντας ἑαυτοὺς μὴ τοῖς ὁμοίοις ἀμειβόμενοι κακίας et 10 νῦν τοίνυν οὗτος ὁ νόμος ταύτην ἀντὶ καλῆς αἰσχρὰν τῇ πόλει περιάπτει (δόξαν) . . . τρία γὰρ τὰ μέγιστα ὀνειδῆ κατὰται, φθονερούς, ἀπίστους, ἀχαρίστους εἶναι δοκεῖν, cf. 140, 165. Pergit Dio ostendere, si quis concedat beneficia praemiis honoranda, ὑπερβολὴν ἀδικίας esse semel data auferre (§ 27). Sin autem aliquis honore indignum sese praeberit, morem esse ut eo privetur (§ 28). Cum qua Dionem inter et Demosthenem (XX 97. 117) communi sententia quantum discrepet sophistica ethice Favorinus Corinth. [XXXVII] 31 testatur. Originem Demosthenicam (XX 9) in hac Dionis antithesi invenimus § 37 ἀλλὰ τοὺς μὲν καπηλούς τοὺς ἐν τοῖς μέτροις κακουργοῦντας, οἷς ὁ βίος ἐστὶν αὐτόθεν ἀπὸ αἰσχροκερδίας, μισεῖτε καὶ κολάζετε, τὴν δὲ πόλιν, εἰ δόξει περὶ τοὺς ἐπαινοὺς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν πανουργεῖν καὶ τὰς δωρεάς καπηλεύειν, οὐκ αἰσχύνεσθε, παλίμβολα καὶ παλίμπρατα ποιοῦσαν τὰ σεμνά; Propter malos cives bonis iniuriam imponi; neque enim temere maiores insignia laudis tribuere solitos esse: Dio § 41 ~ Dem. XX 39. 47. Quid vetare, si in rebus ad vivendum urbi necessariis impensae tantum ratio haberetur, agros aedificia pecunias possessoribus adimi? Sane neque id se Rhodiis suaderi voluisse Dio (§ 46) affirmat neque umquam populo sui iuris talia fieri placuisse. Quod ita se habere oratori vel inde colligi posse videtur, quod illud κατ' ἀνδρα ἔκαστον ἀπὸ τῶν ἰδίων εἰσενεγεῖν deprecabantur. Exempli causa ad Dem. XX 25 et II 24 provocare satis est. Apud Athenienses quoque antiquis temporibus nisi in summo discrimine εἰσφοράς non solitas fuisse, ita tamen ut tum quidem animi alacritate studioque a nullo superarentur, idem Demo-

sthenes (XX 10. XXII 76. XVIII 66) testis est. Unicuique rei publicae maiorem fidem haberi necesse esse quam privato homini quantumvis probo: Dio § 50 ~ Dem. XX 15. 36 fin. Et tamen quae ne privatim quidem fieri soleant, ea publice fieri licere? Dio § 52 (coll. or. XXXVIII 29) ~ Dem. XX 136. Sententiam qua quemadmodum deis dona sic egregiis hominibus honores deberi Dio § 57 dicit hinc Favorinus or. Corinth. [XXXVII] 28 sublegisse videtur. Quicumque pretium solverit, eum in rei emptae possessione manere omnes bonos pati. Nunc vero de patria optime meritorum virorum pretia in *στρατηγίας, πρεσβείαις, τροπαιοίς, χορήμασι* esse posita: Dio § 59 sqq. cum ex aliis tum e Dem. XVIII 311 vel XIX 282 explicari potest; de Leptinea ad *στρατηγίας* § 67 sqq. 75 sqq. 82, ad *πρεσβείας* § 73 sq., ad *τρόπαια* § 78. 80. 82, ad *χορήματα* § 12 pertinent. Inter exempla, quae quanta sint auctoritate in orationum deliberatarum genere satis notum est, quae de aere alieno Rhodiis post bella civilia fortasse ab ipso Augusto remisso, sed ab iis solis de cunctis provincialibus soluto Dio § 66 sqq. narrat, mirum quantum Demosthenicorum (XX 12) similia sunt. Qua ex narratione conclusione facta uterque orator indignatus est quod qui hostibus debita ultro reddere voluissent, iidem semel data praemia hominibus bene meritis eripere non sunt veriti: Dio § 68 ~ Dem. XX 12. Cum Dio sic eloquitur § 75 *καὶ πρότερον μὲν οὐδὲ τοῖς ἀποθνήσκουσι πᾶσιν ὑπὲρ τῆς πόλεως ἦν ἐστάναι χαλκοῖς, ἀλλ' εἰ μὴ τις ὑπερφυῖα καὶ θανμαστὰ πράξειε*, reminiscimur quam paucae Athenis, quo tempore Demosthenes contra Leptinem dixit, hac ratione decretae statuae fuerint: Solonis, Harmodii et Aristogitonis, Cononis, Iphicratis, Chabriae. A maioribus summis honoribus praeditos cives viros bonos ductos esse; posteri maioribus suis ne diffiderent neve eos iudicarent mendaces, cum praesertim quos illi quidem honorassent ipsi omnino non cognovissent: Dio § 77 ~ Dem. XX 47. 119. Rhodiorum consuetudinem non carere impietate Dio § 80 exponit, non idcirco quod illud Solonis 'de mortuis nil nisi bene', ut § 14 similiter atque Dem. XX 104 declaratum est, semper debeat valere, sed quia antiquissimus quisque vel ob ipsam aetatem in heroum numero habendus est. Non multo post (§ 84 sq.) mentio fit legis Atheniensis, qua civium capitibus condemnatorum nomina, priusquam supplicium fieret, e civium

tabulis obliterari iubebantur. Quibus narratis Dio maxima cum indignatione argumentatur ad eundem modum Rhodios beneficiorum auctoribus velut si proditoris rei essent uti consuesse. E Leptinea non comparia, sed similia (§ 156 fin., 158 sq.) afferri possunt. Quicumque se tanti aestimarent quanti semet ipsi Athenienses olim, nunc Rhodii, iis non aliorum, praesertim deteriorum, mores, sed *τὴν ἐαυτῶν δόξαν καὶ τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα* respicienda esse uterque orator postulat: Dio § 126 ~ Dem. XX 10. 142. 165. XXII 76. XVIII 210¹⁾. Etiam quomodo optimo cuique civi cum aliis quibusdam se contendere liceret exemplo ab athletic petito § 127 sicuti Dem. XVIII 319 (Aesch. III 189) expositum est. Dio § 143 sq. ita ratiocinatus pravum morem, si diu viguisset, ob eam causam non necessario semper vigere, cui similis exstat ratiocinatio or. XXXIII 30, Demostheni XXII 6 comparari potest. Inde a § 146 enumerantur ea quibus Rhodii elati sunt atque gloriantur, *νόμοι πολιτεία, ἱερὰ θέατρα, νεώρια τείχη λιμένες*, quae fundamenta sunt civitatis opum, magnanimitatis, pietatis. Hic quoque locus est eloquentiae Atticae: Dem. XXIV 210. Lyc. c. Leocr. 75; Dem. XXII 76. Lys. XII 99. Lyc. c. Leocr. 17. 150. Din. III 13. Rhodios, spem reliquam Graecorum, tamquam extremam quandam nobilissimae gentis stirpem omnium bonorum oculos in se convertere; quapropter nefas esse ignominiam ei genti iniungere aut eius gloriam obscurare (§ 158 sq.). Quoniam igitur soli Graeco nomine digni essent, operae pretium se ducere illis suadere vel verbis eos castigare, si statuas infirmiores redderent debilioresque quam imagines cereas (§ 152). Quod paradoxon Favorinus or. Corinth. [XXXVII] 30 imitatus esse videtur. Aliam sententiam Dioneam or. [LXIV] 17 idem sophista, si modo hanc de Fortuna declamationem composuit, ex Rhodiaca exeunte haud scio an deprompserit, cum principatum alios nisi principes de eo inter se certantes sibi parere negavit. Sic enim Dio § 159 iudicat illud *πρωτεύειν* locum non iam habere ideo quod competitores deperissent. Cf. or. XXXIV 51. XXXVIII 28 sq. 40. Rhodios solos non modo in re publica administranda et deorum cultu, verum etiam incessu capillorum habitu vestitu pristinos Grae-

¹⁾ De quo loco communi universis oratoribus frequentato conf. Frohberger ad Lys. XIX 61.

corum mores conservasse¹⁾ ideoque laude dignos esse (§ 162 sq.): τῶν λιμένων, τῶν τευχῶν, τῶν νεωρίων μᾶλλον ὑμᾶς κοσμεῖ τὸ ἐν τοῖς ἔθουσιν ἀρχαῖον καὶ Ἑλληνικόν.

Iam volumus κολοφῶνα ἐπιτιθέναι huic disputationi. Ipse Dio quo clariore in luce Rhodiorum pravam consuetudinem poneret, cum Leptinis de immunitatibus lege a § 128 usque ad § 138 accuratissime eam comparavit. Nonne inde certo certius fit a nullo alio scriptore quam a Demosthene istius rogationis notitiam huic oratori affluxisse? Qui quae ita scribit § 128 παρὰ τοίνυν τοῖς Ἀθηναίοις . . . Λεπτίνης τις εἰσήνεγκε νόμον ὡς χρῆν τὰς ἀτελείας ἀφελεῖσθαι τοὺς ἔχοντας παρὰ τοῦ δήμου, δίχα τῶν ἀπ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, καὶ μηκέτι τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι διδόναι μηδενὶ τὴν δωρεὰν ταύτην. τί οὖν; ἐσθ' ὅπως παρεδέξαντο τὸν νόμον; οὐ μενοῦν, ἀλλ' ἑάλω γραφῆς (F. A. Wolfius et Cobetus γραφεῖς), ipsius legis verba e Demosthenis Leptinea 127 sq. 160 comperta habebat. Sed quod Leptinem causa cecidisse tradit, nunc quidem historici non possunt se non magnopere vexare. Nam etsi nihil erat cur Geelius (p. 282) F. A. Wolfium Dioni fidem non derogantem imprudentiae argueret, tamen ille criticus titulo quodam a Wordsworthio e terra Attica effosso, secundum quem Chabriae filius choragus fuit, meo quidem sensu haud iniuria a contrariis partibus stare maluit. Accedit quod non solum Aristoteli in commentario de republica Atheniensium immunitatis genera plane ignota sunt, sed ne in inscriptionibus quidem posteriore aetate incisis, velut in honorem Demosthenis aut Lycurgi, immunitatis ulla mentio occurrit²⁾. Faciuntne in hanc sententiam etiam res Leuconis, regni Bosporani principis, eiusque filiorum? Columna quaedam in Piraeo inventa de Spartoco et Paerisade, qui Leucone mortuo imperium obtinuerunt, haec ab Atheniensibus intra annos 347 et 342 a. Chr. n. in honorem eorum sic decreta verba exhibuit: Dittenberger Syll. inscr. Gr.² n. 129₂₁ [ἐπ]ε[ι](δ)ῆ δὲ [τὰ]ς δω[ρεα]ς διδ[ό]σαι·ν Ἀθηναί[ο]ις, ἅσ]περ Σ[άτ]υ[ρ]ος καὶ Λεύκων ἐδο[σαν], εἶναι [Σπαρτ]ό[χ]ωι [χ](α)ὶ Παιρισάδ[ει] τὰς δω[ρεα]ς, ἃς [ὁ δῆ]μος ἔδωκε Σατύρ[ω]ι καὶ Λεύκ[ω]νι. Accuratiora de eis privilegiis habere Demosthenem XX 30 sqq. iam Dittenbergerus adno-

¹⁾ Cf. Frohberger ad Lys. XVI 19.

²⁾ F. Blass, Die att. Beredsamk. II², Leipz. 1893, p. 275 sq.

tavit, qui vir doctus l. c. I p. 204 adn. 7 his verbis interpretari pergit: 'Leuconi civitas et immunitas decreta erat, unaque cum eo filiis quoque (Dem. XX 29 sq.), quibus nunc ea privilegia confirmantur'. Num quid immunitatis tum in eo numero erat? Quo modo confirmabatur, si Leptinis lex est repudiata? Sin autem eam acceperunt, cum etiam post annum 342 a. Chr. Paerisades solus rerum potitus eodem Demosthene XXXIV 36 teste immunitatem a Leucone concessam Atheniensibus servasset, num fieri potuit, ut rursus eo honore illum afficerent? Sed quaestio est admodum incerta, ut in medio eam relinquere praestet. Id certe vix quisquam credet praeter Demosthenis Leptineam¹⁾ Dioni alium etiam fontem praesto fuisse vel eum istius legis sortem amplius indagasse Immo rhetor noster Leptinem causam perdidisse eo minus est veritus statuere, quod nihil antiquius habebat quam ut Atheniensium rogatione minus vituperabili, sed tamen antiquata omnium turpissimae Rhodiorum consuetudini opposita iis persuaderet ne diutius tam prave facerent. Quod Dio re vera, id quod iam a Geelio perspectum est, legem Leptineam Rhodiorum consuetudine minus iniustam iudicavit, ei rei nequaquam impedimento est Dionis coram Rhodiis contionati cum Atheniensibus simultas, cuius Arnimius (Dio p. 220sq.) plura indicia protulit, quibus hoc unum vix obstat. Quamquam enim cum aliorum tum Atheniensium res publica oratori multis et gravibus vitiis laborare videtur, tamen § 123 illum morem *εικότων μετεπιγεγραμμένων* iis prorsus esse insolitum affirmat. Atqui ne hodie quidem desunt testimonia quae contra afferantur: Cic. ep. ad Att. VI 1,26 cum nota Bootiana, Ps. Plut. vit. x orat. 839 d²⁾. Videmus igitur Dionem hac peccatorum comparatione instituta rhetorum praecepta secutum esse³⁾.

Orator posteaquam de lege Leptinea eiusque sorte strictim verba fecit, Rhodios ut eam cum more suo contendant admonet iisque, utrumcumque videbitur praestare, opti-

¹⁾ Ex qua eadem oratione in longiorem bonorum regum seriem or. II 77 Leuconis memoriam esse translata opinor.

²⁾ Cf. O. Kern Inschr. v. Magnesia a. Maecander (Berl. 1900) n. 132.

³⁾ Cf. rhet. ad Herenn. II 30,49. R. Volkmann Rhet.² p. 267.

onem dat eine indulgere pergere an ab eo velint desistere. Hic quoque ab usu oratorio pendet (Dem. XXIII 196). Neque enim verae optionis locus relinquitur. Suam sententiam his effert verbis § 129 *ἐὰν δὲ πανταχῇ σκοπούμενοι χεῖρον εὐρίσκητε, μιμήσασθε τοὺς κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον Ἀθηναίους καὶ τὸ μᾶλλον ἄτοπον τοῦ τότε λυθέντος ὑπ' ἐκείνων καὶ ὑμεῖς νῦν λύσατε*. Inde a § 130 ipsa σύγκρισις sequitur. Ac primum quidem inter consuetudinem Rhodiorum et Leptinis legem perfidia atque iniustitia communes sunt: Dio § 130 ~ Dem. Lept. 6. Sed cum qui statuis suis privati sunt iam nihil habeant, civibus immunibus quamvis immunitate sublata etiamtum lucra vel compendia priorum temporum reservantur. Deinde quia nonnulli indigni erant et mali, Leptines universis civibus immunitatem adimebat: Dio § 131 ~ Dem. Lept. 1 sq. 38. 117. 138. Statuis quos privare solent Rhodii, eos ne noverunt quidem. Tum Harmodii et Aristogitonis progenies a Leptine exemptae sunt: Dio § 132 ~ Dem. Lept. 18. 29. 127 sqq. 160. Apud Rhodios nulla fit exceptio. Sane illa rogata lex *δεινὸν* facere videbatur, attamen magis conducit populum omnino prohibere ne cui praemia tribuat quam potestatem ea auferendi ad unum hominem deferre. Nam etsi turpe est semel data adimere, Athenis, ubi ex lege semel factum est, praestabat quam Rhodi, quia ibi ex more semper fieri solet. In iis quae sic Dio § 133 ratiocinatus est, Arnimius extremis verbis sententiarum conexum perturbare animadvertit. Atque causa quam exhibent non ad ea quae de summi magistratus Rhodiorum potestate dixit, sed ad sententiam in verbis quae sunt *καταλιπόντα τὸ χαρίζεσθαι* latentem pertinere videtur. Statim insequentia verba § 134 *καὶ μὴν εἰ δοκεῖ δυσχερὲς κτλ.* ad ea quae § 133 *καὶ μὴν ὃ γε νόμος δεινὸν ἐδόκει ποιεῖν κτλ.* praegressa sunt, redeunt eaque pluribus explicant: Si molestum est semel data auferre, quia qui donavit non iam rei dono datae dominus est, lege melius id fit quam more. Athenienses sua sponte et ultro lege sibi imposita praemia remittebant; Rhodii consuetudine coacti ipsi neque iudicii neque deliberationis auctores esse possunt. Iam Atheniensibus aliquid solatii in eo positum erat, quod omnes pariter immunitatis iacturam faciebant; Rhodi in casum ancipitis eventus committitur quis statua sua privetur. Athenis nemini quidquam demptum est ut alter

acciperet, id quod ipsum apud Rhodios fieri consuevit. Hoc enuntiato explicata res cum in insequentibus tamquam novum argumentum Arnimio inferri videatur atque cum antecedentibus pugnare, ille totam paragraphum 136 secludendam censet. Repugnantiam quidem sententiarum nullam video, sed in dicendi ubertate forsitan aliquis offenderit, quoniam his verbis eadem fere quae praecesserant exposita sunt. Sed si quis similes sententias attenderit etiam alibi, ut 143. 144 aut 130. 70. 79, adeo cumulas, ut Hesiodeum illud *καὶ γὰρ πλέον ἡμῶν πάντος* in talia optime quadrare facile fateare, fortasse etiam haec uberiora veram Dionis manum praebere videbuntur, dummodo pro verbo *ἀποδοῦναι* Wilamowitzii correctionem *ἀπολλύναι* comprobaveris. Certe cum duplicis recensiois vestigia neque e repetita dictione, quemadmodum in Troiana, intelligi possint neque cum ultima editae orationis lima consentiant, equidem Emperio adstipulatus et hic Dionem eloquentiae suae frenos adhibuisse desidero. Iam orator ut undique causam illustraret duas Atheniensium classes § 137 sq. posuit, quarum altera immunitatem una cum statua, veluti Conon, Chabrias, Iphicrates (Dem. XX 70. 133. XXXIII 130. 136), altera solummodo immunitatem accepit. Quorum illi Leptinis lege immunitatem quasi appendicem quandam summi honoris amiserunt; hi immunitate privati comparabiles quidem sunt Rhodiis, sed multo melius quam hi ipsi Rhodii habuerunt. Nam quanto pluris immunitate aestimanda est statua, tanto praestantiores sunt in re publica cives statua honorati; itaque eo peior ignominia. Praeterea immunitatem, quippe quae locupletiores reddat possessores, pecuniae causa consequuntur; statua propter solam gloriam appetitur. Quo autem meliores sunt viri qui gratis et gloriae studio commoti de patria bene mereri malint quam qui pecuniae ratione habita eo se adduci patiantur, eo meliores homines Rhodiorum consuetudine incommodo afficiuntur eoque melioribus beneficiorum auctoribus ipsi se Rhodii more privant quam lege Athenienses.

Nec vero de argumento solum, sed etiam de usu vocabulorum oratio Rhodiaca haud pauca praebet quae et cum aliis Demosthenis orationibus et cum Leptinea componi possint. Quod ad hunc verborum delectum attinet, Dionis Atticismus sane aliquantum distat ab Aristidis severitate, neque enim poetica modo vocabula vel in posteriores suas orationes ad-

misit, verum ne a vulgari quidem sermone prorsus abstinuit, cui etiam Ionismorum qui vulgo habentur satis magnam partem hunc quoque scriptorem acceptam tulisse cum aliorum tum Thumbii quaestionibus lexicographicis edoctus suspicor, attamen principibus Atticistis suo iure Guil. Schmidius eum adnumeravit. Quin etiam multo crebrius multoque artius eum exemplis suis sese applicuisse exploratum habeo quam e libro. Schmidiano tanta accuratione conscripto apparet. Qua de causa non inutile esse videtur quae insigniora Atticis-
mo Dioneo cum oratoribus Atticis, imprimis cum Demosthene communia sunt e copiis meis hoc loco promere.

Ad Isocratis Demosthenisque sermonem iam Hirzelius (Der Dialog II 96,2) vocem *τὰ προσήκοντα*, pro qua stoici *τὰ καθήκοντα* dicere solent, in scriptis Dioneis rettulit. Cum or. XXXI 10 (I 222,1) conf. e. c. Dem. XX 165. 166; cum or. VII 127 (I 213,22) *χρησιμὰ ἐστὶ πρὸς πολιτείαν καὶ τὴν τοῦ προσήκοντος αἵρεσιν* Dem. XVIII 93. Neenon or. XXII 3 (II 272,16) et or. XIII 12 (I 182,11).

Quasi signum quoddam Rhodiace est locutio *χαλκοῦν τινα ἰσάναί*: § 9 (p. 221,27), 20 (p. 224,23), 105 (p. 249,31), 108 (p. 250,19), 112 (p. 251,27), 116 (p. 253,9), quam non dubito quin Dio a Demosthene (e. c. XX 120. XXIII 143. 196. XIX 261. 330) sumpserit. Eodemque modo ut alii sophistae ¹⁾ ita Favorinus or. Corinth [XXXVII] 7 (II 18,19), 25 (p. 23,13), 30 (p. 24,19) locutus est. Ab inscriptionibus honorariis post Alexandri Magni mortem creberrimis phrasis plane abhorret, sed eae plerumque talia exhibent qualia sunt *στῆσαι τοῦ δεινὸς εἰκόνα χαλκῇν ἐν τῇ ἀγορᾷ* ²⁾. Sermonem autem publicum sequitur Dio his verbis § 108 *ψήφισμα ἤρκεσεν ἀπλοῦν, <ὃ> εἰς [τὸ] πρυτανεῖον ἢ εἰς προεδρίαν ἐκλήθη*, cuius apertiora etiam vestigia in oratione in honorem venatoris habita or. VII 60 sq. conspiciuntur. Huc etiam pertinent quae sic scribit § 94 *ἡ δὲ εἰκὼν δι' ἀνδραγαθίαν δίδοται* Atticorum et oratoribus (e. c. Dem. XXII 72) et vetustioribus titulis consentientibus. Nam nisi casui tribuendum est,

¹⁾ W. Schmid Attic. IV 243.

²⁾ e. c. CIA II 311₄₀ = Dittenberger Syll. inscr. Gr.² n. 140₄₀, CIA II 312₅₉ = Dittenberger n. 141₅₉, CIG 3595₅₅ = Dittenberger n. 156₅₅ al. Cf. O. Kern Inschr. v. Magnesia a. Maeander, Ind. p. 254 s. v. *εἰκόν.*

in κοινῆς διαλέκτου inscriptionibus vox καλοκαγαθία fere frequentatur et demum Atticismo exorto antiqua vox ἀνδραγαθία ad novam vitam excitata videtur, velut in inscriptionibus quibusdam Pergamenis. Phrasin ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα ab Isocrate plane evitatum, sed qua Demostheni nihil tritius sit¹⁾, Dio quoque adamat: or. XXXI 47 (I 233,9), 115 (p. 252,28), 152 (p. 263,9), XLV 1 (II 71,2), 5 (p. 72,22), XLVII 22 (II 86,25), 23 (p. 87,5), LXXX 6 (II 224,1); at recte in verbis ita exaratis or. XXXIII 48 ὥστε μετὰ τῶνδε καὶ τῶνδε ὀνομάζεσθαι a Sonnyo (Anal. p. 206) non in Arnimii sententiam itum est potius μετὰ τῶν δεῖνα καὶ τῶν δεῖνα poscentis. Ut or. LXVIII 2 ὅθεν οἱ μὲν ταῦτα, οἱ δὲ ταῦτα ἐπαινοῦσι καὶ ψέγουσι, ita Dem. XXIV 68 καὶ μὴ τῷ μὲν εἶναι ταντί περὶ αὐτοῦ νομίζειν, τῷ δὲ ταντί posita sunt. Praeterea ex Rhodiaca affero 25 (p. 226,4) τὰ τῆς ἀρετῆς ἀθλα, Dem. Lept. 107. Aesch. III 245. Aristot. Pol. II 9, 1270 b 24. Cf. etiam or. III 18 (I 36,28). — 28 (p. 227,2) τοὺς ὁμολογουμένως ἀρίστους, Dem. Lept. 39, saepius Plato. — 33 oppositus inter νόμισμα κίβδηλον et τιμὴν κίβδηλον ex imitatione translationis Demosthenicae (Lept. 167) aliis quoque rhetoribus, in quibus Aristidi or. XXXIV 62 p. 252,15 Keil, acceptae fluxisse videtur. Vox ὑπερβολή cum genetivo iuncta de eo quod nimium est vel modum transit in nulla oratione tam frequenter adhibetur quam in Rhodiaca: 27 (p. 226,24), 64 (p. 238,6), 117 (p. 253,18), 123 (p. 255,15), quo usu maxime cum oratoribus Atticis congruit (e. c. Dem. XX 36. 141. XXI 109. 119). — 66 (p. 238,28) βούλομαι τοίνυν ὑμέτερόν τι ἔργον εἰπεῖν οὐ πάλαι μὲν γεγονός, Dem. Lept. 35. Item verba οὐ πάλαι or. XI 68 (I 133,7), LII 10 (II 107,11), VI 4 (I 84,23) copulantur. Schmidius p. 146 posteaquam hunc loquendi morem ex Aeschinis sermone Dionem hausisse opinatus est, ab E. Rohdio (in additamentis p. XVII) monitus sententiam suam retractavit. Locis ab eo docto Attic. IV 265 e Thucydide et Demosthene notatis addo Dem. III 2. XXIV 138. Aesch. III 163. Plat. Charm. 174 e. Gorg. 489 c. Soph. El. 1477. — Demosthenica (Lept. 62) praecipue est locutio μόνος τῶν ἄλλων 67 (p. 239,9) et or. XXIII 5 (II 274,24). — In verbis quae sic leguntur 70 (p. 240,8) ἡξίωται καὶ ἀρχᾶς καὶ ἐπιτιμίων τῶν

¹⁾ Rehdantz-Blass Ind. Dem. II 56.

δοχάτων, ἐάν τις εἰσάγη χρεῶν ἀποκοπὰς ἢ ὡς τὴν γῆν ἀναδύσασθαι προσήκει nescio an memoria lateat heliastarum iurisiurandi a Demosthene, si modo genuinum est, or. XXIV 149 ad verbum traditi. — 81 (p. 243,14) δεινὸν γε καὶ σκέτλιον, ὦ Ζεῦ, Dem. Lept. 156 al.¹⁾ Eidem oratori Dio etiam alia cognominata verba consociata debet: 39 (p. 230,21) παρακρουόμενος καὶ φενακίζων, ut Dem. XX 88, XXIII 107, XXIV 209 al.²⁾ Moeris p. 211,27 φενακίζειν Ἀττικοί, ἐξαπατᾶν Ἑλληνες. Polluc. II 30. X 170. Sic 13 (p. 222,26) τὸ ποιεῖν ὅτιοῦν μετὰ ἀπάτης καὶ φενακισμοῦ, Dem. XIX 29. 220. XXI 204. — 81 (p. 243,15) ἐὰν μὲν στέφανόν τις ἀφέλῃ τὸν μίαν ἴσως ἢ δευτέραν μενοῦντα ἡμέραν. Similiter or. XXXIII 7 (I 299,19) ἀλλ' ἐν εἴποι τι μόνον ἢ δεύτερον Itaque difficile est diiudicatu ubi libri haec praebent or. XXXII 11 (I 270,1) ἀλλὰ ἐν ἡ δύο ῥήματα εἰπόντες utrum cum Casaubono quem secutus est Arnimius ῥήματα an cum Geelio Sonnyo (Anal. p. 201) probante ἐν ἡ δεύτερον ῥήματα praeferendum sit. Atticistis numeralium genera sic variata valde placuerunt, veluti Aristid. or. L 23 p. 431,22 Keil. Inter exempla fuit Dem. XXIII 18. — 104 (p. 249,16) ἵνα καταστῇ ποτὲ τὰ πράγματα, sicut or. XXXIV 18 (I 321,5) et or. XXXVI 5 (II 2,8). Metaphora est a corpore reconvallescente (Plat. legg. VII 798 a) ad rem publicam e turbis belli civilis in quietem et pristinum statum redeuntem translata. Cf Dem. XX 11. Isocr IV 138. Lys. XIII 25. — Verbum rusticum διαρρήγνυσθαι comicorum et cratorum proprium Dioni quoque familiarissimum: 110 (p. 251,9) ἄλλοι δὲ οὐδὲ ἂν διαρραγῶσι κεκραγότες οὐ δοκοῦσιν ἱκανῶς τιμᾶν, Dem. LIV 41. Nec aliter or. LXVI 3 (II 161,10), XLIII 2 (II 63,13), XL 11 (II 49,13) πρότερόν τινες ἀκούοντες διερρήγνυντο καὶ χαλεπῶς ἔφερον, ut Dem. XVIII 87; denique or. LXXX 4 (II 223,15) νεὼς διερρηγμένης, quae eadem translatio Oxyrhynch. Pap. n. CCXIX 15 ed. Grenfell-Hunt t. II reperitur. — 118 (p. 253,25) ἦν μὲν ἂν δῆπουθεν εὐθήθης, μᾶλλον δὲ ἀναιδής, Dem. XXIII 100. — 122 (p. 255,2) ἀκολούθως βεβιωκέναι τοῖς λόγοις, cuius moris loquendi nisi e Demosthenis et Dinarchi (III 14) orationibus exempla afferi nequeunt (Schmid Attic. II 182). Quod adver-

¹⁾ Cf. Rehdantz-Blass Ind. Dem. I 16.

²⁾ Rehdantz-Blass Ind. II p. 144 v. φενακίζειν.

bium quantopere frequentatum sit in sermone publico nemo nescit: in priore tomo papyrorum musei Berolinensis novies, in posteriore octies occurrit. Cf. W. Dittenberger Syll. ind. III 246. O. Kern Inschr. v. Magnesia a. M. p. 242. — 131 (p. 257,18) ὥστε τοῦτ' εἶναι τὸ δεινὸν ὅτι κτλ., Dem. XX 47. XXIII 211. XIX 149. Etiam alibi Dio cum nomine praedicati articulum coniunxit, veluti or. IX 18. XXXII 90. VII 10. LXXVIII 17.

* * *

His modo allatis vocabula locutionesque alias inter Dionis orationes et oratores Atticos, imprimis Demosthenem communes adnectere liceat:

ἀθλητής: or. II 18 (I 20,7) αὐτὸν δὲ καὶ τοὺς ἄνδρας ἐκείνους ἀθλητὰς τε καὶ ἀγωνιστὰς τῶν καλῶν ἔργων ἡγεῖτο. Vocis ἀθλητής usum metaphoricum cum aliis eius generis ex palaestra desumpsit Gorgias (E. Scheel, De Gorgianae disciplinae vestigiis, diss. Rostoch. 1890 p. 13) ab eoque et Isocrates et Plato acceperunt. Dionem hic a [Dem.] XXV 97 pendere iam Reiskius breviter uti solet indicavit. Vocis ἀγωνιστής cum genetivo iunctae antiquissimum mihi occurrit exemplum apud Aeschinem III 180, ut ne hoc quidem nomine Aristides (W. Schmid Attic. II 214) antiqua auctoritate careat. Non dissimilia sunt verba in Melancomae encomio or. XXIX 21 (II 291,26) ἄνδρας . . . τῆς ἀρετῆς ὄντας ἀσκητὰς. Cf. Wendland Philos. Schr. über die Vorseh. p. 105 Cum a sermone Polybiano hae metaphorae non abhorreant, eas in locutionum proverbialium numero habuit C. Wunderer (Polybios-Forsch. I, Leipz. 1898, p. 72).

ἀνατίμπλημι: or. XXXIII 55 (I 313,4) πόλιν δὲ οὐκ ἂν ἐν τι τοιοῦτον διαβάλω καὶ δόξης ἀναπλήσειε πονηρᾶς, ibid. 10 (p. 300,8), Dem. XX 28. 50. XXIV 205 al

ἀνατείνομαι: or. IX 7 (I 104,13) ἀνατειναμένον δὲ καὶ σπουδάσαντος οὐχ ὑπέμενον τὴν παρησίαν. Schmidius p. 144 ἀνατείνεσθαι verbum hic eodem sensu quo scripsit Demosthenes XIX 153 ἐκεῖνος μὲν οὐδὲν ἂν ὑμῖν εἶχεν ἀνατείνεσθαι φαβερόν adhibitum esse adnotat. Translationem de intentis armis bene explicuit H. Weilius. Ceteroquin in Demosthenicis varia lectio ἐπανατείνεσθαι digna est quae verbo commemoretur propterea quod Dio ipse or. IV 136 (I 78,23) τὰ

τε ὀνειδῆ καὶ τὰς λοιδορίας ἐπανατεινόμενος scripsit. Verum tamen ἐπανατείνεσθαι verbi metaphora nisi apud inferioris aetatis scriptores, uti Polybium, non usitata fuisse videtur. Demosthenes eodem significato XVIII 222 ἐπαίρεσθαι verbo utitur, cui Harpocration interpretamenti loco ἐπανατείνεσθαι addidit.

ἀνόνητος: or. XXIX 21 (II 291,21) ἀνόνητος ἐσόμενος τῶν ἀγαθῶν τινος, Dem. XIX 315. XVIII 141.

ἀντιπαρεξάγω: or. VII 98 (I 207,22) λέγομεν δὲ ταῦτα μεμνημένοι τῶν ποιητῶν οὐκ ἄλλως ἀντιπαρεξάγοντες ἐκείνοις. Proprio sensu est terminus militaris in epistula quae fertur Philippi apud Dem. XVIII 39 positus, ubi Reiskius (Ind. Graec. I 77 Mitchell) sic interpretatur: 'hostilem exercitum si tuis copiis e regione oppositis quoquo eat comiteris et insequaris et e conspectu non dimittas'. Quae epistula quamquam non tam firmis argumentis addubitata est quam cetera illi orationi inserta litis instrumenta, tamen a plerisque doctis suspecta habetur, ita ut apud nostrum scriptorem vix quisquam de imitatione Demosthenica cogitare possit (Schmid Attic. III 174), cum praesertim hic nihil aliud quam comparisonis significatio in hoc verbo inesse videatur, ut e. c. Plut. de tranq. an. c. 10 p. 470 b.

ἀπαλείφω: or. LXXVI 3 (II 205,17) et or. XXXI 150 (I 262,16); cuius verbi auctorem solum Demosthenem citavit Schmidius p. 145. Interim alia nonnulla testimonia aperta sunt: Aristot. πολ. Ἀθην. 48,1 et 47,5 ci. Kenyon. Cf. etiam Oxyrhynch. Pap. n. XXXIV 1,14 (t. I p. 71) a. 127 p. Chr. Alias Dio constanter ἐξαλείφω verbum praetulit.

ἀπογινώσκω: Cum Xenophonte et Demosthene praecipue hoc verbo congruit Dio, qui cum infinitivo or. XXXII 8 (I 269,9) et or. XV 16 (II 237,1), cum genetivo or. XXXII 97 (I 295,30), cum accusativo or. XLV 11 (II 74,26) id struxit.

ἀποκναίω: or. XXVII 3 (II 284,11) ἔτεροι δὲ ἀδστηγοὶ καὶ σώφρονες εἶναι λέγοντες ἀποκναίουσιν ἀηδία. Moeris p. 191,18 ἀποκναίεις Ἀττικοί, ἀναιρεῖς Ἕλληνες. Frequentem imprimis dicit et legitimum esse loquendi modum ἀηδία ἀποκναίειν 'alicui taedium et molestias creare' Ruhnkenius ad Tim. lex. Plat. p. 42sq., sed sophistarum quos laudat omnium communem fontem in Dem. XXI 153 situm invenimus.

ἀρρώστημα: or. XIII 32 (I 188,9) stoicorum more a corpore ad animam traducitur. Idem tropus de malo statu rei publicae or. XXXVI 31 (II 9,19), et or. XXXII 7 (I 268,29) cum veri similitudine Schmidio p. 145 ad Dem. II 26 redire videtur.

αὐτοσχεδιάζω: or. XXII 4 (II 273,1) *τρόπον τινὰ ἐξαίφνης ληφθέντας ταραττέσθαι καὶ αὐτοσχεδιάζειν περὶ ὧν οὐκ ἴσασιν* et or. XXXIV 42 (I 328,7) *τὸ μὲν ὄν αὐτοσχεδιάζειν τὰ μέγιστα καὶ προστάναι πόλεως ἡγεῖσθαι παντὸς εἶναι τοῦ ἐλπίσαντος οἱ πολὺ τῶν τοιούτων ἀφέστηκεν*. Aesch. III 158. [Dem.] LXI 43.

ἀφίσταμαι: Dictio Demosthenica (XX 139) or. XXXIX 7 (II 45,25) *οὐκ ἂν ἀπέστην τοῦ λόγου* agnoscitur. Posterioris aetatis est hoc verbum cum infinitivo structum or. XXXVIII 8 (II 31,30) *οὐκ ἀποστήσομαι δὲ εἰπεῖν*. Cf. Geel l. l. p. 325. *βασκαίνω*: c. dat. or. LXXVIII 15 (II 211,23) et or. XLIII 2 (II 63,12) ex imitatione Demosthenis (XX 24); cf. Schmid Attic. IV 262. Absolute or. XL 18 (II 51,7). Sine veteribus exemplis or. LXXVIII 25 (II 214,17) et ibid. 37 (p. 217,28).

γλίσχως: Verba synonyma *γλίσχως καὶ μόλις* or. LIX 11 (II 134,2) et or. XXXV 18 (I 336,22) e Plat. rep. VIII 553 c *γλίσχως καὶ κατὰ σμικρόν* originem traxisse Schmidius p. 141 putat. Sed eadem phrasis *γλίσχως καὶ μόλις* iam Dem. XXXVII 38 legitur; frequenter ea usus est Plutarchus (Wytttenbach Ind. Plut. p. 355).

δεκάζω: Bekk. Anecd. 234,33. 236,3. Harpocr. p. 53,4. Polluc. VIII 42. Timaei lex. Plat. p. 75 perversa manu, ut iam Ruhnkenius animadvertit, intrusam glossam exhibet: *δεκάξει ὁ κρίσιν ὠνούμενος παρὰ δικαστοῦ*. Dio or. XLIII 12 (II 66,24) et or. III 24 (I 37,27) hoc verbum ex usu oratorio sumpsit.

διαπολιτεύομαι: or. XXXVIII 34 (II 39,5) *ἐπειδὴν δύο ἐπιφανεῖς ὁμοίως ἄνδρες διαπολιτεύονται πρὸς ἀλλήλους*, 'diversas in re publica gerenda partes sequi', iam a Schmidio p. 146 ad Aeschin. III 194 relata sunt.

διαπτίω: or. XXXVIII 29 (II 37,25) *καὶ μάλιστα τοιῶν καταγελῶμεν καὶ διαπτύομεν* et ibid. 38 (p. 39,33) *τὰ γὰρ τοιαῦτα . . . παρὰ πᾶσι μὲν τοῖς ὀρθῶς ἐννοουμένοις διαπτύεται*. Hoc verbum apud antiquos est *ἅπαξ εἰρημένον*: Dem.

XVIII 258, ubi Blassius verba *διαγελᾶν*, *διαπαίζειν*, *διασύρειν* comparat. Verbum *διασύρω* cum comicis tum Demostheni perfamiliare in Dionis scriptis or. XXXI 116 (I 253,10), 157 (p. 264,13), XXI 10 (II 269,1), XLV 6 (II 73,3) obviam fit.

διατείνομαι: Platoni et Xenophonti de omni contentione, Demostheni maxime de voce contenta frequentatur, quam unam omnibus Dionis locis intelligimus significationem: or. XXXI 29 (I 227,13), XXXII 75 (I 289,9), XII 41 (I 166,14), XIII 14 (I 182,25). Verbo dicendi omisso or. XV 4 (II 233,17) et XVII 1 (II 244,15) nescio an a Demosthenis (XVIII 142) auctoritate pendeat. Iulius Pollux V 152 *διαβεβαιούμαι*, *δι-ισχυρίζομαι*, *διορίζομαι*, *διατείνομαι* ut synonyma componit.

εἰσποιέω: or. L 7 (II 100,1) *καὶ μηδεὶς με νομίση λέγειν ἔμαντὸν εἰσποιοῦντα τῷ προτίσταςθαι τῆς βουλῆς*. Dinarch. I 32. Cf. Schmid Attic. I 311.

ἐξαίρετος: or. LXXV 3 (II 202,28) *οὐδὲν ἴδιον οὐδὲ ἐξαίρετόν ἐστιν αὐτῷ*, ut Dem. XVIII 281.

ἐρανος: or. XLIV 5 (II 68,9) *ἔλεγον δ' ἂν ἐπὶ πλεόν καὶ ἑκάστον, εἰ μὴ σχεδὸν ἅπαντας συγγενεῖς ὄντας ὥκνουσιν ἐπαινεῖν, καὶ ὥσπερ ἐρανὸν τινα ἀποδιδούς τῶν εἰς ἔμαντὸν ἐνεκα τιμῶν*, or. VII 89 (I 206,10). Quam comparationem nemo Demosthene (e. c. XXI 101 = 184, [XXV] 22) plus affectavit.

εὐγνωμοσύνη: or. XL 35 (II 55,25), VII 141 (I 216,23). In Aristidis copia verborum Schmidius Att. II 184 Aeschinem (III 170) auctorem indicavit.

ἥλιος: Phrasi HomERICA, quam ubi haec extulit or. XI 84 (I 136,19) *Δία ἄντικρυς πεποίηκε λέγοντα πασῶν τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον πόλεων τὸ Ἴλιον μάλιστα ἀγαπῆσαι* ex II. A 44 addidit, sicuti or. XXXIII 21 (I 303,13), Demosthene (XVIII 270) aut Aeschine (II 41) auctore non solum or. III 30 (I 38,23), sed etiam in contione XXXII 35 (I 277,6) usus est.

κάθαρμα: Athenienses *κάθαρματα* appellabant hostias piaculares cum aliis sacrificiis tum Thargeliis populi expiandi causa sacrificatas, quem ad morem illustrandum quae Dio Diogenem Cynicum facit dicentem or. VIII 14 (I 98,10) *ἢ σὺ οἶσι τοιούτων τι ὄφελος εἶναι τῶν τὰς μεγάλας κοιλίας ἐχόντων, οὓς ἐχρῆν περιαγαγόντας καὶ περικαθάραντας ἐκβαλεῖν, μᾶλλον δὲ καταθύσαντας καὶ κατατεμόντας εὐωχεῖσθαι* P. Wendlandus (Berl. phil. Wschr. 1900, 578) primus protulit. Ab hac igitur origine necesse est ducamus translationem illam

et comicis Atticis et oratoribus, imprimis Demostheni, Aeschini, Dinarcho familiarem, qua homo piacularis vel impurus consceleratusque significatur. Apud Dionem bis eam reperies: or. VII 30 (I 195,16) et or. XXXII 50 (I 281,19). Item κοινῆς διαλέκτου scriptores, velut Paulus I ep. ad Corinth. 4,13 aut Epictetus diss. III 22,78, hominem abiectum περικάθαρμα dicunt. Cf. Usener Sitz. Ber. d. Wiener Akad. vol. CXXXVII (1898) p. 62¹. Aliud convicium est θηρίον 'belua': or. VII 29 (I 195,7) οὐκ ἂν φθάνοιμεν ἅπαντες τὰ κοινὰ διαρπάσαντες, οἱ μὲν τὰ χρήματα τῆς πόλεως . . ., οἱ δὲ τὴν χώραν κατανειμάμενοι μὴ πείσαντες ὑμᾶς. ἐὰν ἐπιτρέψῃτε τοῖς θηρίοις τούτοις προῖκα ἔχειν πλέον ἢ χίλια πλέθρα γῆς τῆς ἀρίστης, quibus quae ita scripsit Demosthenes XXIV 143 οὐκ ἂν φθάνοι τὸ πλῆθος τούτοις τοῖς θηρίοις δουλεύον non uno nomine comparabilia sunt. Plura id genus habent Aristophanes (e. c. Nub. 184. Eq. 273. Plut. 439), Aeschines, Dinarchus. Ab ipsis N.T. scriptoribus vox hoc sensu aliena. Nam quo loco occurrit, Paulus ep. ad Tit. 1,12 celeberrimum ἔπος πτερόεν citat.

καθυφίεμαι: or. L 9 (II 100,24) καὶ πρότερόν ποτε, ἀκούσας ὅτι καθυφίεμαι τὸ ὑμέτερον, διὰ τοῦτο ἀπελογησάμην. Nihil dubii videtur esse, quin Dio hoc vere Demosthenicum verbum talium memor, qualia exstant III 8. XIX 6. XVIII 107, posuerit. Cf. Schmid Attic. II 120.

κῆδομαι: Dio de cura tam aliis in rebus quam in muneribus publicis posita dixit, ut or. LI 4 (II 102,24) ἔστι δὲ τῷ παντὶ μείζον τοῦ δαπανᾶν τὸ κῆδεσθαι τινα τῆς πόλεως καὶ φανερόν εἶναι εὐνοοῦντα ὑμῖν vel or. XXXIV 35 (I 325,25), veterum oratorum vestigia premens (e. c. Isocr. III 49. IV 76. VIII 39. 51. Dem. VIII 27. IX 73. Hyperid. I 22, 14 Blass. Din. I 92. 100). Iisdem etiam nomen κηδεμών debere videtur, quamvis id plus poetarum consuetudini conveniens esse non nos negaverimus (G. Sauppe lexilog. Xenoph. p. 75, W. Schmid Attic. III 205). Ad hunc modum effert Dio or. XXXII 26 (I 274,13) κηδεμόνες ὄντως καὶ προστάται χρηστοὶ καὶ δίκαιοι et or. XXXIV 30 (I 324,16) γενναῖον δὲ καὶ φρόνιμον ἄνδρα καὶ κηδεμόνα ὄντως τῆς ἐαυτοῦ πατρίδος. Aeschin. II 8. Din. I 31. Plat. rep. III 412 c. Conf. etiam Oxyrhynch. Pap. n. XLI 12 (tom. I p. 85) τὸν ἄρχοντα τῇ

πόλι, τὸν κηδεμόνα τῇ πόλι, similiter ibid. v. 26 (tom. I p. 86); n. LXXI 1,3 (tom. I p. 132) a. 303 p. Chr. n.

μεγαλοψυχία: A dialogis Platoniciis prorsus aliena in Xenophontisque libris semel (Hell. VI 1,9) obvia vox Dioni or. LI 9 (II 104,4) et or. XXXII 95 (I 295,12) ad liberalitatem significandam maxime cum Demosthene (e. c. XVIII 68. XX 142, F. Blass ad or. de cor. 269) communis est. Opponitur *μικροψυχία* or. LI 1 (II 101,18), quomodo Dem. XVIII 279. Eodem fere sensu ἡ *μικρολογία* or. XXXI 13 (I 222,27), 25 (p. 226,6), or. XXXVIII 45 (II 41,26) de illiberalitate vel sordibus adhibetur. Adi. *μικρολόγος* iuxta *φιλοχρήματος* collocatum or. IV 134 (I 78,11). Pollucis est hoc interpretamentum II 123 *μικρολόγον δὲ Ὑπερείδης μὲν* (frgm. 44.255 Blass) *τὸν εἰς ἀργύριον ἀνελεύθερον, Ἰσοκράτης δὲ τὸν μεμψίμοιρον* (XII 8). Sic Dio or. LXV 7 (II 157,25) homines Fortunam eo offendere dicit quod ob parvas res rixosi sunt et queruli.

μερίς: or. XXXII 29 (I 275,1) *τὸν οὖν τῶν Ἀλεξανδρῶν δῆμον τὸν ἄπειρον, ὥς φασι, τῆς ποίας μερίδος θῶμεν*; secundum Demosthenis (XVIII 64) exemplum conformata.

μέσος: Dio codicibus fide non denegata cum or. XVIII 8 (II 253,5) *Ὅμηρος δὲ καὶ μέσος καὶ ὕστατος καὶ πρῶτος παντὶ παιδί καὶ ἀνδρὶ καὶ γέροντι* reliquit, proverbialis locutionis vel de collocatione verborum cum [Dem.] XXV 8 plane gemellum exemplum praebeuit

μικροπολίτης: Cum or. XXXIV 46 (I 329,14) *νομίζειν ἐβριζεσθαι μικροπολιτῶν μᾶλλον ἀνθρώπων ἐστίν* conferantur haec Aesch. II 120 *φοβεῖ τοὺς μικροπολίτας τὰ τῶν μειζόνων ἀπόρρητα*. Xen. Hell. II 2,10.

νοσηλεύω τινά: Haec structura or. LII 8 (II 106,21) Schmidio p. 146 ad Isocratis (XIX 25) auctoritatem redire videtur; eandem fert etiam or. X 12 (I 110,15). Quod verbum fortasse Ionicum quamquam perraro apparet (Anaxil. frg. 19 K.) tamen vetustioris Atthidos fuisse vel inde colligitur, quod nominis substantivi *νοσηλεία* usus latius patet (Soph. Phil. 39).

ξεναγός: Dionem hanc vocem eodem quo Thucydidem, Xenophontem, Demosthenem significatu de hominibus qui milites conscriberent et aere suo alerent, ut regibus aut populis certa mercede locarent, posuisse verba or. IV 132 (I

78,1) ξεναγοὶ γὰρ καὶ σοφισταὶ καὶ δημαγωγοί· λέγω δὲ διακρίνων στρατηγούς τε καὶ παιδευτὰς καὶ πολιτικούς ἄνδρας ἀπὸ τῶν νῦν εἰρημένων testimonio esse possunt, ubi iam Reiskius e Demosthene eam illustravit. Eadem tria genera ἀλαζόνων etiam or. LXVI 12 (II 164,2) et or. LXXVIII 27 (II 214,28) iugantur. Eius autem sensus quem aperuit Tim. lex. Plat. p. 186 sq. nulla apud scriptorem nostrum exempla se mihi obtulerunt.

οἰκότριψ: Moeris p. 205,7 οἰκότριψ Ἀττικοί, οἰκοτραφής Ἕλληνες. Phrynich. p. 203 Lob. Singulis locis et Lucianus (Schmid Att. I 279) et Dio — or. LXXVIII 28 (II 215,9) — hoc nomen cum Aristophane et Demosthene commune habent.

οὐδαμόθεν: or. XXXII 22 (I 273,11) ἐγὼ δὲ ἄνθρωπος οὐδεὶς οὐδαμόθεν ἐν τριβωνίῳ φανύω. Dem. XXI 148.

ὄχλος: or. LV 12 (II 117,27) οἱ δὲ πολλοὶ μάτην οἴονται τὰ τοιαῦτα λέγεσθαι καὶ ὄχλον ἄλλως καὶ φλυαρίαν ἡγοῦνται e Dem. XIX 24 sumpta esse patet.

παρακρούομαι: Harpocration p. 147,13 translationis originem declarat. Praeter Demosthenicam (e. c. XX 88. XXIII 107. XXIV 209. cf. Rehdantz-Blass Ind. Dem. II p. 144 s. v. φενακίζω) iuncturam verborum παρακρούεσθαι καὶ φενακίζειν or. XXXI 39 (I 230,21) solum παρακρούεσθαι verbum or. XXXI 34 (I 229,3) et or. XLIX 10 (II 96,12) legitur.

παρασπονδέω: or. LXXIV 14 (II 197,12) Φίλιππος ὁ Μακεδὼν . . . δυσὶ τούτοις τὰς πόλεις αἰρῶν, τῷ τε παρασπονδεῖν καὶ τῷ τοὺς παραδῶσοντας παρασκευάζειν, quo loco nulla est dubitatio quin Demosthenis (XVIII 71 vel [VII] 36, cf. W. Schmid Att. II 183) usum sequatur. Ceterum ne a vulgari quidem sermone hoc verbum alienum, cuius rei vel Polybius testis est. Vid. etiam Pap. Par. 63 col. 9 (Notices et extraits XVIII 2 p. 369 sqq. = G. A. Deissmann Bibelstud. p. 211 sq.) ὑπὸ δὲ σου νυνεὶ παρασπονδημένος προῆγμαι πέμψαι σοι τὸν ἀπολογισμὸν τοῦτον. W. Dittenberger Syll. inscr. Gr. ² n. 214₃₂.

ἐκ παρέργον: Dio duas civium classes secernens haec effert or. XXXIV 34 (I 325,15) οἱ μὲν ὅλως ἀφεστᾶσιν (ἀπὸ τῶν κοινῶν), οἱ δ' ἐκ παρέργον προσίασιν ἀπτόμενοι μόνον τοῦ πράγματος, quibus quae scripta inveniuntur [Dem.] XVII 13

παράκρονονται τοὺς παρέργως ἐντανθί, ἀλλ' οὐκ ἐξετυστικῶς ἐκκλησιάζοντας componi possunt. Locutio ἐκ παρέργον Thuc. I 142,9 exstat; tritiores sunt ut παρέργως ita ἐν παρέργῳ vel ἐν παρέργον μέρει, de quarum origine Ionica Wilamowitzii ad Eur. Herc. v. 1340 (Comment. II² p. 271) adnotationem consulas.

ἐκ περιουσίας: or. XXXIV 34 (I 325,19) et or. XLVIII 12 (II 91,24). Dictionem Demosthenicam (XVIII 3. XLV 67. epist. III 36; necnon Plat. Theaet. 154 d) Reiskius (Ind. Graec. II 640 Mitchell) secundum morem suum his plenius verbis interpretatus est: 'ioci gratia aut otii fallendi ergo, necessitate nulla cogente, sed ex mera protervia et laedendi libidine vel ideo quod aut faciens lucreris aliquid aut etiamsi nihil lucreris, tamen rursus nihil perdas neque ideo deteriore loco sis.'

πλήττω: Dio ubi dicit or. XXII 5 (II 273,8) φιλόσοφοι ῥητόρων . . . κρεῖττον ἔξουσι καὶ ἀσφαλέστερον ἀποφαίνεσθαι, οὐ τὸ ἐπιὸν αὐτοῖς οὐδὲ νῦν μὲν ταῦτα, πάλιν δὲ τάναντία δι' ὁργὴν ἢ φιλονικίαν ἢ χρήμασι πληγέντες non aliter ac Plut. vit. Demosth. c. 25 p. 857 d πληγείς δὲ ὑπὸ τῆς δωροδοκίας Herodoti (VIII 5) metaphoram iam Wyttenbachio recte imitari videbatur. Improprie etiam Dem. XIX 267 οὕτως ἐκφρονας . . . καὶ παραπλήγας τὸ δωροδοκεῖν ποιεῖ.

πράττω: Verbis πράττειν καὶ λέγειν quaecumque homines qui rem publicam capessiverunt in ea administranda faciunt inde ab oratorum Atticorum temporibus proverbialiter comprehendunt: or. XXXIV 29 (I 324,13), XLVIII 4 (II 88,29), L 8 (II 100,8), XVIII 9 (II 253,15) τὰ κοινὰ πράττειν. Neque quae reperitur loquendi formula or. XXXIV 29 (I 324,6) προσέρχεσθαι τῷ πολιτεύεσθαι vel or. XL 4 (II 47,12) antiquis oratoribus insolita: Dem. XVIII 13, Din. I 111. Aliter autem de iis iudicaverim quae sic scripsit Dio or. XXXIV 34 (I 325,17) οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι λέγοντες ἀναθεῖναι αὐτοὺς πολιτείᾳ et or. L 5 (II 99,16) καὶ τὸν νῖόν τοῦτον, εἰ νοῦν ἔχει καὶ σωφρονεῖ, νομίζω πάντα τὸν βίον ὑμῖν ἀναθήσειν καὶ θεραπεύσειν ὑμᾶς. Quae consuetudo cum a stilo tam oratorum Atticorum quam decretorum publicorum antiquis temporibus prorsus abhorreret, quo tempore ea decreta ex rhetorum officinis prodire coeperunt, hic quoque dicendi flosculus in ea irrepsisse videtur. Hac enim ratione in titulo in honorem

sacerdotum Thebis Aegyptiis Cleopatra regnante intra annos 45 et 37 a. Chr. composito, de cuius tituli affectata elegantia iudicium fecit Nordenus (Ant. Kunstprosa I p. 147 adn.), incisa videmus CIG n. 4717 τὸν γὰρ ἑαυτοῦ βίον ὁλοσχερῶς ἀνέθετο τοῖς χρῆσθαι βουλομένοις, ἐ[πιφανέστατα δὲ ἐβοήθησεν] τοῖς κατοικοῦσι τὸν περὶ Θήβας κτλ.

προεξανίσταμαι: or. XLVIII 3 (II 88,18), ut Dem. XVIII 163.

προφέρω: Idem valet atque ὀνειδίζω verbum quocum or. XLV 7 (II 73,12), XLVII 18 (II 85,22), XLIII 10 (II 66,4) iungitur, sicuti Dem. XXII 62. XVIII 252. Similiter or. III 21 (I 37,12. 13) haec duo tamquam synonyma usurpantur. Absque hoc verbo explicativo or. XLVIII 5 (II 89,8), XLIII 12 (II 66,25), VII 114 (I 210,24), 115 (p. 210,30).

ῥάττω: or. LXVI 27 (II 168,13) οὐκ οὐν, καὶ ἀργύριον γένηται τις, εὐθὺς ἤρρεσεν· ἀλλὰ δεῖ ῥάττεσθαι καὶ δάκνεσθαι. Verbum simplex nisi e Dem. LIV 8 non affertur. De loci sensu ab Arnimio bene Epict. diss. I 20,9 conferre iubemur.

ῥιπτέω: or. III 15 (I 36,19) τὰ ἑαυτοῦ ῥιπτεῖν etiam Dem. XIX 231 leguntur.

συμπνέω: Huius verbi usus translatus, cuius insigne est exemplum Dem. XVIII 168, bis apud Dionem invenitur: or. XXXIV 19 (I 321,9) οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλως . . . συμπνεῦσθαι ποτε ἰσχυρῶς καὶ ταῦτά προελέσθαι et omisso additamento explicativo ibid. 24 (p. 322,23). Cf. W. Schmid Attic. II 152. III 153.

συναιρέω: Ab Isocrate inventa phrasi συνελόντι δ' εἰπεῖν Dio or. III 4 (I 34,20) usus est.

συνείρω: Quae legimus or. XXXIII 5 (I 298,27) πάννυ χείρετε ἀπνευστὶ ξυνείροντος τοσοῦτον ὄχλον ῥημάτων Dionem ex Dem. XVIII 308 καὶ πεφρονασκηῶς καὶ συνειλοχῶς ῥήματα καὶ λόγους συνείρει τούτους σαφῶς ἀπνευστεῖ κτλ. esse mutuatum iam Dissenus (Comment. p. 444) et Geelius l. l. p. 324 animadverterunt. Idem verbum eadem de re huic oratori admatum: or. XXXII 9 (I 269,17), or. XXXIV 29 (I 324,9). Etiam verba or. XXXIV 29 (I 324,8) ἂν ῥήματα συμφορῶσι imitationem Demosthenicam (XVIII 15) sapere videntur.

συνίσταμαι: or. XXXIV 3 (I 316,26) οἱ τὴν πατρίδα βλάπτοντες καὶ συνιστάμενοι κατὰ τῶν πολιτῶν, ibid. 29 (p. 324,6), III 48 (I 42,4). Cf. Ps. Dem. XXV 64. Frohberger

ad Lys. XXX 10. Talis coniurationis socii or. XLV 10 (II 74,10) *συνωμόται* appellantur. Cf. Frohberger-Gebauer ad Lys. XII 43.

τῆμερον: Pleonasmus qui est or. XLVIII 3 (II 88,14) *ἡ τῆμερον ἡμέρα*, *dies hodiernus*, *der heutige tag*, oratores Attici abundant; et ne a *κοινῆς* quidem documentis altiore stilum prae se ferentibus formula *ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ* abest. F. G. Kenyon Greek Pap. in the Brit. Mus. I p. 291.

τυφόμαι: or. XLVII 18 (II 85,13) *ἡ ἐγὼ τετύφωμαι καὶ ἀνόητός εἰμι*; Dem. XVIII 11. IX 20. XIX 219. cf. Rehdantz-Blass Ind. Dem. II p. 137 v. torheit. Quemadmodum *τύφος* vocabulum quasi tessera quaedam cynica E. Webero, De Dione Chrys Cynicorum sectatore (Leipz. Stud. X, 1887) p. 191 iure videtur, eadem ratione Dio or. VI 21 (I 87,28) et or. VIII 13 (I 98,7) *τετυφωμένος* participio de hominibus amentibus stupidisque Diogenem Cynicum utentem facit. De imaginis origine vid. Harpocr. p. 175,16.

ὑπέρδεινος: or. XLVI 8 (II 78,5) *εἰμι δὲ αὐτὸς οὔτε ὑπέρδεινος εἶπεν οὔτε ἴσως ὕστατος ἐν τῷ λέγειν*. Cf. Dem. XX 47. XXI 111. Lys. XIX 8. Etsi in vetustiore Attide *δεινὸς λέγειν* praeferunt, tamen iam Lysiae XII 99 variati infinitivi *λέγειν* et *εἶπεν* placuerunt. Cf. H. Schmidt Synonym. d. Gr. Spr. I p. 77 sqq.

ὑπερδιατείνωμαι: or. L 6 (II 99,19) *τίνος γενομένου . . . οὕτως ὑπερδιατείνω* iam Schmidius p. 145 ad [Dem.] XXV 1 rettulit.

ὑποκατακλίνωμαι: Improperie or. XI 27 (I 122,29) *ἀνδρείοτατος ὦν ὑποκατεκλίνετο καὶ ἡττᾶτο* et or. VI 57 (I 94,23) *θεραπεύων καὶ ὑποκατακλινόμενος*, sicuti Dem. IX 64 et Plat. rep. I 336e vi necessitatis cedentes designantur.

ὑποσιγᾶω: or. XX 11 (II 262,1). Aesch. II 162. Cf. W. Schmid Att. IV 264.

ὑποστέλλωμαι: or. XI 27 (I 122,25) *ὅς δ' ἐν ἀληθὲς λέγει τι, θαρρῶν καὶ οὐδὲν ὑποστέλλόμενος λέγει*, imagine a re navali petita 'nullo velo subducto' i. e. nihil prae timore dissimulans. Cf. H. Sauppe ad Dem. Phil. I 51. Semel Plat. Apol. 24a. Omnium frequentissima sunt Isocratis ac Demosthenis exempla (cf. Rehdantz-Blass Ind. Dem. II p. 142 s. v. *ὑπό*.) W. Dittenberger Syll. ind. III p. 427.

ὑφορμῶ: Phot. et Hesych. *ὑφορμοῦν· ἀπαντῶν, ἐναντιούμενον*. Tropo ut in verbo *ἐφεδρεῦω* a copiis terrestribus

ita in *ἐφορμέω* a classe traducto cum alii tum Demosthenes (III 7) usus est, cuius exemplum libere imitari videtur Dio or. XXXVIII 42 (II 41,4) *τὸ δὲ νῦν ἔχον ὥσπερ ὑφορμεῖτε ἀλλήλαις αἱ πόλεις κτλ.* Emperius quidem *ἐφορμεῖτε* scribendum censuit.

φιλανθρωπεύομαι: Non Aristides solum (W. Schmid Att. II 184), verum etiam Dio or. XL 16 (II 50,23) a Demosthenis (XIX 139) auctoritate pendet.

φιλόπολις: Hoc nomine insignitae sunt orationes Bithynicae, velut or. XLIV 8 (II 69,14), XLVII 17 (II 85,5), XLI 2 (II 58,11), L 1 (II 98,4), eodem modo quo veterum orationes. Ceterioris autem aetatis tituli plures sunt in *φιλόπατρις* adiectivo adhibendo, ut Lebas-Waddington As. min. n. 102. 108₃. 134₁. 496. 525. 612. 648. 885. 1005. 1201. 1257. 1602_{a,3} al., quam in adi. *φιλόπολις*, quod tantum n. 1585 et 1611₁₆ inveni. Nec secus ab inscriptionibus Magneticis alienum est.

φορά: Comparatione a messe petita or. III 49 (I 42,4) et or. XXXII 9 (I 269,13), ut Dem. XVIII 61. Aesch. III 234. Plat. rep. VIII 546b.

φωρασκέω: A Geelio Dioni or. XXXII 8 (I 269,10) reddito verbo cum Dem. XVIII 308. XIX 255. 336. Plat. legg. II 665e consentit.

φωράω: Eodem significato ponitur quo *ἐλέγχω* or. III 23 (I 37,22) et ibid. 114 (p. 53,22), qua ratione cum Plat. Tim. 63c et Xen. vect. 4,21 tum Dem. II 21. XXII 71. XLV 19 al.

χειροθήνη: Dio or. XXXII 8 (I 269,11) fortasse Demosthenis (III 31) memor sophistarum discipulos mansuetos dicit.

VIII.

De ceteris Demosthenis lectitati vestigiis.

Quoniam in antecedentibus fusius expositum est Dionem Rhodios graviter monentem Demosthenis aemulum exstitisse, restat ut hoc capite eodemque postremo huius oratoris lectitati testimonia per reliquas orationes Dioneas passim dispersa colligantur.

Atque Demosthenis se valde studiosum fuisse ipse Dio in scripto quodam quod quidem interiit testatus esse credendus est. Quod nisi statuimus, quae de scriptore nostro in exilio vagante memoriae tradita sunt Philostr. vit. soph. I 7 *οὐδὲ*

τοῦ σπουδάζειν ἡμέλει, ἀλλ' ἀπὸ δυοῖν βιβλίον ἐαυτὸν ξυνεῖχε·
 ταντὶ δὲ ἦν ὃ τε Φαίδων ὁ τοῦ Πλάτωνος καὶ Δημοσθένους
 ὁ κατὰ τῆς πρεσβείας unde huc fluxerint vix quisquam poterit
 explicare¹⁾. Accedit quod huius de falsa legatione orationis
 si non infixa vestigia attamen leviter pressa uno loco agnoscere
 mihi videor. Ubi enim haec scripta inveniuntur or. LXXIV 14
 Φίλιππος δὲ ὁ Μακεδὼν οὐ διετέλει καθάπερ ἄλλο τι τῶν εἰς
 τὸν πόλεμον εὐχρησίων καὶ τὴν ἐπιτοκίαν παρεσκευασμένος καὶ
 δυοὶ τούτοις τὰς πόλεις αἰρῶν τῷ τε παρασπονδεῖν καὶ τῷ τοῦς
 προδώσοντας παρασκευάζειν; τῷ παντὶ πρὸς ἐκείνον τὸν τρόπον
 οἰκειότερον ἔχων· τοῖς μὲν γὰρ προδόταις ἀργύριον ἦν ἀνάγκη
 δίδόναι, τοῖς θεοῖς δὲ περὶ ὅρκων οὐθὲν ἐτέλει, in formanda
 sententia talia qualia Philippum secum considerantem induxit
 Demosthenes XIX 320 πῶς οὖν μήτε ψεύσσομαι φανερῶς μήτ'
 ἐπιτοκεῖν δόξας πάνθ' ἃ βούλομαι διαπραξομαι; πῶς; οὕτως,
 ἂν Ἀθηναίων τινὰς εὖρω τοὺς Ἀθηναίους ἐξαπατήσοντας vel
 ea quae leguntur ibid. 138 ἐπειδὴν δ' ἀκούῃ (scil. Philippus)
 λέγοντας εὐδοκμοῦντας ἐν ὑμῖν, ἐτέρους κρίνοντας, τί καὶ
 ποιήσῃ; ζητῇ πόλλ' ἀναλίσκειν, ἐξὸν ἐλάττω, καὶ πάντας
 φεραπέυειν βούληται, δὴ ἢ τρεῖς ἐξόν; Dionis animo obversari
 poterant, quamquam periurium largitione magis acceptum
 fuisse Philippo Demosthenes nusquam dixit.

De hoc loco utut iudicatur, id certe nemini incredibile
 erit auditu Dionis exsulis aerumnas sollicitudinesque etiam
 Demosthenis animi elatione in gerendaque re publica prudentia
 allevatas esse. Neque enim solum propter eloquentiae per-
 fectae formam ad imitandum eum sibi elegit, verum etiam
 ideo quod eius exemplum cum cunctis patriae, libertatis,
 sanctissimorum omnium vindicibus generosissimis, ut aiunt
 editores Turicenses, admirabundus intuebatur. Cuius admira-
 tionis sane apertissimum testimonium, quo Demosthenes for-
 tuna Athenis adversa ad supplicium ductus esse significatur
 or. LXIII 3 (II 145,23), non ab ipso Dione profectum est,
 si quidem num genuina sit haec declamatio non sine ratione
 addubatur. Deinde altera causa, qua causa commotus Dio
 orationibus Demosthenicis legendis operam dare numquam
 desiit, in studiis antiquitatis posita est. Ad hunc igitur modum
 Alexandrum et eius patrem haec inter se collocutos facit or.

¹⁾ R. Hirzel, Der Dialog II 96,2. H. v. Arnim Dio p. 225.

II 18 sq. *συ γοῦν ἀντιγράφειν πολλάκις ἀναγκάζει καὶ ἀντιλέγειν Δημοσθένει, μάλα δεινῶ ῥήτορι καὶ γόητι, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς Ἀθηναῖσι πολιτευομένοις. Καὶ ἐβουλόμην γε . . . παραχωρῆσαι Ἀθηναίοις Ἀμφιπόλεως ἀντὶ τῆς Δημοσθένους δεινότητος*, in quibus verba ῥήτωρ καὶ γόης ex Demosthenis cum Aeschine certamine cognita sunt: Aesch. II 124. 153. III 137. 207. Dem. XIX 109. XVIII 263 cum nota Disseni (Comment. p. 421).

Alibi ipsum Demosthenis nomen frustra in orationibus Dioneis indagabis. Nam ne ibi quidem ubi eius verba laudantur nominatim eum appellavit. Nec vero secus Xenophontis, quamvis ille quidem maxima apud Dionem auctoritate floruerit, nullo loco quo eius vestigiis insistit mentio fit. In tribus autem e Demosthene afferendis sententiis τις pronomine indefinito adhibito hunc auctorem designavit: or. LXXIV 21 (II 199,22), or. XX 3 (II 260,4), or. XXII 5 (II 273,11). Qua citandi ratione or. LXIV 23 (II 154,20) Favorinus aut quisquis hanc declamationem sophisticam composuit cum nostro scriptore consentit. At in iis quae sic in editione Arnimiana adornata leguntur or. L 5 (II 99,13) *καὶ τοῦτο δὴ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τῶν παλαιῶν τινος ῥητόρων, ὑπερβολὴν τινα ἔχειν δοκοῦν κολακείας, ὅτι, τὸν δῆμον εἰκότως ἂν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς περιφεροίμην· ἐγὼ δὲ καίως ἂν εἴποιμι πρὸς ὑμᾶς* a quo auctore Diodenderet vel Hemsterhusium latebat, qui quidem Geelio teste in margine exemplaris sui totius loci orationem in suam formam editoribus plaudentibus redegit. Prona sane suspicio est Hyperboli hoc vel Cleonis esse dictum, quippe quorum non multo spatio interiecto § 2 (p. 98,12) Dio meminerit, sed tamen neque apud Thucydidem neque apud Aristophanem quidquam id genus omnia perscrutanti mihi se obviam dedit. Rarissime igitur tam prope secutus est auctores suos, ut eorum verba citaret. Plerumque a serva imitatorum natione Dionis ingenium eo vel maxime differt, quod in antiquis suis exemplaribus imitandis nullius simius fuit aut compiler.

Primum quidem et aliorum Graecorum et Atheniensium antiquitates ex orationibus Demosthenicis explicari possunt his locis:

Verbis in codicibus graviter corruptis quae cum Casaubono Emperius sic constituerunt or. LXXX 6 *καὶ τὴν ἀράν, ἣν Ἀθηναῖοι περὶ τῶν Σόλωνος ἔθεντο νόμων τοῖς ἐπιχειροῦσι*

καταλύειν, ἀγνοεῖτε κυριωτέραν οὖσαν ἐπὶ τοῖς ἐκείνου νόμοις. πᾶσα γὰρ ἀνάγκη τὸν συγγέγοντα τὸν θεσμόν ἄτιμον ὑπάρχειν. πλὴν παῖδας καὶ γένος οὐκ ἐπέξεισιν, ὥς ἐκεῖ, τῶν ἀμαρτανόντων, ἀλλ' ἕκαστος αὐτῷ γίγνεται τῆς ἀτυχίας αἴτιος Dem. in Lept. 107 et c. Aristocr. 62 velim comparentur. Animadversione non indignum videtur Aristotelem πολ. Ἀθην. 7,1 sq. hac de re nihil habere.

Ubi *ιερώων νόμων* mentionem inicit Dio or. LXXIV 3, oratio Midiana exempli gratia afferri potest. Simul ad verba quae sunt ὁ γὰρ τῆς κακίας πόλεμος διηνεκῆς ἅπασι πρὸς ἅπαντας, ἄσπονδος ὢν καὶ ἀκήρυκτος Aesch. II 80, Dem. XVIII 262 in praetereundo adscribo.

Alexander cum patre collocutus or. II 36 οὐκ οὖν οὐδὲ Ἀθηναίους οὕτως, inquit, ζηλώ τῆς δαπάνης καὶ πολυτελείας τῆς περὶ τὴν πόλιν καὶ τὰ ἱερά ὅσον τῶν ἔργων ἃ ἐπραξαν οἱ πρότερον· τὸν γὰρ ἀκινάκην τὸν Μαρδονίου πολὺ σεμνότερον καὶ κρεῖττον ἀνάθημα ἔχουσιν καὶ τὰς Λακωνῶν ἀσπίδας τῶν ἐν Πύλῳ ποτὲ ἀλόντων ἢ τὰ προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως κτλ. In quibus quod Alexander Mardonii acinacem captum inter virtutis signa enumerat, nescio an Dio Dem. c. Timocr. 129 memor fuerit. Cf. Pausan. I 27,1.

De Atheniensibus cum Lacedaemoniis de principatu certantibus Dio in contionibus (XXXVIII 24 sqq., XXXIV 49 sqq., XXXII 69 sq.) similiter atque Demosthenes Phil. III 22 sqq. enarrat. Societatis Atticae qui participes erant or. XXXIV 49 (I 330,1) et or. XLIII, 10 (II 66,7) νησιῶται eadem ratione qua apud antiquos auctores nominantur¹⁾.

Macedonum mores his verbis descripsit Dio or. XXXIII 26 νεωστὶ μὲν τὰ ῥάκη περιηρημένοι καὶ ποιμένες ἀκούοντες (καὶ) τοῖς Θραξὶ περὶ τῶν μελινῶν μαχόμενοι τοὺς Ἕλληνας ἐκράτησαν. Miror quidem cum Sonnyo (Anal. p. 205), quod Arnimius ne commemoratione quidem dignatus est Emperii doctam coniecturam τὰ νάκη pro ῥάκη rescribentis. Namque concedendum est pellium notionem in hanc sententiam de gente pastoricia optime quadrare. Ac ne id quidem quisquam timebit ne quid poetici coloris hac emendatione recepta stilo adspargatur, quoniam νάκος vocabulum olim poeticum non modo non alienum est ab inferioris aetatis inscriptionibus,

¹⁾ Frohberger ad Lys. XIV 30.

veluti decreto quodam Epidamnio¹⁾, sed hodie in sermone vulgari quorundam Neograecorum licet notione aliquantum commutata vivit²⁾. Attamen cum Arnimio in tradita lectione τὰ ῥάκη περιηρημένοι acquiescendum mihi videtur. Iis enim quae de Borysthenitis scripta invenimus or. XXXVI 25 δεῦρο ἀφικνοῦνται ἔμποροι καὶ ἀγοραῖοι, ῥάκη φαῦλα καὶ οἶνον πονηροὺν εἰσχομίζοντες καὶ τὰ γε παρ' ἡμῶν οὐδὲν βελτίω τούτων ἐξαγομένοι Dionis de Macedonibus agrestibus opinio aliquid explicationis praesidii que accipit. In ῥάκος voce usurpanda or. LV 20 (II 119,25) et or. VII 86 (I 205,29) usum Homericum (e. c. ν 434. σ 67) secutus est³⁾. Cum Iade et hoc vocabulum κοινῇ commune⁴⁾. De scriptis Dioneis etiam or. LXVI 5 (II 162,1) et or. VII 58 (I 200,28) afferantur. Pariter in iis quae de Macedonum cultu verba in disceptationem veniunt voce ῥάκη adhibita sermonem cotidianum agnoscere nullus dubitaverim. Verba autem τοῖς Θραξὶ περὶ τῶν μελινῶν μαχόμενοι e Demosth. de Chers. 45 (= Phil. IV 16) profluxisse iam a pluribus perspectum est, ut a Reiskio, Geelio (p. 311), Sonnyo (p. 205).

Dio or. LXXIV 11
ὁ Λάκων, ἐν ὁμιλίαις τινῶν
συντιθεμένων αὐτῷ καὶ ἀξιούν-
των παρ' αὐτῶν λαμβάνειν ἦν
ἂν προαιεῖται πίστιν ὑπὲρ τῆς
φιλίας, μίαν ἔφη πίστιν εἶναι
τὸ ἂν θέλωσιν ἀδικῆσαι μὴ
δύνασθαι, τὰς δὲ λοιπὰς πάσας
εὐήθεις καὶ τελέως ἀσθενεῖς.

Demosth. c. Aristocr. 116 sq.
ἐκείνην τὴν πίστιν βουλήσεσθε
ἔχειν ἥνπερ φασὶ πρὸς Λακε-
δαιμονίους ποτ' εἰπεῖν Φιλο-
κράτην τὸν Ἐφιάλτου· καὶ γὰρ
ἐκεῖνόν φασιν, ἐξαπατώντων τῶν
Λακεδαιμονίων καὶ προτει-
νόντων πίστιν ἥτινα βούλεται
λαμβάνειν, εἰπεῖν ὅτι πίστιν
ἂν οἶεται γενέσθαι μόνην, εἰ
δείξειαν ὅπως ἂν ἀδικεῖν βού-
λωνται, μὴ δυνήσονται, ἐπεὶ
ὅτι γ' αἰεὶ βουλήσονται εὖ εἰδέ-
ναι· ἕως ἂν οὖν δύνωνται,
πίστιν οὐκ εἶναι.

¹⁾ O. Kern Inschr. v. Magnesia a. Maeander n. 46₄₁.

²⁾ A. Thumb, Die griech. Spr. im Zeitalter d. Hellenismus p. 83,3.

³⁾ Neque illud praetermittam teste Philostrato vit. soph. I 7 Dionem, posteaquam Domitianus occisus est, persona deposita in castris apud milites contionatum notissimo illo versu καὶ αὐτὰρ ὁ γυνώσκει βακίων πολέμητις Ὀδυσσεὺς orationem esse orsum. Cf. v. Arnim Dio p. 308. 311.

⁴⁾ Leemans pap. Gr. X p. 8a₂₄ (tom. II p. 225), Kenyon Greek Pap. in the Brit. Mus. I 290 ind. cf. A. Thumb l. l. p. 219.

Locis inter se collatis apparet Dionem e memoria hoc apophthegma laudasse: Philocrati cuidem cum Lacedaemoniis collocuto tribuitur a Demosthene, a Dione Laconi nescio cui. Quapropter scriptor noster a Valckenaerio ad Herod. IX 55 reprehenditur, id quod ne Geelius quidem p. 433 omisit adnotare.

Ubi haec tradita exstant or. VII 114 εἰώθασιν λοιδοροῦμενοι προφέρειν πολλάκις οὐ μόνον τὰς αὐτῶν ἐργασίας, αἷς οὐδὲν ἄτοπον πρόσεσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν γονέων ἂν τινος ἔριδος ἢ μήτηρ ἢ τρυγῆτρια ἐξελεῖναι ποτε ἢ μισθοῦ τιθεύσῃ παῖδα τῶν ὀρφανῶν ἢ πλουσίων ἢ ὁ πατήρ διδάξῃ γράμματα ἢ παιδαγωγῇ, cum postremis eorum verbis convicia, quibus Demosthenes de cor. 130. 258 consecutus est Aeschinem, contendenda ab Aretha (in Sonnyi Anal. p. 105) nullus interpret non intellexit. Antecedentibus autem vel doctissimi in errorem se abduci passi sunt. Sic sententiam Eduardi Meyeri¹⁾ de sua aetate Dionem haec dicere suspicati recto talo stare non posse Wilamowitzius (apud Wegehauptium l. l. p. 36) demonstravit. Neque enim ulla dubitatio relinquitur quin cetera convicia cum ex iis quae ita scripsit Demosthenes in Eubul. 35 ἐπεὶτα καέτινο περὶ τῆς μητρὸς εἰρηκεν, ὅτι ἐτίτευσεν . . . μηδεὶς δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυσχερῶς ὑπολάβῃ· καὶ γὰρ νῦν ἀστὰς γυναῖκας πολλὰς εὐρήσετε τιθενούσας κτλ. tum maxime ex eadem oratione 45 πολλὰ δουλικά καὶ ταπεινὰ πράγματα τοὺς ἐλευθέρους ἢ πενία βιάζεται ποιεῖν, ἐφ' οἷς ἐλεοῦντ' ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαιότερον ἢ προσαπολλύοντο. ὥς γὰρ ἐγὼ ἀκούω, πολλὰ καὶ τιθεῖν καὶ ἔριδοι καὶ τρυγῆτρια γεγονάσιν ὑπὸ τῶν τῆς πόλεως κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους συμφορῶν ἀστὰι γυναῖκες, πολλὰ δ' ἐκ πενήτων πλούσιαι νῦν Dio mutuatus sit. Omnino et comicis et oratoribus Atticis illo πενίας προπηλακισμῷ nihil magis tritum: Dio or. III 21. Dem. de cor. 256. 269. E verborum contumeliis a Demosthene in Aeschinem coniectis iam Reiskius quae de arte sordida vel quaestu exprobrantur or. XXXIV 23 breviter est interpretatus²⁾.

¹⁾ Die wirtschaftliche entwicklung des altertums, Jahrb. f. Nationalökon. vol. 64 (1895) 3 F. 9 p. 747¹.

²⁾ R. Shilleto ad Demosth. de falsa legat. p. 202. Cf. etiam Dem. c. Aristocr. 146.

Athenienses sermocinandi cupidissimos¹⁾ ob eamque causam a comicis facete *κεχηναίων* nomine indutos Demosthenes Phil. I 10 tam vividis depinxit coloribus, ut magnopere eum locum admirarentur aetatis Dioneae rhetores (auct. *περι ὕψους* c. 18,1 p. 34,26 Vahlen). Itaque nihil miri habet quod Dio quoque ei allusit, ut Geelio quidem primo p. 258 cognitum erat:

Dio or. XX 3
τὸ συνδιατρίβειν ἀεὶ τῷ ἐντυ-
χόντι ἀδολεσχοῦντα καὶ ἀκού-
οντα λόγων οὐδὲν χρησίμων ἢ
περὶ τὰ βασιλείως πράγματα δια-
τρίβειν ἢ τὰ τοῦ δεινός, ὡς
ἔφη τις.

Demosth. Phil. I 10 sq.
ἢ βούλεσθ', εἰπέ μοι, περιόντες
αὐτῶν πυνθάνεσθαι· λέγεται τι
καινόν; γένοιτ' ἂν τι καινότερον
ἢ Μακεδῶν ἀνὴρ Ἀθηναίους
καταπολεμῶν καὶ τὰ τῶν Ἑλλή-
νων διοικῶν; τέθνηκε Φίλιππος;
οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἀσθενεῖ. τί δ'
ὑμῖν διαφέρει; κτλ.

Altero loco sequuntur sententiae cum ad alias res tum ad rem publicam administrandam pertinentes, quae e Demosthenis orationibus derivatae esse videantur:

Saepius imaginem in utriusque oratoris scriptis conspiciamus tempestatem fluctusque civitatis vel contionis adumbrantem. Quod genus describuntur haec or. XLVIII 17 fin. τοῦτο δὲ ἄξιον ὑμῖν σπουδᾶσαι καὶ διὰ τὸν ἄρχοντα, ὃν πεποιήκατε, ἵνα μὴ λαβόντες ἄπειρον ἄνθρωπον ἔπειτα ἐν κλύδωνι καὶ σάλῳ ἔατε. Cf. Dem. XIX 314. Multoque clarius sunt expressae comparationes or. III 49 et or. XXXII 30. Neque illud hic strictim attingere neglegam a turbulento mari petiti similis Demosth. de falsa legat. 136 eundem cum Dione or. XXXII 23 fontem in comico quodam ignoto (Meineke frgm. com. IV 615) latere. Cf. I. Geel p. 290 sq.

Cum Dio inter omnes quos novimus scriptores pedestres unus maxime abundet comparationibus, fieri non potest quin hac tanta earum multitudine non semel ad antiquos suos auctores propius accedat. Quamquam Hirzelius (Der Dialog II 99) haud iniuria ita iudicavit in satis magna parte ingeniosarum imaginum eum sui plane iuris esse. Propterea quemadmodum Geelio p. 193 mihi quoque dubitatio subnascitur, num Dio or. VIII 17 de certis quibusdam similibus Platonicis aut

¹⁾ Frohberger ad Lys. XXIV 19.

Demosthenicis cogitaverit. Paulo confidentius Emperio consentiente in iis quae de eo qui ad calamitatum vim non obdurescat sic exponit Dio or. XVI 7 sq. *πῶς ἐνεστὶν ἐκάστου τούτων αἰσθανόμενον καὶ ῥαδίως ἐνδιδόντα μὴ κακοδαιμονέστατον ἀπάντων εἶναι, <ἀεὶ> προσεσυχόμενον τοῖς θεοῖς ὅπως μὴ τοῦτο μηδὲ τοῦτο συμβῇ· καθάπερ εἴ τις ἐν ὄμβρῳ πορευόμενος σκέπασμα μὲν ἔχοι μηδὲν, εὖχοιτο δὲ μόνον ἕκαστον τῶν σταλαγμῶν διαφυγεῖν . . . ἢ νῆ Δία εἴ τις πλέων ἀντὶ τοῦ τοῖς οἰᾶξι προσέχειν καὶ τὸ προσπίπτειν δέχεσθαι καλῶς εὖχοιτο μηδὲν τῶν κυμάτων κατὰ τὴν ναῦν γενέσθαι* imitationis Demosthenicae vestigia mihi videor aperire. Nam quod eadem tertia Philippica (§ 33 et § 69) praebet quae utrique simili comparabilia sint, etsi haec quoque in eorum numero quae Dio nemini accepta tulisset habita sunt a Geelio p. 248, id tamen vix quisquam casui tribuendum esse censebit.

Procul dubio Demosthenica imago, utpote cuius originem Dio ipse designarit, or. XXII 5 agnoscitur:

Dio or. XXII 5
(οἱ φιλόσοφοι τῶν ῥητόρων)
κρεῖττον ἐξοῦσι καὶ ἀσφαλέστε-
ρον ἀποφαινέσθαι οὐ τὸ ἐπιὸν
αὐτοῖς, οὐδὲ νῦν μὲν ταῦτα,
πάλιν δὲ τὰναντία, δι' ὀργὴν
ἢ φιλονικίαν ἢ χρήμασι πληγέν-
τες, ὥσπερ ἐπὶ τρυτάνης, ἔφη
τις οἶμαι τῶν ῥητόρων αὐτῶν,
κατὰ τὸ λῆμμα ἀεὶ ῥέποντες.

Demosth. de cor. 298
οὐδ', ὅσα συμβεβούλευκα πώ-
ποτε τουτοῖσι, ὁμοίως ἑμῖν ὥσ-
περ ἂν τρυτάνη ῥέπων ἐπὶ τὸ
λῆμμα συμβεβούλευκα, ἀλλ' ἀπ-
ὀρθῆς καὶ δικαίας ἀδιαφθόρου
τῆς ψυχῆς κτλ.

Hac ratione Demosthenica cum aliis tum Blassio comprobante constituit Sauppius; in codice Σ ὥσπερ ἂν τρυτάνη, in aliis ὥσπερ ἐν τρυτάνη exarata inveniuntur. Dionis lectio Cobeto quidem (Coll. crit. p. 70) potior videtur. Nec tamen ea ex hoc scriptore praesertim in alienis verbis afferendis parum accurato Demostheni universis testibus invitis obtrudenda.

Longum est cum talibus qualia or. LI 4 ἐστὶ δὲ τῷ παντὶ μείζον τοῦ δαπανᾶν τὸ κηδεσθαι τινα τῆς πόλεως καὶ φανερόν εἶναι εὐνοοῦντα ἑμῖν legimus probissimi cuiusque oratoris sententias comparabiles coacervatas proponere. Qua de causa satis sit verbo admonere Demosthene (e. c. de cor. 246. 321) neminem vehementius ita statuuisse hominibus rem

publicam aggressis ante omnia *προνοία καὶ εὐνοία* opus esse. Patriae amantibus τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα Dio dicit or. XL 10 gaudio esse, malis autem civibus dolori: Dem. in Mid. 202 sqq. c. Androt. 64. de cor. 280. 292. Lys. XXXI 6. 17.

Etsi illud *πρὸς χάριν λέγειν* a Dionis moribus quam maxime abhorret, tamen non magis quam oratores Attici¹⁾ impeditus est quominus hic illic ut suos ita aliarum urbium cives ἀναισθησίας opprobrio liberaret: or. XL 6. L 8. XLI 9.

Dio posteaquam or. XXXII 89 plenius ostendit urbis esse expugnationem non solum si moenia aedificiaque destruantur et incendantur atque eius incolae in servitutem abducantur, verum etiam si quid illiberale omnia generosissima contemnentes velut furore capti homines persequantur nec quidquam aliud tractent, his pergit verbis § 90 καὶ γὰρ ἀνθρώπους ἐαλωμέναι φαρὲν οὐχ ὑπὸ ληστῶν μόνον [ἢ ἐταίρων], ἀλλὰ καὶ ἐταίρας καὶ γαστροὺς καὶ ἄλλης τινὸς φανύλης ἐπιθυμίας κτλ. Cf. Dem. de cor. 296. 205. de falsa leg 259.

Sententiam Demosthenicam quae est ὁποῖα τὰ ἐπιτηδεύματα, τοιοῦτον καὶ τὸ φρόνημα quemadmodum alii rhetores, ut auctor libelli περὶ ὕψους c. 9,3 p. 12,18 Vahlen aut Aristides or. XXVIII 150 p. 189,17 Keil, sic etiam Dio in usum suum convertit:

Dio or. XLVII 1

μη' πάντως ἡγεῖσθε λόγων ἀκούσεσθαι θανμαστῶν μηδὲ ἐπισήμων . . . ἴσως μὲν γὰρ οὐδὲ ἄλλως ἤμεν ἱκανοὶ πρὸς τὸ τοιοῦτον . . ., εἰ δ' οὖν, ἀλλὰ νῦν πολλὴν ἀπορίαν καὶ λήθην εἰκὸς ἡμῖν γεγονέναι τῶν τοιούτων λόγων. ὁποῖα γὰρ ἂν πράττη τις καὶ ἐν ὁποίοις ἂν ἡ πράγμασιν, ἀνάγκη καὶ τοὺς λόγους εἶναι παραπλησίους. ἡμεῖς δὲ πολὺν ἤδη χρόνον σμικρὰ καὶ ἄδοξα πράττομεν.

ibid. 8.

ὁ δ' οὖν ἔφην, παραιτοῦμαι ὑμᾶς

Demosth. Olynth. III 32

(= de synt 25)

ἔστι δ' οὐδέποτε οἶμαι μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν μικρὰ καὶ φανῶλα πράττοντας · ὁποῖ' ἅττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ἦ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν.

¹⁾ Cf. H. Frohberger ad Lys. X 15.

μηδένα ἀπαιτεῖν ἐν τῷ παρόντι
παρ' ἐμοῦ λόγον μεγαλόφρονα
καὶ σοφόν, ἀλλ' ἰδιωτικόν καὶ
φραῦλον, ὅποια καὶ τὰ πράγματα
ἐστίν.

Denique fundus loci cuiusdam communis in ea oratione
exstantis, per quam plura et satis luculenta Demosthenis lecti-
tati vestigia obvia invenimus, haud scio an apud eundem
oratorem lateat:

Dio or. LXXIV 21

,νῆ Δί', ἀλλ' ἐπιδείκνυται δε-
ξιοῦ τινος εὐνοίαν; οὐκοῦν
ἀποδέχου τοῦτον, τοῖς θεοῖς
εἰδῶς χάριν, εἰ βούλει δέ, κά-
κεινῳ· πρὸς δὲ τὸ μέλλον φυ-
λάττεσθαι χρηρὸν αὐτόν. ὃ γάρ τις
ἐπὶ τῆς τύχης εἶπε, πολὺ μάλ-
λον ἂν ἐπ' ἀνθρώπων τοῦτο
ῤηθείη, τὸ μηδένα εἰδέναι περὶ
μηδενός, εἰ μέχρ' ἡ αὔριον
διαμενεῖ τοιοῦτος.

Demosth. de cor. 252

ἐγὼ δ' ὅλως μὲν ὅστις ἀνθρώ-
πος ὢν ἀνθρώπων τύχην προ-
φέρει, ἀνόητον ἡγοῦμαι· ἦν γὰρ
ὁ βέλτιστα πράττειν νομίζων
καὶ ἀρίστην ἔχειν οἰόμενος οὐκ
οἶδεν, εἰ τοιαύτη μενεῖ μέχρ' ἡ
τῆς ἐσπέρας, πῶς χρηρὸν περὶ
ταύτης λέγειν ἢ πῶς ὀνειδίζειν
ἐτέρῳ;

Hanc orationem sunt qui Dioni abiudicandam putent;
sed nullus dubito affirmare inter dictionem sermonemque huius
ceterarumque orationum nihil discrepantiae intercedere. Immo
memoriae Demosthenicae arti vere Dioneae indicio mihi esse
videntur.

I. Index locorum.

* His locis agitur de codicum lectione.

	Pag.		Pag.
Aeschines:		Demosthenes:	
I 182	49 sq.	252	87
II 120	73	258	71
III 132	50	281	71
137. 207	50	298	85
158	70	308	76
170	71	319	51
180	68	XIX 24	74
189	51	95	53
194	70	136	84
260	48	138. 320	79
Arethas:	50. 56. 83	139	78
Aristides:		153	68
de quatuor vir. t.		231	76
II 292 D.	51	315	69
XXVI 10 K.	51	XX 6. 10	58
Aristoteles:		9	58
post. 2. 1448 a. 1	28	12	59
πολ. Ἀθην. 16,3	53	64	57
Demosthenes:		107	81
II 26	70	127 sqq.	61
III 7	78	139	70
31	78	167	66
32	86	XXI 148	74
IV 10	84	153	69
VIII 41	20	159	18 sq.
45	82	XXII 51	21
IX 33. 69	85	XXIII 18	67
[XVII] 13	74 sq.	62	81
XVIII 1. 324	48	100	67
15	76	116 sq.	82
64	73	196	63
71	74	XXIV 68	66
130. 258	83	129	81
141	69	149	67
168	76	[XXV] 1	77

	Pag.		Pag.
Demosthenes:		Dio:	
8	73	20	57
97	68	25	58
XXXVII 38	70	37	58
LIV 8	76	*48	35
LVII 35. 45	83	*61	34
Dio:		66. 68	59
*I 18	41 ¹	70	66 sq.
49	5 ¹	81	67
*58	28	*95	46
60	50	118	67
*II 6	41	128	61
18	68. 80	129 sqq.	63
*26	25	*136	64
36	81	*141	23
*68	31	146	20. 60
77	62 ¹	152	60
III 4	76	159	60
15	76	XXXII 7	70
*29 sqq.	7	8	78
*65	28	*11	67
IV 136	68 sq.	22	74
VII 60	65	23	84
98	69	29	73
107 sq.	53	45	21
*114	25. 83	*51	26
VIII 14	71	68	14
IX 7	68	*70	16
*X 7	19 sq.	78	49
*XI 74	42	89	18
84	71	XXXIII 5	76
XII 15	53	*26	81
*33	29	*48	15. 66
*53	25 sq.	XXXIV 6	45
*XV 22	9 ¹	19	48. 76
XVI 7 sq.	85	*23	39. 83
XVIII 8	73	34	74
11	4	42	70
12	44	43	20
16	5	46	73
XX 1	51	XXXVI 31	70
*3	52. 84	XXXVIII 6	46
*XXII 3	17	8	45
5	75. 85	9. 51	48
XXV 3	53	34	70
XXVII 3	69	41	16. 47
*7	19	42	78
XXIX 21	68. 69	44	47
XXXI 5	46	XXXIX 7	70

	Pag.		Pag.
Dio:		Herodotus:	
XL 16	78	VIII 5	75
20	20	Isaeus:	
33	52 sq.	X 10	54
XLI 4	51 sq.	Isocrates:	
*XLIII 7	20	II 50	12 sq.
XLVII 1. 8	86	IV 89	9
L 5	80	XII 8	73
6	77	XV 165	48
7	71	286	52
LI 3	24 sq.	XIX 25	73
LII 9	50	Lycurgus:	
LIV 4	10	c. Leocr. 21. 85	51
LV 12	74	— 48	51
LXVIII 2	66	Lysias:	
LXXIV 3	81	XIII 76	53
9	53	XIV 32 sq.	53
*10	29	XVI 11	52
11	82	18 sq.	53
14	74. 79	[XX] 31	19
21	87	Plato:	
LXXV 3	71	Gorg. 470 d e	6
LXXVIII 20	51	Symp. 201 d	5 ¹
*LXXX 5	21 sq.	Rep. I 338 c	51
6	80	Themistius:	
Favorinus:		π. ἀρετῆς 34	10
58. 59. 60. 65. 80		Xenophon:	
Herodotus:		Memor. IV 4,5 sqq.	6
VII 21	10 ^s		

II. Index verborum Dionis notabilium.

ἀγωνιστής c. gen. 68
 ἀθλα ἀρετῆς 66
 ἀθλητής c. gen. 68
 ἀκολουθῶς 67
 ἀλλ' ἢ 41¹
 ἄλλως τε (καί) 11
 ἄν geminatum 22
 ἀναπύμπλημι δόξης 68
 ἀνατείνομαι 68
 ἀνατίθηναι ἐμαντὲν πολιτείᾳ 75
 ἀνδραγαθία 65
 ἀνόνητος ἀγαθῶν 69
 ἀντιπαρεξάγω 69
 ἀπαλείφω 69

ἀπογινώσκω 69
 ἀποκναίω ἀηδία 69
 ἀρρώστημα 70
 ἀσκητής c. gen. 68
 ἄσπονδος καὶ ἀκήρυκτος 81
 τὸ δὲ πάντων ὁτοπαίπατον 17
 αὐτοσχεδιάζω 70
 αὐτὸ τοῦτο 17
 ἀφίσταμαι τοῦ λόγον 70
 βαδίζομαι 46
 βασκαίνω 70
 γλίσχρως καὶ μόλις 70
 ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα 66
 δεῖνόν καὶ σφέτερον 67

δεκάζω 70
 διαπολιτεύομαι 70
 διαπτύω 70
 διαρρήγνυμαι 67
 διασύρω 71
 διατείνομαι 71
 εἰ δὲ μή 23
 εἰ δ' οὖν 21
 εἰκότως 20
 εἵπερ ὅρα 21
 εἷς ἢ δεύτερος 67
 εἰσποιέω 71
 εἴτα 39, 41
 εἰ — ὥσπερ 20
 ἐξαίρετος καὶ ἴδιος 71
 ἐπανατείνομαι 69
 ἔπειτα 42
 ἔρανος 71
 ἐρχομαι ἐρῶν 46
 εἰγνυμοσύνη 71
 εἰχῆς ἄξιον 48
 ὑπὸ τὸν ἥλιον 71
 θηρίον 72
 κάθαρμα 71
 καθυφίεμαι 72
 καὶ restringendo inserviens 22
 καὶ νῦν(ἔτι) 23
 καταστῆναι 67
 κήδομαι τῆς πόλεως 72
 κίβδηλος 66
 κλίδων 84
 μεγαλονυχία 73
 τὸ δὲ μέγιστον 17
 μερίδος τινὸς τίθῃμι 73
 μέσος καὶ ὑστατος καὶ πρῶτος 73
 μικρολογία 73
 μικροπολίτης 73
 μικρονυχία 73
 μόνος τῶν ἄλλων 66
 νοσηλείω τινά 73
 ξεναγός 73
 οἰκίτριψ 74
 ὁμολογουμένως 66
 ὅστις pro εἰ τις 19

ὅτι praegnanter 46
 οὐδείς οὐδαμῶθεν 74
 οὐκ ἂν εἰ 21
 οὐ πάλαι 66
 οὐχ ὥσπερ 30
 ὅγλος ἄλλως 74
 παρακροῖομαι 74
 παρασπονδέω 74
 ἐκ παρέργον 74
 ἐκ περιουσίας 75
 πλήττω χρήμασι 75
 πράττω καὶ λέγω 75
 προεξανίσταμαι 76
 προσῆκον 65
 προσφέρω καὶ ὀνειδίζω 76
 ῥάκος 82
 ῥάττω 76
 ῥιπτεῖν τὰ ἑαυτοῦ 76
 σημεῖον (τεκμήριον) δὲ 16
 συμπτῶν 76
 συμφορέω ῥήματα 76
 συνείρω ἀπνευστί 76
 συνελόντι δ' εἰπεῖν 76
 συνίσταμαι 76
 ἡ τήμερον ἡμέρα 77
 τυφόομαι 77
 ὑπερβολή c. gen. 66
 ὑπέρδεινος 77
 ὑποκατακλίνομαι 77
 ὑποσιγῶ 77
 ὑποστέλλομαι 77
 ἱφορμέω 77
 φενακίζω 67
 φενακισμός 67
 ὥς ἔφη τις 80
 φιλανθρωπεύομαι 78
 φιλόπολις 78
 φορά 78
 φωνασκέω 78
 φωράω 78
 χαλκοῦν τινα ἰστώναι 65
 χειροθήτης 78
 χρήμα 18
 ὥσπερ καὶ (οὐδὲ) — οὕτω καὶ (οὐδὲ) 27.

Sententiae controversae.

I. Dubitatio mihi subnascitur quo iure Ed. Schwartz Herm. XXXIII 101 Ps.-Sallust. in Cic. invectivam a L. Calpurnio Pisone Caesonino (cos. a. 696 u. c.) medio anno 700 contra Tullium foras emissam esse statuatur.

II. Tales concentus quales exstant Cic. ad Att. I 16,5 — Val. Max. IX 1,7 aut Cic. ad Att. II 19,3 — Val. Max. VI 2,9 Buecheleri Leonisque (Gött. gel. Nachr. 1895 p. 442) de Ciceronis ad Atticum epistulis editis opinioni repugnant.

III. Octo illi versus in deterioribus libris Hor. sat. I 10 praemissi neque de elocutione neque de sententiarum tenore Horatio indigni sunt.

IV. Lachmanni quibusdam adnotatiunculis, quibus Horatium versus nisi alludendo non iterasse strictim posuit, critici nimiam fidem habuerunt.

V. Dio Prusaeus in vocabulis Ionicis adhibendis non raro a sermone vulgari magis quam ab Herodoti vel Hippocratis exemplo pendere videtur.

VI. Ipsa dictio ac sermo ad orr. XXIX et XXX a Dione abiudicandas satis firmas ansas praebere nequeunt.

VII. Kaibellii sententiam Herm. XXXVI 608 pro codicum scriptura or. XXXIII 1 *πότερον εὐφώνους οἴσθαι εἶναι καὶ φθέργεσθαι ἡδιον τῶν ἄλλων, ἔπειτα ὥσπερ ὀρνέων ποθεῖτε ἀκούειν μελωδούντων ὑμῖν* haec suspicari: *πότερον . . οἴόμενοι . . ἔπειτα . . ποθεῖτε* non utique necessariam iudico.

VIII. Or. IV 127 proverbii ab ipso Dione explicati patrocinium suscipio.

IX. In hac comparationis forma or. III 41 (*βασιλεὺς τοὺς . . ὑπηκόους . . ἡγούμενος . . ὑπηρέτας τῆς αὐτοῦ τρυφῆς, οὐδὲ ποιμένος ἐπιεικοῦς ἔχων ἡθος, σκέπης καὶ νομῆς προνοούμενος τοῖς αὐτοῦ κτήνεσι*) nulla causa offenditur. In insequentibus proverbium quod est *Μυσῶν λεία* a sententia alienum.

X. Non delendo, sed potius corrigendo sanantur quae cum Wilamowitzio Arnimius sic exarata dedit or. III 33 *ἔμοιγε ἀσθενέστερος εἶναι δοκεῖ τῶν σφόδρα πενήτων καὶ μηδὲ ἓνα γῆς κεκτημένων βῶλον, ὥστε διαθρύψαι μακέλλη τροφῆς ἐνεκεν, [οὐχ ὅπως τὰ μέγιστα διθρύπτειν ὄρη, καθάπερ σὺ φῆς].* Equidem talia defendo: τῶν . . μηδὲ . ., οὐχ ὅπως τὰ μέγιστα διορύττειν <δυναμένων> ὄρη, καθάπερ σὺ φῆς.

XI. Contra I. Wegehauptium (De Dione Chrys. Xenoph. sect., diss. Gott. 1896, p. 35) or. LV 22 in hac lectione: *Ἀνύτῳ μὲν διαλεγόμενος (Socrates scil.) βυρσέων ἐμέμνητο καὶ σκυτοτόμων· εἰ δὲ Ἀνσικλεῖ διαλέγοιτο τῷ προβατοκαπήλῳ, ἀμνίων καὶ κωδίων, Ἀνκωνί, δὲ, δικῶν καὶ συνοφαντημάτων, Μένωνι δὲ τῷ Θετταλῷ, περὶ ἐραστῶν καὶ ἐρωμένων acquiescendum mihi videtur.*

XII. Non audiendus est V. Rosius, qui in Aristot. fragm.³ 657 pro verbis traditis or. XLVII 9 ὥστε μηδὲν ἀγαθὸν γενέσθαι μηδὲ ὅλως κατοικισθῆναι τὴν πόλιν notionem contrariam (ὥστε μηδὲν ἂν κακὸν γενέσθαι τὸ μὴδ' ὅλως etc.) poscit. Verba statim insequentia (§ 10) cum Arnimio dubius haereo utrum defectu laborent an interpolatoris additamento. Denique haec conicio: ὁ δ' οὖν Ἀριστοτέλης ἐπιστέλλων γέγραπεν ὡς τοῖς πράγμασιν ἀπειρηκῶς· φησὶ γὰρ αἶρειν τὸν δάκτυλον· καὶ τοὺς Ἰδαίους δακτύλους καὶ με νομίζετε καὶ εἰ τινὲς εἰσιν ἕτεροι.

Vita.

Ernestus Augustus Wenkebach, Iacobi Augusti fil., Saxo-borussus, natus sum matre Elisabetha de gente Schwinhagen Nonis Novembribus a. pr. s. LXXV Erxlebae, qui est vicus in confinio praefecturae Parthenopolitanae et ducatus Brunsvicensis. Fidem profiteor evangelicam. Postquam pater vita excédens me puerulum decem fere annorum primis litterarum elementis imbutum reliquit, in disciplinam gymnasii Helmstadiensis Drewesii auspiciis florentis mater me tradidit, quae ut longa vita fruatur omnibus precor votis. Maturitatis testimonio instructus vere a. pr. s. XCV ad hanc me converti universitatem Berolinensem scholas philologicas historicas germanicas virorum clarissimorum Delbrueck, Diels, Hirschfeld, † Huebner, Kirchhoff, Paulsen, E. Schmidt, Stumpf, Vahlen, † Weinhold per biennium auditurus. Tum eisdem studiis spatium semestre a. pr. s. XCVII operam navavi in universitate Georgia-Augusta Gottingensi, ubi viri praeclari † Kaibel, Leo, Roethe me docuerunt. Eiusdem anni autumnio Berolinum reversus cum Vahleno et Kirchhoffio magistris illustrissimis sicut antea me applicarem, tum Wilamowitzii scholis ter sex menses interfui.

Praeter lectiones exercitationes philologicas amplexus per bis sex menses adscriptus fui Huebneri societati philologicae. Ad seminarium philologicum Gottingense benevolenter aditum mihi concesserunt Leo et Kaibel. Maxime autem exercitationibus seminarii Berolinensis, cuius per quater sex menses sodalis fui, studia mea a Vahleno Kirchhoffioque recta sunt atque adiuta.

Quadriennio sic expleto cum a. MDCCCIC/CC apud Comitem de Kanitz in fundo Podangensi in Borussia orientali sito praeceptoris domestici munere functus essem, hanc disser-

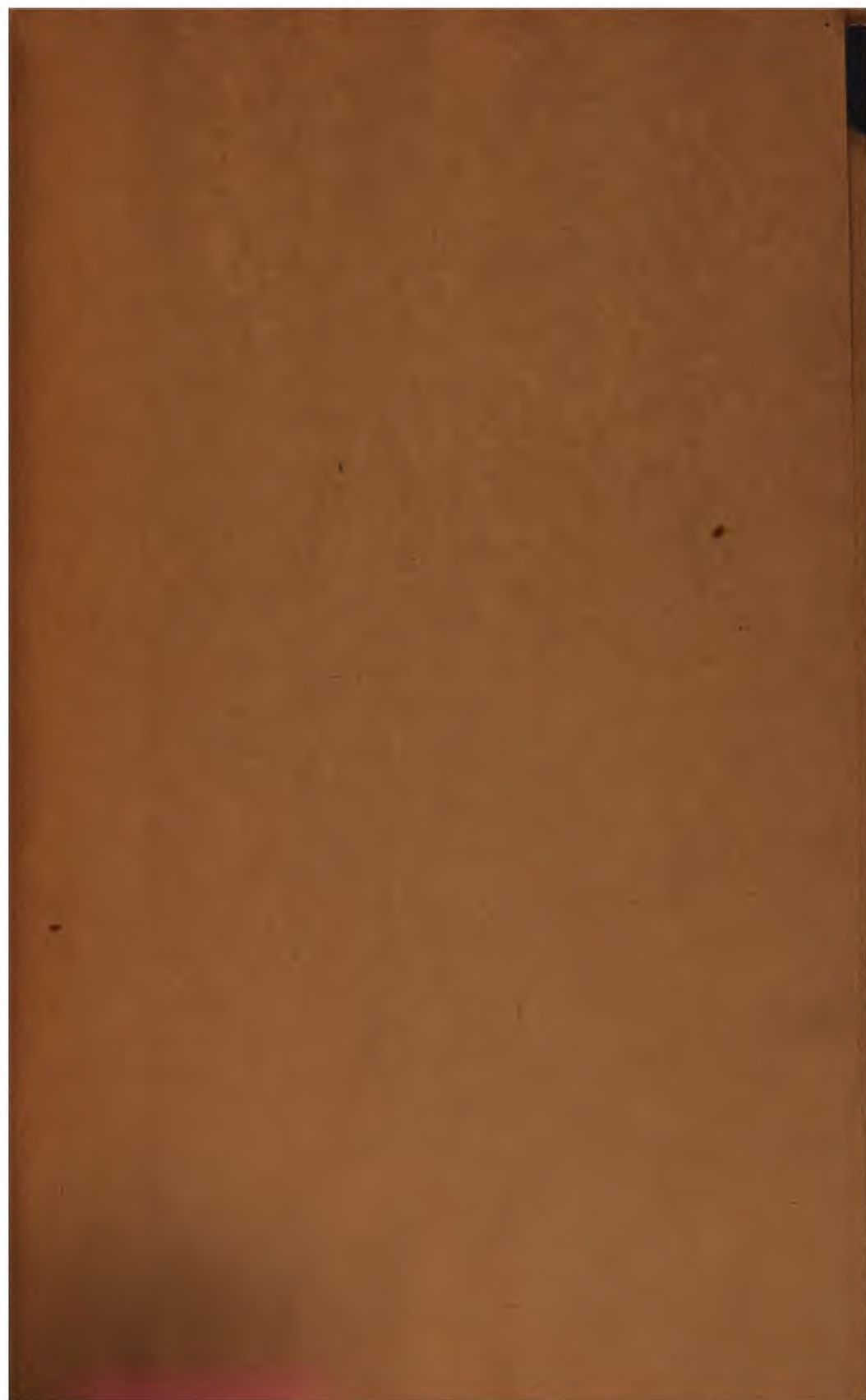
tationem conscripsi, quam quominus prius emitterem valetudine impeditus sum. Examen rigorosum coram universitatis Berolinensis philosophorum ordine habitum est pridie Id. Febr. a. h. s. III.

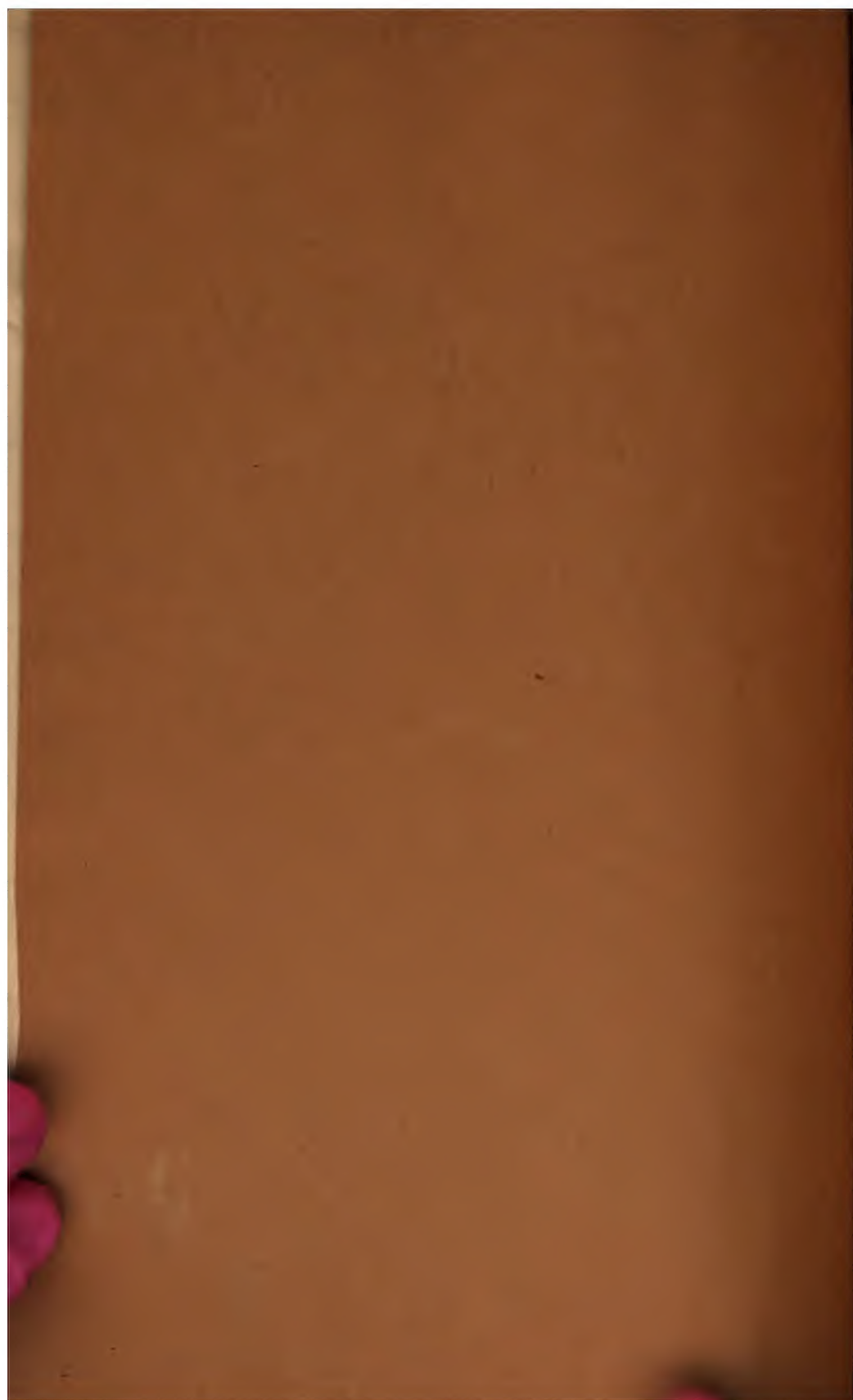
Omnibus praeceptoribus, imprimis Vahleno et Wilamowitzio, quippe qui studia mea in Dione Prusaeo collocata amplissima sint persecuti benevolentia, gratias ago agamque semper quam maximas.

Gd 23.82
Questiones Dioneae ...
Widener Library

006890981

3 2044 085 110 591

